

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**Činnost a financování Úřadu pro ochranu osobních
údajů v kontextu zavedení GDPR**

Bc. Jan Chuděj

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jan Chuděj

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Činnost a financování Úřadu pro ochranu osobních údajů v kontextu zavedení GDPR

Název anglicky

Activity and Funding of The Office for Personal Data Protection in Context of Implementation of GDPR

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit činnost a financování Úřadu pro ochranu osobních údajů. V rámci práce bude rozebrán především dopad nabytí účinnosti Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 z dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) v kontextu zavedení GDPR na samotnou činnost úřadu a náklady se zavedením spojené.

Metodika

Teoretická východiska řešené problematiky budou zpracována na základě literární rešerše. Bude využita metoda studia odborné literatury, zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, nařízení EU 2016/679. Informace budou získávány nejen z českých materiálů, některé i ze zahraničních. Aktuální informace budou čerpány z odborných časopisů a internetových zdrojů. Významným zdrojem dat jsou výroční zprávy a výkazy o hospodaření a rozpočtech Úřadu pro ochranu osobních údajů, jakožto kapitoly 343 státního rozpočtu. Bude využita metoda deskripce. Na základě práce se soubory dat budou konstruovány vlastní indexy a tempera růstu pro hodnocení vývoje ukazatelů v čase a podílové ukazatele. Bude využita metoda komparace pro vzájemné porovnání a vyhodnocování rozdílů. Na základě metody syntézy bude formulován závěr plynoucí z daného zkoumání.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Česká republika, GDPR, hospodaření, náklady, ochrana osobních údajů, příjmy, státní rozpočet, státní správa, Úřad pro ochranu osobních údajů

Doporučené zdroje informací

KUČEROVÁ, A., NONNEMANN, F. Ochrana osobních údajů v otázkách a odpovědích. 1. vyd. Praha : BOVA POLYGON, 2010. 152 s. ISBN 978-80-7273-163-3.

KUČEROVÁ, A., NONNEMANN, F. Ochrana osobních údajů v praktických příkladech. 1. vyd. Praha : BOVA POLYGON, 2013. 168 s. ISBN 978-80-7273-173-2.

KUČEROVÁ, A., NOVÁKOVÁ, L., FOLDOVÁ V., NONNEMANN F., POSPÍŠIL D. Zákon o ochraně osobních údajů. Komentář. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2012. 536 s. ISBN 978-80-7179-226-0.

MATES P., JANEČKOVÁ, E., BARTÍK, V. Ochrana osobních údajů. 1. vyd. Praha : Leges, 2012. 208 s. ISBN 978-80-87576-12-0.

NULÍČEK, M., DONÁT, J., NONNEMANN, F., LICHNOVSKÝ, B., TOMÍŠEK, J., GDPR / Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2017. 544 s. ISBN 978-80-7552-765-3.

ŽUREK, J. Praktický průvodce GDPR. 1. vyd. Olomouc : ANAG, 2017. 223 s. ISBN 978-80-7554-097-3.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Dana Stará, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2019

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci Činnost a financování Úřadu pro ochranu osobních údajů v kontextu zavedení GDPR jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Daně Staré, Ph.D. za vedení mé diplomové práce a za cenné rady v jejím zpracování. Dále zaměstnancům Úřadu pro ochranu osobních údajů za jejich pochopení a podporu při psaní práce i při každodenní pracovní spolupráci. Mgr. Vojtěchu Dlouhému za odborné konzultace k právní problematice ochrany osobních údajů. V neposlední řadě děkuji rodině a přátelům za podporu během studii a psaní této závěrečné práce.

Činnost a financování Úřadu pro ochranu osobních údajů v kontextu zavedení GDPR

Abstrakt

Financování Úřadu pro ochranu osobních údajů je zajišťováno samostatnou kapitolou 343 státního rozpočtu České republiky. Úřad pro ochranu osobních údajů vykonává dozor v České republice při nakládání s osobními údaji a je součástí soustavy kontrolních institucí, které vykonávají dozor nad ochranou osobních údajů v Evropské unii.

Práce se zabývá činností a financováním Úřadu pro ochranu osobních údajů v kontextu zavedení Nařízení EU 2016/679 (dále jako „GDPR“). Rozebírá a porovnává Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů s Nařízením EU 2016/679 (GDPR). Porovnává změny v těchto dvou právních normách a vyvozuje z nich, že nemohly zásadně ovlivnit činnost a hospodaření Úřadu pro ochranu osobních údajů. Tyto závěry jsou dokládány na datech o činnosti a hospodaření Úřadu pro ochranu osobních údajů za celou dobu jeho fungování se zaměřením na období přijetí a nabytí účinnosti GDPR. Výkyvy v hospodaření i činnosti jsou dokládány jinými důvody než změnou zákonné normy.

Klíčová slova:

Česká republika, GDPR, hospodaření, náklady, ochrana osobních údajů, příjmy, státní rozpočet, státní správa, Úřad pro ochranu osobních údajů

Activity and Funding of The Office for Personal Data Protection in Context of Implementation of GDPR

Abstract

The Office for Personal Data Protection is financed by separate chapter 343 of the state budget of the Czech Republic. The Office for Personal Data Protection performs supervision in the Czech Republic when dealing with personal data and is part of a system of control institutions that supervise the protection of personal data in the European Union.

The work deals with the activities and financing of the Office for Personal Data Protection in the context of the implementation of EU Regulation 2016/679 (hereinafter referred to as “GDPR”). It analyses and compares the Personal Data Protection Act No. 101/2000 Coll. with EU Regulation 2016/679 (GDPR). It compares the changes in these two legal norms and concludes from them that they could not significantly influence the activities and funding of the Office for Personal Data Protection. These conclusions are supported by data on the activities and financial management of the Office for Personal Data Protection for the entire period of its operation, focusing on the period of adoption and entry into force of GDPR. Fluctuations in management and activities are evidenced by reasons other than a change in the legal standard.

Keywords:

Czech Republic, GDPR, Economy, Costs, Personal data protection, Revenues, National budget, State administration, Office for Personal Data Protection

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	17
3.1 Historický vývoj ochrany osobních údajů a jejích předpisů	17
3.1.1 Zákon o ochraně osobních údajů č. 101/2000 Sb.	19
3.1.2 Nařízení EU 2016/679 (GDPR) a působnost	20
3.2 Dozorový orgán – Úřad pro ochranu osobních údajů	22
3.3 Definice a výklad základních pojmů.....	23
3.4 Právní důvody zpracování osobních údajů	30
3.5 Zásady zpracování osobních údajů	34
3.6 Práva subjektu údajů	38
3.7 Zabezpečení osobních údajů	44
3.8 Sankce za porušení ochrany osobních údajů.....	48
3.9 Financování Úřadu pro ochranu osobních údajů	50
4 Vlastní práce	53
4.1 Příjmy Úřadu pro ochranu osobních údajů	53
4.1.1 Rozpočtované příjmy Úřadu pro ochranu osobních údajů	53
4.1.2 Skutečné příjmy Úřadu pro ochranu osobních údajů.....	54
4.2 Náklady Úřadu pro ochranu osobních údajů.....	56
4.2.1 Rozpočtované náklady Úřadu pro ochranu osobních údajů	57
4.2.2 Skutečné náklady Úřadu pro ochranu osobních údajů.....	59

4.3	Stav zaměstnanců a platy	62
4.4	Kontrolní činnost a pokuty	68
5	Výsledky práce a diskuse	80
6	Závěr	85
7	Seznam použitých zdrojů	86
8	Přílohy	95

Seznam tabulek, grafů, obrázků a zkratk

Seznam obrázků

Obrázek 1 Vývoj dokumentů ochrany soukromí a osobních údajů.....	18
--	----

Seznam tabulek

Tabulka 1 Maximální možná výše sankce pro fyzické osoby dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů	48
Tabulka 2 Maximální možná výše sankce pro právnické osoby dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů	49
Tabulka 3 Maximální možná výše sankce dle GDPR	49
Tabulka 7 Vrácené sankční platby na základě soudního rozhodnutí (v Kč).....	79

Seznam grafů

Graf 1 Rozpočtované příjmy ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč).....	54
Graf 2 Reálné příjmy ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč)	55
Graf 3 Rozpočtované náklady ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč).....	57
Graf 4 Reálné náklady ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč)	60
Graf 5 Vývoj počtu zaměstnanců ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 k 31.12 daného roku	63
Graf 6 Vývoj odměn za práci mimo pracovní poměr v letech 2000 až 2018 (v Kč).....	65
Graf 7 Vývoj průměrné výše ročního platu zaměstnanců ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč)	66
Graf 8 Počet konzultací poskytnutých ÚOOÚ v letech 2005 až 2018	69
Graf 9 Počet podaných stížností na porušení zákona č. 101/2000 Sb. a zákona č. 480/2004 Sb. v letech 2005 až 2018	70
Graf 10 Počet správních řízení a kontrol týkajících se zákona č. 101/2000 Sb. a GDPR v letech 2005 až 2018	72
Graf 11 Zahájené kontroly na základě podmětů na porušení zákona č. 480/2004 Sb. v letech 2008 až 2018	73
Graf 12 Počet uložených sankcí v letech 2003 až 2018	75
Graf 13 Výše uložených sankčních pokut v letech 2003 až 2018 (v Kč).....	77

Seznam použitých zkratk

Adaptační zákon – Zákon o zpracování osobních údajů č. 110/2019 Sb.

ČNB – Česká národní banka

DPO – Data Protection Officer (Pověřenec pro ochranu osobních údajů)

E-privacy – Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o respektování soukromého života a ochraně osobních údajů v elektronických komunikacích.

EU – Evropská unie

GDPR – General Data Protection Regulation (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 z dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.)

Národní zákon – Zákon o ochraně osobních údajů č. 101/2000 Sb.

Nařízení EU 2016/679, nařízení – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 z dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

Směrnice – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

ÚOOÚ – Úřad pro ochranu osobních údajů

Úřad – Úřad pro ochranu osobních údajů

MF – Ministerstvo financí

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

ČSU – Český statistický úřad

1 Úvod

Osobní údaje jsou součástí života prakticky od doby, co je lidstvo na světě. Každý člověk je nositelem svých osobních údajů, mezi které patří například jméno a příjmení. I když se to nemusí na první pohled zdát tyto informace se zejména v posledních dvou stoletích staly velkým tématem ve společnosti. Na vině je enormní technologický pokrok zejména v oboru informačních technologií. S rozmachem elektronizace ve všech myslitelných odvětvích jako například nakupování, zábava, zdravotnictví, komunikace se státem, došlo k velké koncentraci osobních údajů na jednom místě a jejich automatizovanému zpracovávání. Toto může být potenciálně rizikové pro každého jednotlivce v systému bez jasných pravidel s jejich zacházením. Výše uvedené platí jak pro zvláštní kategorie osobních údajů ve smyslu čl. 9 GDPR (např. informace ze zdravotní karty), tak pro běžnou elektronickou adresu. Všechny tyto údaje mohou být následně zneužity. Bez nadsázky můžeme říct, že osobní údaje se staly i obchodní komoditou se svojí cenou.

Základem je obezřetné zacházení se svými osobními údaji. Nakládání s osobními údaji nemohlo zůstat ani bez odezvy státu potažmo Evropské unie. Proto v tomto poměrně mladém, ale dynamicky se rozvíjejícím oboru dochází k nastavování jasného právního rámce a založení orgánů určených k dozorové činnosti nad touto oblastí. V České republice je dozorovým orgánem Úřad pro ochranu osobních údajů.

Právním rámcem snažícím se oblast ochrany osobních údajů ve světle technologických novinek kodifikovat je nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), které nabylo účinnosti dne 25. května 2018 a je veřejnosti spíše známo pod zkratkou GDPR. Z tohoto důvodu bude v práci nadále norma označována jako GDPR, nebo nařízení EU 2016/679.

Ačkoliv se problematice ochrany osobních údajů dostává sluchu více jak dvě poslední století, k většímu vnímání společnosti došlo až v poslední době, v souvislosti s nabytím účinnosti GDPR. Nemalou roli v tomto rostoucím zájmu hrála média, která přispěla k velké medializaci GDPR.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit činnost a financování Úřadu pro ochranu osobních údajů se zaměřením na období a v kontextu se zavedením a účinností GDPR. V rámci práce bude především rozebrán dopad nabytí účinnosti Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 z dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) a zrušení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

2.2 Metodika

Teoretická východiska řešené problematiky jsou zpracována na základě literární rešerše. Je využita metoda studia odborné literatury, zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES. Informace byly získávány nejen z českých materiálů, ale i ze zahraničních. Aktuální informace jsou čerpány z odborných časopisů a internetových zdrojů. Poznatky z literární části slouží jako východiska a podpůrná argumentace pro praktickou část, z obou částí je odvozen závěr práce.

Vlastní práce je zpracována primárně na základě podkladů získaných ve Výročních zprávách Úřadu pro ochranu osobních údajů a z výkazů o hospodaření obsažených v závěrečných účtech kapitoly 343 státního rozpočtu. O závěrečné účty kapitoly 343 státního rozpočtu, které nebyly zveřejněny bylo v průběhu řešení práce požádáno v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Na základě primárních dat jsou sestaveny dlouhodobé časové řady okamžikové, které jsou podrobeny empirické analýze. Synek a kol. (2009 s. 71) definuje dlouhodobé okamžikové časové řady jako řady kvantitativních ukazatelů seřazených v čase, kde jsou údaje vztaženy k určitému okamžiku, nebo k přesnému datu a periodicitu pozorování je roční případně delší časové období než jeden rok.

Časové řady jsou až na výjimky konstruované na období od roku 2000 až do roku 2018. V práci je pracováno s časovými řadami původních hodnot i s řadami odvozených

charakteristik. Synek a kol. (2009 s. 71) tvrdí, že původní hodnoty jsou neupravené hodnoty získané z primárních zdrojů. Kdežto odvozené charakteristiky definuje jako takové, které vzniknou z původních hodnot. Může se jednat o průměry, součty, poměry, atd.

V případech, kdy je to vhodné jsou z časových řad stanovena tempa růstu a řetězové indexy, nebo vlastní podílové ukazatele v čase. Je využita metoda komparace pro vzájemné porovnání a vyhodnocení rozdílů. Na základě metody syntézy je formulován závěr plynoucí z daného zkoumání. Komentáře vývoje dat, které slouží jako prostředek k formulaci výsledků jsou zpracovány na základě výročních zpráv, závěrečných účtů, článků, a především z dlouhodobé praxe studenta na Úřadě pro ochranu osobních údajů.

Prostý koeficient růstu (tempo růstu)

lze spočítat pomocí vzorce dle Budíkové a kol. (2010 s. 262)

$$k_i = \frac{y_i}{y_{i-1}} \quad (1)$$

$i = 2, \dots, n$ (období)

y = sledovaná data

k_i = prostý koeficient růstu

Řetězový index

lze spočítat pomocí vzorce dle Růžičková (2010 s. 109)

$$\Delta \% = \frac{\text{běžné období} - \text{předchozí období}}{\text{předchozí období}} * 100 \quad (2)$$

Průměrný koeficient růstu

lze spočítat pomocí vzorce dle Neubauer (2016 s. 43)

$$\bar{x} = \sqrt[n]{x_1 * x_2 * x_n} \quad (3)$$

n = počet pozorování

x = kladné hodnoty temp růstu nebo poklesu

Všechna získaná primární data jsou upravena do přehledných tabulek a grafů. K jejich zpracování je využit MS Excel 2016. Úplné podklady pro tvorbu těchto grafů a tabulek jsou přílohou práce. Všechny zdroje jsou citovány v souladu s citační normou podle tzv. Harvardského stylu a úplný výčet zdrojů je přiložen na konci práce. Přehled zkratk užitých v práci je možné nalézt na straně č. 12.

3 Teoretická východiska

Následující kapitoly se věnují rozboru zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a nařízení GDPR. Nastíní základní vývoj ochrany osobních údajů na našem území a osvětlí fungování a financování Úřadu pro ochranu osobních údajů.

3.1 Historický vývoj ochrany osobních údajů a jejích předpisů

Dle Žůrka (2017, s. 12) všechny civilizované a demokratické společnosti zastoupeny právními státy stojí a zakládají si na dodržování základních lidských práv. Jedním z těchto základních práv je právo na ochranu soukromí. Z tohoto základního práva vyplývá i právo na ochranu osobních údajů.

Nulíček a kol. (2017, s. 58) tvrdí, že prvním celosvětově uznávaným dokumentem zaručujícím základní lidská práva byla Všeobecná deklarace lidských práv z roku 1948 přijatá Organizací spojených národů. Neméně důležitým dokumentem byla z roku 1950 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. I když se oba tyto dokumenty zabývaly pouze obecně ochranou soukromí a nevěnovaly se blíže problematice ochrany osobních údajů, položily první základy právě pro ochranu osobních údajů a její budoucí právní ukotvení.

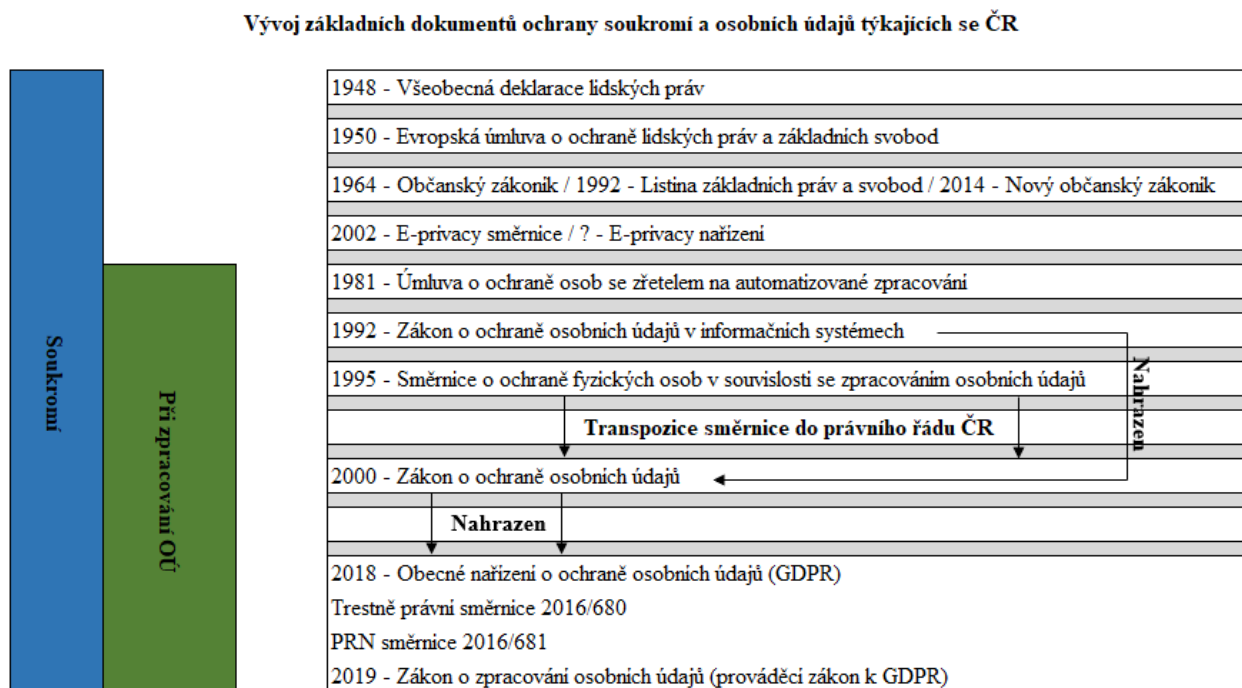
Žůrek (2017, s. 12-23) hovoří o tom, že vývoj společnosti i technologií šel kupředu. S rozvojem technologií dochází k stále častějšímu zpracování osobních údajů pomocí automatizovaných prostředků. V návaznosti na tento vývoj reagovala i právní úprava tohoto odvětví. Neformálně lze za milník v tomto odvětví určit Úmluvu o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat přijatou ve Štrasburku roku 1981. Od této doby můžeme prakticky chápat ochranu osobních údajů při zpracování jako samostatné právní odvětví úzce spojené s ochranou osobnosti jako celku. Úmluva jako první přesně vymezila pojmy osobní údaj, správce, zpracovatel, automatizované zpracování atd. Dále také stanovila zásady zpracování, a především jasně definovala, že je třeba osobní údaje zabezpečit. To, jakým způsobem byl osobní údaj po obsahové stránce definovaný touto úmluvou, přetrvává prakticky dodnes, a nebylo třeba definičních změn ani v současném účinném GDPR.

Zajímavostí je, že den přijetí úmluvy 28. leden je brán jako mezinárodní den ochrany osobních údajů.

Žůrek (2017, s. 12-23) k tomu dodává, že s pokračujícím rozmachem moderních technologií a globalizace v 80. a 90. letech 20. století bylo třeba tyto změny reflektovat i v oboru ochrany osobních údajů. Především zaměřit se na problematiku více komplexně. Tento pohled přinesla Evropská unie svojí směrnicí, jejíž název zní: Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů z 24. října 1995. Transpozicí této směrnice vznikl náš národní zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, o kterém bude blíže pojednáno později.

Dle Nulíčka a kol. (2017, 60-61) jedním z cílů směrnice bylo i sjednocení práva v zemích EU. Bohužel z titulu směrnice a jejího zapracování do práva jednotlivých členských zemí došlo k odchylkám v jednotlivých národních zákonech. Některé z nich byly podstatného charakteru. Z tohoto důvodu, a logickým vyústěním dalšího vývoje technologií a zastaráváním původní směrnice, došlo k přijetí Nařízení Evropského parlamentu a rady EU č. 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů ze dne 27. dubna 2016 tzv. GDPR. Přijetí tohoto nařízení zároveň zrušilo původní Směrnicí 95/46/ES.

Obrázek 1 Vývoj dokumentů ochrany soukromí a osobních údajů

Zdroj: vlastní zpracování, Žůrek (2017, s. 21)

ÚOOÚ (2017d) dodává, že dalším důležitým stupněm, se kterým je v budoucnu počítáno, je Nařízení Evropského parlamentu a Rady o respektování soukromého života a ochraně osobních údajů v elektronických komunikacích a zrušení směrnice 2002/58/ES. Zkráceně též známé jako E-privacy. Toto nařízení se týká stanovení pravidel a regulace využívání cookies a zasílání obchodních sdělení prostřednictvím elektronických kontaktů. V českém právním prostředí upravuje tuto problematiku zákon č. 480/2004 Sb. o některých službách informační společnosti a zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.

3.1.1 Zákon o ochraně osobních údajů č. 101/2000 Sb.

Na základě zákona č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech §1 můžeme tvrdit, že na území ČR nemá ochrana osobních údajů příliš dlouhou historii. Důkazem je to, že první právní úprava problematiky ochrany osobních údajů byl výše zmíněný zákon z roku 1992. Zákon upravoval ochranu osobních údajů pouze v souvislosti s provozováním informačních systémů. Nezabýval se již osobními údaji v jiných formách zpracování například papírovém. Nedá se tedy hovořit o komplexní ochraně osobních údajů. Tuto tezi je možné podpořit tím, že nevznikly kontrolní orgány, se kterými tato norma počítala.

Kučerová a kol., (2012, s. V) tvrdí, že za opravdovou renesanci v ochraně osobních údajů u nás můžeme hovořit až o období, kdy se Česká republika chystala na vstup do Evropské unie. Před přistoupením do Evropské unie bylo třeba harmonizovat některé naše zákony s tehdy platnou a účinnou právní úpravou Evropské unie. Týkalo se to i ochrany osobních údajů. V té době platná a účinná směrnice o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů byla mnohem komplexnější než náš poměrně omezený zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech. Z povahy směrnice vyplývá, že ji bylo třeba zapracovat do právního řádu České republiky samostatným zákonem. Proto v roce 2000 vznikl zákon o ochraně osobních údajů, který byl transpozicí výše uvedené směrnice. Tímto novým zákonem byl kompletně nahrazen starší zákon z roku 1992, a vznikl tak první opravdu komplexní zákon na našem území zabývající se touto problematikou. Tento zákon za dobu své účinnosti prošel více než dvaceti novelizacemi. K jeho kompletnímu zrušení došlo až s přijetím nařízení EU 2016/679 (GDPR) a účinností zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

Dle ÚOOÚ (2019o) se jednalo o velmi kvalitní normu, která vymezovala všechny důležité pojmy, náležitosti, povinnosti, práva atd. V jádru věci je velmi blízká novému nařízení EU 2016/679, právě z důvodu, že jak GDPR, tak náš národní zákon vycházejí z původní směrnice. Díky tomu fakticky nedošlo k velkým změnám. Tyto případné odchylky budou zmíněny v dalších kapitolách. Nové nařízení pouze reflektuje vývoj právního odvětví ochrany osobních údajů, informačních technologií a společnosti jako celku. Z povahy nařízení si slibovalo lepší harmonizaci právní úpravy napříč členskými státy EU.

3.1.2 Nařízení EU 2016/679 (GDPR) a působnost

ÚOOÚ (2017c) uvedl, že Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů vstoupilo v platnost od 27. dubna 2016. Zároveň nařízení ruší směrnici o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů (95/46/ES) i náš národní zákon. Účinnosti nařízení nabylo 25. května 2018.

Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 (2016, s. 30-31) hovoří o to, že GDPR nastavuje pravidla dotýkající se ochrany fyzických osob v souvislosti s jejich zpracováním a volným pohybem v Evropské unii. Nařízení upravuje automatizované a neautomatizované zpracovávání osobních údajů. Nařízení se vztahuje na všechny správce a zpracovatele na území EU. Na ty mimo ni pouze, pokud svojí činností přicházejí do styku s osobními údaji od subjektů na území EU za těchto podmínek: Nabízejí služby nebo zboží, monitorují chování subjektů údajů, které jsou součástí EU. Výjimku tvoří pouze fyzické osoby, které provádí zpracování pouze pro své osobní účely, (tzv. domácí výjimka), dále státní orgány vykonávající prevenční, vyšetřovací činnost a výkon činnosti členskými státy, které spadají pod hlavu V kapitoly 2 smlouvy o Evropské unii.

Dle ÚOOÚ (2019i) oproti původní směrnici a našemu národnímu zákonu rozhodně nedošlo k nějaké revoluci, která by kompletně změnila pohled na ochranu osobních údajů. V nové normě došlo pouze ke zpřesnění některých výkladů a některým novinkám nepříliš závažného charakteru. Všechny podstatné změny budou reflektovány v následujících kapitolách této práce. Novinek, které GDPR přineslo není mnoho. Jednou z nich jsou záznamy o činnostech zpracování. Je třeba poznamenat, že tato novinka se týká pouze větších společností s počtem zaměstnanců přesahující počet 250, nebo společností, které

nakládají s osobními údaji zařazenými ve zvláštní kategorii údajů. Další novinkou je ohlašovací povinnost. Obsahem této povinnosti je do 72 hodin ohlásit dozorovému orgánu porušení zabezpečení osobních údajů správce. Jedná se o povinnost pouze u případů zásadnějšího charakteru. Toto ustanovení se nevztahuje na bagatelní případy, například ztráty listu papíru s osobním údajem, který byl do několika hodin nalezen a navrácen na své místo. Dobrovolnou novinkou je zavedení kodexů a osvědčení. Společnosti, u kterých dochází k systematickému nakládání s osobními údaji, se mohou přidávat ke sdružením s vypracovanými kodexy chování a žádat o osvědčení které dokládá, že zpracovávají osobní údaje v souladu s GDPR. Poměrně zásadní změnou je nutnost zřízení pozice pověřence pro ochranu osobních údajů, která se týká všech společností, které budou s osobními údaji provádět rozsáhlé nebo rizikové operace zpracování. Tato povinnost se týká i všech správních orgánů. Detailněji se této pozici bude práce věnovat v samostatné kapitole. Stejnými podmínkami jako zřízení pozice pověřence se řídí i další změna, a tou je posouzení vlivu zpracování osobních údajů a nutnost konzultace s Úřadem pro ochranu osobních údajů. Poslední zásadní změnou je exponenciální nárůst výše uložené pokuty za porušení GDPR. Ovšem Úřad pro ochranu osobních údajů jedním dechem dodává, že pokuty i po zavedení GDPR jsou stále ukládány přiměřeně a v žádném případě na likvidační úrovni.

Na základě ÚOOÚ (2019i) lze za mnohem horší považovat stav, ve kterém se Česká republika nalézala těsně před nabytím účinnosti GDPR. Vlivem šíření nepřesných nebo zavádějících informací v mediích a na některých „odborných“ přednáškách. Došlo k dezinformaci a obecné panice se zavedením GDPR mezi lidmi v České republice, a především mezi společnostmi, ale i mezi orgány státními. Velké množství poradenských firem, ale i právníků tyto fámy šířilo s vidinou zisku. Nabízely své služby a právní analýzy v podnicích v souvislosti s GDPR. Bohužel tuto situaci nezvládl český stát ani Úřad pro ochranu osobních údajů, který nedostatečně informoval občany, jaké jsou faktické dopady nové normy.

Vystrčil (2019) ve svém článku dodává, že k této tezi přispívá i fakt, že senát na své dvanácté schůzi, dne 15. února 2018 přijal usnesení, ve kterém konstatuje žalostný stav implementace GDPR a selhání dozorového orgánu ve vztahu k informování subjektů, kterých se GDPR týká.

MVČR (2018) a Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky (2018) doplňují, že důkazem je, že v rámci nařízení může každý stát upravit tuto normu svým prováděcím zákonem, který umožňuje upravit některá dílčí ustanovení a přizpůsobit nařízení daným specifikům země, ve které má platit. Náš stát samozřejmě využil této šance. Smutným faktem je, že GDPR u nás vstoupilo v účinnost již 25. května 2018 ve svém „nejtvrdším“ znění. Kdežto prováděcí zákon známější také pod názvem adaptační zákon byl schválen poslaneckou sněmovnou teprve 12. 3. 2019 a směřoval k podpisu prezidentu republiky, i když platnost GDPR je již od 27. dubna 2016. Náš stát tuto změnu prakticky dva roky vůbec nerefletoval.

3.2 Dozorový orgán – Úřad pro ochranu osobních údajů

Dle Žúrka (2017, s. 166) je nepostradatelnou složkou ochrany osobních údajů kontrolní instituce, která vykonává dohled nad dodržováním pravidel. Naprostou samozřejmostí je předpoklad, že takový kontrolní úřad je nezávislý podobně jako centrální banky. Dozorové orgány se se svými pravomocemi a záběrem dozorové činnosti napříč Evropou liší. Základním a společným prvkem však je dozorová činnost nad nařízením EU 2016/679 potažmo ochranou osobních údajů jako celku.

Kučerová a kol. (2012, s. 5) hovoří o tom, že v České republice je dozorovým orgánem ochrany osobních údajů Úřad pro ochranu osobních údajů sídlící v Praze v ulici Pplk. Sochora 27 poblíž Strossmayerova náměstí. Úřad vznikl 1. června 2000 na základě zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. V jeho čele stojí předseda. Kompetence byly stanoveny výše zmíněným zákonem a jinými právními předpisy dále také mezinárodními smlouvami zapracovanými v našem právním řádě i přímo užitými předpisy Evropské unie. Kompetence ze zákona č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů převzalo GDPR a zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

ÚOOÚ (2018d) tvrdí, že po derogaci zákona o ochraně osobních údajů je vymezení Úřadu definováno v adaptačním zákoně k GDPR. I přes časový nesoulad ve zrušení staré a přijetí nové normy Úřad nezanikl. Úřad je chápán jako komplex kompetencí a tyto kompetence vznikají nebo lépe řečeno pokračují i s GDPR, které zrušilo náš národní zákon.

Dle ÚOOÚ (2019j) konkrétní činností ÚOOÚ je dozorová činnost nad dodržováním povinností vyplývajících z GDPR na našem území. Zajišťuje konzultace a

pořádá přednášky v oblasti problematiky ochrany osobních údajů. Shromažďuje a rozhoduje o stížnostech na porušení nařízení. V České republice do kompetence Úřadu spadá i dozorová činnost nad šířením nevyžádaných obchodních sdělení podle zákona 480/2004 Sb., jedná se o reklamu a propagaci značky pomocí komunikace skrz email a SMS. Tato agenda úzce souvisí i s GDPR, protože emailová adresa je považována za osobní údaj. ÚOOÚ dále vydává rozhodnutí o nápravě a případně sankce za porušení povinností kontrolovaných subjektů. Reprezentuje Českou republiku v tomto odvětví v institucích Evropské unie. Pomáhá se zřizováním kontrolních úřadů v jiných zemích.

Dále ÚOOÚ (2019a s.71) hovoří o tom, že spravuje informační systém ORG, jehož prostřednictvím se získávají informace o fyzických osobách. Nahrazuje rodná čísla bezvýznamovým identifikátorem. Na základě těchto bezvýznamových identifikátorů následně získává informace ze základních registrů České republiky pro účely státní správy.

3.3 Definice a výklad základních pojmů

Následující kapitola je věnována vysvětlení základních pojmů užívaných v zákoně č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů i novém nařízení EU 2016/679. Porovnává, zda tato základní terminologie zůstala stejná, nebo došlo k odchylkám ve výkladu pojmů v těchto dvou právních normách. Případně zda GDPR zavedlo nové zásadní pojmy. Je naprosto klíčové vědět, jaký význam daný pojem má a jaký je jeho reálný dopad v praxi. Zejména z důvodu vymezení toho, co lze považovat za osobní údaj a co nikoliv. V dalších kapitolách je na tuto základní terminologii navázáno tím, jaká vyplývají práva a povinnosti s nakládáním s takovými údaji, jak pro správce, zpracovatele, tak dotčené osoby, s jejichž údaji je nakládáno.

Osobní údaj

Kučerová a Nonnemann (2013, s. 9) hovoří o tom, že za osobní údaj fyzické osoby můžeme považovat všechny údaje, na základě kterých je možné subjekt údajů jednoznačně identifikovat ať už přímo nebo nepřímo. Z této definice vyplývá, že pojem osobní údaj je poměrně široký. Za osobní údaje považujeme základní údaje, jako jméno, příjmení, adresa bydliště, datum narození, rodné číslo. Stejně tak jako další údaje například číslo platební karty, číslo občanského průkazu, agendová čísla v registrech a mnoho dalších údajů, které splňují definici jednoznačné přímé nebo nepřímé identifikace subjektu údajů.

Osobní údaje mohou mít podobu základních identifikátorů, číselné, audiovizuální, biometrické nebo citlivé údaje.

Dle § 9 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a Nulíčka a kol. (2017, s. 73-74) definice osobního údaje zůstává defacto stejná v GDPR, jako tomu bylo u našeho zákona o ochraně osobních údajů. Pouze došlo ke zpřesnění výkladu některých pojmů. Zároveň v této oblasti došlo k jedné změně nepříliš závažného charakteru. Zákon o ochraně osobních údajů pracoval s pojmem citlivé osobní údaje. Nařízení tento pojem nahrazuje pojmem zvláštní kategorie osobních údajů. Ovšem věcný výklad obou pojmů zůstává stejný.

Subjekt údajů

Kučerová a kol. (2012, s. 64-67) definují, že o subjektu údajů hovoříme v případě, jedná-li se o fyzickou osobu, se kterou jsou spojeny osobní údaje. Dále subjektem údajů může být pouze žijící fyzická osoba, na již zemřelé se ochrana osobních údajů nevztahuje. Osoby tedy nabývají nároku na ochranu osobních údajů svým narozením a jejich právo zaniká smrtí. Za subjekt údajů nepovažujeme právnické osoby. Pokud se jedná o fyzickou osobu podnikající, vztahuje se ochrana na její údaje pouze ve spojitosti s jeho fyzickou osobou, nikoliv na údaje spojené výhradně s podnikáním. GDPR i zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, mají totožný výklad pojmu subjekt údajů.

Zvláštní kategorie osobních údajů

Jak již bylo zmíněno výše, citlivé údaje se transformovaly na zvláštní kategorii osobních údajů.

Žůrek (2017, s. 50) hovoří o tom, že tyto osobní údaje zasluhují zvláštní ochranu oproti ostatním osobním údajům zejména z důvodu, jejich charakteru. Mohou výrazně více zasáhnout do práv subjekt údajů, pokud s nimi bude neoprávněně nakládáno. Například dojde k jejich zveřejnění bez souhlasu dotčené osoby.

Dle Kučerové a Nonnemanna (2013, s. 10) za údaje ve zvláštní kategorii osobních údajů jsou považovány údaje, které prozrazují na svého nositele rasový či etnický původ, informace o jeho politickém a náboženském smýšlení, nebo členství v odborové organizaci. Stejně tak jsou zde zařazeny údaje o zdravotním stavu nebo sexuálním životě a orientaci.

K tomu Žůrek (2017, s. 52) dodává, že v GDPR oproti národnímu zákonu z definice vypadl údaj o národním původu, na druhou stranu byl přidán údaj o sexuální orientaci.

Žůrek (2017, s. 51) zmiňuje, že genetické a biometrické údaje jako například otisky prstů se za zvláštní kategorii osobních údajů považují pouze v souvislosti se zpracováním pro jednoznačnou identifikaci fyzické osoby. Pokud tyto údaje neslouží k jednoznačné identifikaci subjektu údajů, pak se s těmito údaji nakládá stejně jako s ostatními osobními údaji.

Kučerová a Nonnemann (2010, s. 18) popisují, že například rodné číslo se zdá, že by mohlo splňovat rysy takového údaje. Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 (2016 s. 109) stanovuje zvláštní kategorie údajů taxativním výčtem. Jejich vymezení je tak naprosto jasné a není možné tento pojem svévolně rozšiřovat nad rámec stanovený právní normou. Proto rodné číslo nespadá do této kategorie, ale jedná se pouze o osobní údaj.

Dle Žůrka (2017, s. 50) ze zpracování těchto osobních údajů vznikají dodatečné povinnosti a nároky na zabezpečení oproti klasickým osobním údajům. Jako například jmenovat pověřence pro ochranu osobních údajů, tzv. DPO. Povinnost vést záznamy o činnostech zpracování a úkonech spojených s těmito údaji. Hlásit případné porušení bezpečnosti na příslušný dozorový orgán. Monitorovat rizika s cílem předejít bezpečnostnímu incidentu. Blíže se této problematice věnuje kapitola zabezpečení osobních údajů.

K tomu Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 (2016, s. 38-39) dodává, že se zpracováním těchto údajů musí subjekt údajů vždy souhlasit, pokud nařízení nestanovuje jinak. Podmínky jsou určeny v GDPR v článku 9, odstavec 2 písm. b) až j). Jedná se především o plnění povinností z pracovního práva, lékařství, archivace ve veřejném zájmu atd.

Souhlas a jeho dokládání

Definice souhlasu zůstává věcně naprosto totožná, jak v GDPR, tak v našem starém zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Nulíček a kol. (2017, s. 75) definuje souhlas jako informované, jednoznačné, a především svobodné vyjádření vůle, kterým uděluje fyzická osoba jiné osobě povolení se zpracováním svých osobních údajů.

Žůrek (2017, s. 74) dodává, že souhlas musí obsahovat tyto náležitosti: kdo je správce nebo správcové, účel zpracování, za jakým účelem je souhlas udělován, rozsah osobních údajů, které jsou zpracovávány a informace o možnosti odvolání souhlasu.

Dle Žůrka (2017, s. 69) je souhlas jedním z právních důvodů k zpracování osobních údajů, které jsou popsány v jedné s následujícími kapitolami. Běžně v praxi je souhlas používán jako nadbytečný doplněk k jiným právním důvodům, které zakládají právo na zpracování osobních údajů fyzických osob. Je naprosto zásadní, že takto udělený souhlas je možné kdykoliv odvolat. Stejně tak jako se dožadovat dalších práv úzce spojených s předešlým udělením souhlasu, jako je právo na výmaz osobních údajů. I této problematice je věnována samostatná kapitola.

Kučerová a Nonnemann (2010, s. 22) zdůrazňují, že takto získaný souhlas musí správce osobních údajů být schopen doložit dozorovému orgánu v případě kontroly po celou dobu zpracování. Fyzická osoba nemusí udělený souhlas nijak dokládat nebo archivovat. U souhlasu není vyžadována forma. Správce má pouze povinnost takový souhlas doložit ať už bude v papírové podobě, elektronické, nebo se dokonce bude jednat pouze o zvukovou nahrávku.

Žůrek (2017, s. 70) říká, že výraznou změnu, kterou přineslo GDPR oproti zákonu č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, je posílení práv subjektu údajů. Je však třeba konstatovat, že dříve se v praxi často stávalo, že poskytnutí služby bylo podmíněno udělením souhlasu např. pro účely přímého marketingu (zasílání obchodních sdělení), neboť tento souhlas byl inkorporován do všeobecných obchodních podmínek, které bylo třeba odsouhlasit. Především díky medializaci GDPR a také díky většímu zájmu široké veřejnosti o ochranu svého soukromí je však od této praxe ustupováno, a proto je např. na webových stránkách e-shopů často k vidění zatrhávací checkbox jak pro souhlas s obchodními podmínkami, tak pro souhlas se zasíláním obchodních sdělení. Teprve v tomto případě můžeme hovořit o svobodném souhlasu.

Ze zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů §7 a Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 (2016, s. 37) lze tvrdit, že poslední změnou v oblasti

souhlasu, kterou GDPR přineslo je možnost udělení souhlasu dítěte v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti. Tento věk je v nařízení stanoven na 16 let s možností úpravy národním zákonem, ovšem ne méně než 13 let. Naši zákonodárci upravily tuto podmínku adaptačním zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, na 15 let věku dítěte. Předešlý zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů tuto problematiku nezohledňoval vůbec.

Anonymní údaj a anonymizace

Dle Kučerové a kol. (2012, s. 62) je definice anonymního údaje v národním zákoně č. 101/2000 Sb. vymezena, jako údaj, který nelze přiřadit ke konkrétnímu subjektu údajů v původní podobě ani po zpracování takového údaje. Tím se zásadně liší od údaje osobního.

K tomu Žůrek (2017, s. 42) dodává, že GDPR s pojmem anonymní údaj nepracuje vůbec. Vymezuje pouze co je osobním údajem. Proto se působnost nařízení EU 2016/679 na takové údaje nevztahuje a lze takové údaje volně zpracovávat. Tato problematika je pouze zmíněna v nařízení EU 2016/679 v recitálu číslo 26, kde je popsáno, že zásady týkající se ochrany osobních údajů se nevyužívají na tzv. anonymní údaje. Ve stejném recitálu je zmíněna pseudoanonymizace.

Nulíček a kol. (2017, s. 75) říká, že pseudoanonymizovanými údaji se rozumí takové údaje, které nelze použít k jednoznačné identifikaci subjektu údajů bez použití dalších dodatečných indicií. Takové indicie jsou uloženy odděleně a týkají se jich všechna bezpečnostní opatření tak, aby bylo zachováno pravidlo, že nemohou sloužit k identifikaci konkrétní fyzické osoby.

Žůrek (2017, s. 43-44) uvádí, že jako praktický příklad pseudoanonymizovaných údajů lze uvést například výzkum, ve kterém jsou zjišťovány informace od respondentů. I jsou zde údaje respondentů, jako jméno a adresa, nicméně vyhodnocovateli se posléze předávají pouze obecné informace jako například dosažené vzdělání, měsíční příjem atd. a údaje, jako jméno a adresa jsou nahrazeny bezvýznamnými čísly, která samy o sobě bez dalších údajů nemohou sloužit k identifikaci konkrétní fyzické osoby. Ovšem zadavatel výzkumu je po zpracování výsledku schopen zpětně dohledat konkrétní osobu, a to na základě spojení vyhodnocení výsledku s původně oddělenou částí, která je uložena zvlášť. Tento proces pomáhá zvyšovat bezpečnost při nakládání s osobními údaji. Právě z tohoto

důvodu nelze na pseudoanonymizované údaje nahlížet stejně, jako na údaje anonymní, ale musí být brány jako údaje osobní. Proces, při kterém by ze stejného vzorku byly údaje odebrány nastalo bez možnosti replikace, je smazání. Případně je možné údaje anonymizovat. Z takového vzorku by zůstaly poté údaje pouze anonymní, na základě, kterých již není možná identifikace konkrétní fyzické osoby.

S anonymizací počítá GDPR a rovněž byla zakotvena v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v rámci práv a povinností správců při zpracovávání osobních údajů.

Správce a zpracovatel údajů

Na základě zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a GDPR definice správce zůstává stále stejná a nezměněná již od dob směrnice 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů. V podobném znění byla převzata, do našeho zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, i do GDPR.

Dle Kučerové a kol. (2012, s 78.) správce tedy můžeme definovat, jako fyzickou nebo právnickou osobu, která samostatně nebo s jinými osobami určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů. Za správce jsou považovány i osoby, kterým jsou účel a prostředky zpracování dány zákonem členského státu nebo normou evropského společenství. Pokud osoba určuje účel a prostředky zpracování společně s jinými osobami, nazýváme je tzv. společnými správci.

Do kategorie správce nespádají fyzické osoby, které provádějí zpracování osobních údajů výhradně pro své osobní účely. Jedná se o tzv. domácí výjimku.

Nulíček a kol., (2017, s. 91) říkají k pojmu zpracovatel, že faktický výklad pojmu zůstal napříč normami také stejný, i když určení zpracovatele doznalo dílčích změn. Správce může zpracování provádět sám, nebo si pro zpracování vybrat zpracovatele. K tomu dochází v situaci, kdy správce není schopen technicky takové zpracování provádět sám, případně by pro něj bylo příliš nákladné, a proto je pro něj ekonomicky výhodnější takovou činnost prostřednictvím smlouvy sjednat s jiným subjektem. Zpracovatel je taková osoba, která je jinou osobou než správce. Zpracovatelem může být fyzická nebo právnická osoba, která na základě zákona nebo na základě pověření od správce zpracovává osobní údaje.

Žůrek (2017, s. 89-90) dodává ke vztahu správce zpracovatel, že pokud nedochází k předávání osobních údajů mezi správcem a zpracovatelem na základě zákona je nutné takový vztah vždy smluvně upravit. K tomuto účelu slouží smlouva o zpracování osobních údajů, která vymezuje všechny potřebné náležitosti zejména dobu trvání zpracování, typ a povahu osobních údajů, práva a povinnosti správce.

Dle Žůrka (2017, s. 88) z GDPR vyplývá, že za osobní údaje i nadále odpovídá správce. Na jeho bedrech leží odpovědnost za to, že zpracování proběhne v souladu s nařízením EU 2016/679. Je na něm, aby vybral dostatečně bezpečného a prověřeného zpracovatele, kterého se zejména týkají ustanovení o sankcích a zabezpečení osobních údajů, o kterých se hovoří v dalších kapitolách práce.

Příjemce osobních údajů

Nulíček a kol. (2017, s. 92) mluví o tom, že základní pojem příjemce osobních údajů má velmi podobné definice jak v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, tak i v GDPR. Obecně je lze definovat, jako všechny subjekty, kterým jsou osobní údaje zpřístupněny.

K tomu Kučerová a Nonnemann (2010, s. 39) dodávají, že výjimku tvoří orgány veřejné moci, ty z povahy vykonávání svých vyšetřovacích pravomocí nelze považovat za příjemce. A musí se řídit náležitostmi na ochranu osobních údajů. Jedná se například o odhalování trestné činnosti a její stíhání.

Je třeba zdůraznit, že ani odborná literatura se neshoduje, jak přesně vymezit pojem příjemce osobních údajů. Každý autor chápe šíři tohoto pojmu odlišně. Dokonce ani zaměstnanci Úřadu pro ochranu osobních údajů nejsou schopni tento pojem vymezit naprosto přesně. Jeho ukotvení v zákoně i nařízení dává velký prostor k diskusi. Osobně se přikláním k nejširšímu záběru tohoto pojmu, který byl použit výše.

Zpracování, shromažďování a uchování

Dle ÚOOÚ (2019d) je zpracování osobních údajů chápáno z pohledu nařízení EU 2016/679 i zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, jako činnost nebo soubor činností které vykazují tyto znaky: úkony s osobními údaji jsou prováděny automaticky nebo bez automatizace a jsou sofistikovanější systematickou činností za určitým účelem. Příkladem těchto systematických činností může být shromažďování,

uložení, pozměnění, strukturování atd. Všechno ostatní není považováno za zpracování a řídí se občanským zákoníkem.

K tomu ÚOOÚ (2019d) dodává, že už i pouhé shromažďování a uchovávání osobních údajů je považováno za zpracování a podléhá regulaci. Je bezpodmínečně nutné se u něj řídit GDPR a jeho zásadami. Především dobu, po kterou je nezbytně nutné osobní údaje uchovávat. Této problematice je věnován prostor v zásadách omezení uložení a minimalizace.

ÚOOÚ (2019d) zmiňuje nový pojem, který zavádí GDPR v souvislosti se zpracováním, kterým je profilování. Tento pojem ve starém zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, nikde nenalezneme. Je však třeba dodat, že profilování bylo v praxi hojně využíváno již před platností GDPR, nicméně nařízení pouze tento jev přesně pojmenovává a vymezuje.

ÚOOÚ (2019d) říká, že profilování je způsob automatizovaného zpracování osobních údajů. Slouží k vyhodnocení a odhadu preferencí, chování nebo schopností fyzických osob. Profilování se užívá například při hodnocení bonity klientů bank, nebo k nabídce vhodného finančního produktu. Profilování není zakázáno, ani nevyžaduje výslovný souhlas subjektu údajů, ale musí se řídit pravidly GDPR a být předvídatelné.

3.4 Právní důvody zpracování osobních údajů

Žůrek (2017, s. 66-67) k právním důvodům zpracování osobních údajů ve vztahu ke správci a zpracovateli říká, že k tomu, aby správci potažmo zpracovatelé mohli zpracovávat osobní údaje subjektů údajů je potřebný právní titul, na jehož základě bude zpracování prováděno. Právní titul musí být legální, tj. musí být jeden ze šesti právních titulů, které GDPR pojmenovává. Jejichž výčet najdeme v GDPR v článku 6 odstavec 1. Výklad a výčet právních titulů zůstává stejný, jako tomu bylo v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, pouze vypadávají právní tituly, které se do zákona dostali již nad rámec směrnice, z které GDPR vychází. Konkrétně jde v § 5 odst. 2 písmena a), d), f), tyto právní tituly v GDPR nelze najít. Výjimku dále tvořil souhlas, který se z paragrafového znění zákona zdál nadřazeným a základním právním titulem. Tento nedostatek v GDPR není. Právní tituly zakládají legitimní právo na zpracování stejně. Není žádný v nadřazeném postavení. Pouze k souhlasu subjektu údajů by mělo být přistoupeno, jako k poslednímu, a to v případě, pokud není možné využít jiného právního titulu.

Na základě souhlasu subjektu údajů

Náležitosti řádně uděleného souhlasu, aby byl v souladu s nařízením EU 2016/679 byli již popsány v předešlé kapitole.

Dle Nulíčka a kol. (2017, s. 124-125) může být legitimní právo na zpracování osobních údajů subjektu údajů založeno na základě informovaného a svobodného souhlasu se zpracováním. Fyzická osoba vydá souhlas se zpracováním svých osobních údajů za konkrétním účelem, těchto účelů může být i více. Souhlas je jediným právním titulem s aktivním přičiněním fyzické osoby.

Na základě splnění smlouvy

Kučerová a Nonnemann (2013, s. 43) definují další právní titul, který funguje na principu splnění uzavřené smlouvy. Jak již napovídá název tohoto právního titulu, ke zpracování osobních údajů dochází na základě nezbytného plnění smluvního vztahu mezi subjektem údajů a subjektem poskytujícím plnění (případně při jednání za účelem uzavření smlouvy). Toto ustanovení se vztahuje i pro uzavření nových smluv, tak i pro její změny, ke kterým by docházelo na popud subjektu údajů. Zpracování se týká údajů pouze přímo nepostradatelných pro takové účely. Pokud správce chce zpracovávat osobní údaje nad rámec plnění smluvního vztahu potřebuje jiný právní titul, který bude zakládat jeho právo na zpracování.

Jako praktický příklad si můžeme představit situaci, kdy si člověk objedná nového dodavatele elektrické energie a uzavře s ním platnou smlouvu. Ten začne zpracovávat jeho jméno a adresu za účelem zajištění dodávek energie a možnosti zasílání vyúčtování.

Na základě plnění zákonem stanovené povinnosti

Žůrek (2017, s. 78-79) hovoří o dalším právním důvodu ke zpracování osobních údajů. Ze zákonů daného státu nebo práva Evropské unie má správce povinnost zpracovávat některé osobní údaje. Nárok legálně zpracovávat za tímto účelem mu dává právě tento právní titul. Opět se týká jen osobních údajů v rozsahu nezbytném, pro zákonné povinnosti. Právo stanovené zákonem se nevztahuje na zákony třetích zemí. Zákon musí opravdu výslovně stanovovat povinnost zpracování a neponechává výběr správci či danou povinnost splní nebo ne.

Nulíček a kol. (2017, s. 128) uvádí k tomuto právnímu titulu příklad. Takovou povinností je zpracování a předávání osobních údajů zaměstnanců jejich příslušné zdravotní pojišťovně, na základě zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

Na základě ochrany životně důležitých zájmů subjektu údajů

Na základě názoru Kučerové a kol. (2012, s. 140) se právní důvod na tomto základu v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, týkal jen přímo zainteresovaného subjektu údajů. Musel být stvrzen souhlasem ihned, jakmile to bylo možné.

K tomu Žůrek (2017, s. 79) dodává, že v GDPR již není třeba k legitimnímu užití práva následného souhlasu údajů a zároveň se týká nejen přímo dotčené osoby, ale i třetí osoby. Životně důležitým zájmem rozumíme zpracování osobních údajů v situaci, kdy předcházíme poškození zdraví osob. Tento právní titul předpokládá využití jen, když nelze užít jiný titul, zejména souhlas.

Nulíček a kol. (2017, s. 129) uvádí, že příkladem může být případ kdy je dovezen do nemocnice člověk v bezvědomí. Personál potřebuje zjistit identifikační údaje z důvodu nahlédnutí do databáze pacientu a zjištění, zda není daná osoba alergická na některá léčiva. Proto najde personál v jeho věcech občanský průkaz a opíše si údaje.

Na základě plnění úkolů ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen

Dle Nulíčka a kol. (2017, s. 120-131) je tento právní titul v GDPR nový. V našem zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů není, pouze se zde vyskytují specifické případy zpracování, pod které jde vztáhnout tento právní titul. Svoji definici naplňuje, pokud se jedná o zpracování na základě veřejného zájmu, nebo výkonu veřejné moci, ke kterým je správce pověřen. V případě tohoto právního důvodu dochází velmi často k souběhu s právním titulem z plnění zákonem dané povinnosti. Rozdílem je, že tento právní titul dovoluje zvolit způsob jakým bude úkol splněn, kdežto u právní povinnosti je toto přesně dáno.

Žůrek (2017, s. 81) hovoří o tom, že v praxi se tento právní titul dotýká profesních komor, vysokých škol, či obcí a krajů plnících přenesenou působnost od státu. Případně dalších subjektů veřejné moci.

Na základě oprávněného zájmu

Dle Kučerové a kol. (2012, s. 145-146) bylo možné v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů využít tento právní titul pouze v souvislosti s ochranou práv a právních zájmů správce, či příjemce, nebo jiných osob. Zároveň nemohl neúměrně narušovat práva na ochranu subjektů údajů.

Žůrek (2017, s. 80-81) tvrdí, že GDPR tento titul podstatně rozšiřuje a je možné ho využít na libovolný zájem správce údajů. Nadále zůstává platné, že nemůže neúměrně zasahovat do práv na ochranu osobních údajů jiných osob. Je tedy třeba posoudit, zda převažují zájmy správce nebo práva subjektů údajů. V praxi je tento titul poměrně problematický. Především z důvodu své šíře, co vše do něj může spadat a svou povinností posoudit správně vliv zpracování dle čl. 35 GDPR. Orgány veřejné moci nesmějí tento titul využívat při výkonu činností, které jsou jim svěřeny zákonem. U těchto institucí se předpokládá, že veškerá jejich činnost s osobními údaji je založena na právních titulech plnění zákonem stanovené povinnosti a plnění úkolů ve veřejném zájmu.

Nulíček a kol. (2017, s. 133-134) uvádí příklad pro lepší pochopení právního titulu oprávněného zájmu, který je nejčastěji užíván v praxi. Zejména je tohoto titulu využíváno při instalaci a provozování kamerových systémů. Obchodník ve svém obchodě instaluje kameru. Tato kamera snímá obchod za účelem odhalování krádeží. Je naprosto transparentní, že v obchodě kamera je a zasahuje do práv nakupujících, protože převažuje oprávněný zájem na ochranu majetku vlastníka obchodu. Za předpokladu, že kamera zabírá primárně zboží a uličky, nikoliv pouze vstupní dveře. V případě, že se jedná o kameru se záznamem, je třeba posoudit na kolik dní je přiměřené, aby se takovýto záznam uchovával.

Zpracování zvláštní kategorie osobních údajů na základě právního důvodu

Dle Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 (2016, s. 38) je zpracování zvláštní kategorie osobních údajů zakázáno. Tyto údaje podléhají zvýšené ochraně. Zpracovat takové údaje je možné pouze na základě výslovného souhlasu nebo v případě výjimek definovaných v článku 9 odstavci 2 písmeno b) až j).

ÚOOÚ (2018b) vyjmenovává tyto výjimky:

- a) „*subjekt údajů udělil výslovný souhlas,*

- b) *zpracování je nezbytné pro plnění povinností v oblasti pracovního práva, práva sociálního zabezpečení a sociální ochrany,*
- c) *zpracování je nutné pro ochranu životně důležitých zájmů subjektu údajů nebo jiné fyzické osoby v případě, že subjekt údajů není fyzicky nebo právně způsobilý udělit souhlas,*
- d) *zpracování provádí v rámci svých oprávněných činností nadace, sdružení či jiný neziskový subjekt, který sleduje politické, filozofické, náboženské nebo odborové cíle, za podmínky, že se zpracování vztahuje pouze na současné nebo bývalé členy nebo na osoby, které s tímto subjektem udržují pravidelné styky související s jeho cíli, a že tyto osobní údaje nejsou bez souhlasu subjektu údajů zpřístupňovány mimo tento subjekt,*
- e) *zpracování se týká osobních údajů zjevně zveřejněných subjektem údajů,*
- f) *zpracování je nezbytné pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků nebo při jednání soudů,*
- g) *zpracování je nezbytné z důvodu významného veřejného zájmu,*
- h) *zpracování je nezbytné pro účely preventivního nebo pracovního lékařství, pro posouzení pracovních schopností zaměstnance, lékařské diagnostiky, poskytování zdravotní nebo sociální péče atd.,*
- i) *zpracování je nezbytné z důvodu veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví, jako je ochrana před vážnými přeshraničními zdravotními hrozbami nebo zajištění bezpečnosti zdravotní péče, léčivých přípravků nebo zdravotnických prostředků,*
- j) *zpracování je nezbytné pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely.“*

3.5 Zásady zpracování osobních údajů

Podle Nulíčka a kol. (2017, s. 105) zásady zpracování osobních údajů tvoří základní pilíř celé problematiky nakládání a ochrany osobních údajů. Veškeré zákonné operace s osobními údaji předpokládají, že jsou v souladu se zásadami zpracování osobních údajů. Jejich ukotvení v právních předpisech není ničím novým ani přelomovým. V úplně první podobě se vyskytovali již v Evropské Úmluvě číslo 108 o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování z roku 1981. Obsahovala je v určité podobě i směrnice 95/46/ES z níž vychází náš zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Do kterého se dostali také. Sice v národním zákoně nebylo možné nalézt stejný výčet zásad, jako tomu bylo u směrnice a jako je tomu u GDPR, ale byli formulovány v § 5, jako povinnosti, kterými se musí řídit správci. Povinnosti i zásady mají stejný charakter. V GDPR je vyčleněn zásadám článek 5.

Zásada zákonného zpracování

Žurek (2017, s. 58-59) píše o tom, že zásadu zákonného zpracování lze považovat za nejzákladnější zásadou. Zásada říká, aby zpracování osobních údajů bylo podle zákona

v pořádku, musí probíhat na základě nejméně jednoho právního titulu, a to v jeho rozsahu. Právní tituly byly zmíněny v předešlé kapitole. V případě, že není dodržena tato zásada je naprosto bezpředmětné posuzovat, zda je zpracování v souladu s ostatními zásadami. Automaticky je nakládání správce s osobními údaji nelegální v plném rozsahu. Správce musí tyto protiprávně získané a zpracovávané osobní údaje v co nejkratším možném termínu zlikvidovat. Zároveň se tímto jednáním vystavuje riziku postihu ze strany dozorových orgánů.

Zásada korektnosti a transparentnosti

Dle Matese a kol. (2012, s. 17) zásadou korektnosti a průhlednosti se rozumí především dostatečná komunikace mezi správcem a subjektem údajů. Zásada předpokládá plnou součinnost správce v případě dotazů od subjektu údajů na své osobní údaje. Správce nemůže zamlčovat subjektu údajů účel, rozsah, zpracovávaných údajů. Musí mu sdělit, kdo zpracovává jeho osobní údaje a komu jsou předávány. Dále správci náleží povinnost poskytnout údaje subjektu údajů, kterými o něm disponuje, pokud o to subjekt požádá. Takové předání informací musí být úplné a ve formě, kterou je schopen běžný člověk pochopit. Například se nemůže jednat o výpis paměti úložného média, kterému lidé mimo obor IT nebudou rozumět. Zásada se vztahuje i na povinnost informování subjektu údajů a dozorového orgánu v případech, kdy došlo k narušení zabezpečení spravovaných údajů v rozsahu, který vysoce ohrožuje práva dotčené fyzické osoby.

Zásada omezení účelem

Nulíček a kol. (2017, s. 107) po zásadě zákonného zpracování považuje tuto zásadu za druhou nejdůležitější. Stejně jako je tomu u zákonného zpracování v případě nedodržení této zásady je naprosto bezpředmětné ohlížet se na to v jaké kvalitě správce plní ostatní zásady. Zároveň udává základ pro to, v jakém rozsahu budou uplatňovány zásady proporcionality a časového omezení. Právní tituly vymezují účel zpracování obecně. Některé právní tituly mají potom konkrétní účel popsán v navazujících zákonech. U jiných jako třeba oprávněný zájem si správce může tento účel stanovit svobodně sám.

K tomu Mates a kol. (2012, s. 11-12) dodávají, že za prvé osobní údaje nesmí být shromážděny bez stanoveného účelu nebo vymezený tento účel pouze velmi obecně. Za druhé zmiňuje, že s osobními údaji nesmí být nakládáno nad rámec stanoveného účelu případně. Případně nad rámec více stanovených účelů. Ovšem všechny účely musejí být

založeny na právním titulu, který opravňuje k jejich použití. Stanovený účel nesmí být v rozporu s žádnou právní normou EU ani státu na jehož území se shromažďování údajů vykonává.

Zásada proporcionality údajů

Mates a kol. (2012, s. 15-16) pojednává o tom, že zásadu proporcionality údajů můžeme označovat i jako zásadu minimalizace údajů. Zásada stanovuje, že osobní údaje, které požaduje správce od subjektu údajů a disponuje jimi, musí být přiměřené šíři účelu za jakým je zpracovává. Zásada dále říká, že pokud se některé údaje v průběhu plnění stanoveného účelu stanou zbytné a nehrozí jejich opětovná potřeba pro plnění daného účelu, pak není nutné takové údaje zpracovávat a měly by být vymazány. Principem by mělo být bezproblémové plnění účelu s, pokud možno co nejmenším počtem osobních údajů osob. V průběhu užívání údajů by mělo docházet k revizi, zda jsou údaje stále potřebná ve stejném objemu.

K tomu Žůrek (2017, s. 61) dodává, že zásada minimalizace údajů se částečně dotýká i zásady zabezpečení. V případě úniku údajů od správce nebo zpracovatele, který disponuje pouze nezbytnými údaji, dochází k daleko menšímu poškození subjektu údajů než v případě, kdyby správce a zpracovatel disponoval celou škálou osobních údajů fyzické osoby.

Zásada aktualizace a správnosti

Dle Nulíčka a kol. (2017, s. 111-112) zásada aktuality pojednává o tom, že shromažďované a zpracováváné osobní údaje musejí být v takové podobě, v jaké je získal správce od subjektu údajů a musejí být v souladu s realitou. Nemůže je úmyslně zkreslovat nebo uvádět nepravdivě nebo špatně. Ovšem není nutné mít naprosto přesné údaje, pokud postačují údaje přibližné. Vyhodnocení, jak moc přesných údajů je zapotřebí, musí proběhnout v souladu s účelem, za jakým jsou zpracovány. Správce nemůže být trestán a ani odpovědný za údaje, které mu subjekt údajů sdělil špatně, protože ne vždy existuje technická možnost, aby mohl takto získané údaje ověřit. Správce by měl udržovat údaje vždy v aktualizované podobě. Aktualizace se samozřejmě netýká údajů, které zjevně plní svůj účel pouze v původní podobě. Například v případě archivace. Za nepřesné údaje nemůžeme považovat údaje, ve kterých je gramatická chyba, nebo k nepřesnosti došlo vinou špatného výpočtu. V případě zjištění takové chyby je správce povinen ji také opravit.

Žůrek (2017, s. 61) zdůrazňuje, že je nutné dodat, že zásada nepředpokládá aktivní vyhledávání nepřesných údajů ze strany správce. Zejména z důvodu nepraktičnosti neustálého kontaktování subjektu údajů s žádostí o aktualizaci. Na druhou stranu ukládá správci povinnost, pokud takovou nepřesnost odhalí nebo ho subjekt údajů požádá o opravu nebo aktualizaci, aby tak učinil. Případně je možné provést likvidaci taktového špatného údaje.

Zásada časového omezení

Mates a kol. (2012, s. 13) hovoří o tom, že zásada časového omezení spočívá v tom, že osobní údaje je možné zpracovávat a mít uloženy pouze po období, které je nezbytně nutné pro plnění účelu, za jakým byly získány tyto údaje. Po uplynutí doby účelu zpracování by měly být všechny osobní údaje zlikvidovány, nebo projít procesem anonymizace. Zpracování by mělo mít dopředu nastavený časový úsek, po jaký bude třeba údaje uchovávat. Není možné, jako dobu určit neomezený časový úsek.

Nulíček a kol. (2017, s. 114) doplňují, že zásada umožňuje nenavazovat účel přímo na časový úsek. Je možné využít relativní časový úsek. Například stanovit dobu uložení a zpracování v takové délce, po kterou bude probíhat plnění smluvního vztahu. Což v některých případech může defacto znamenat celoživotní uložení. Například u životní pojistky, pokud pojistník po celý život nezmění pojišťovatele.

Dle Matese a kol. (2012, s. 13) existují výjimky, kdy je možné si osobní údaje ponechat uložené. Jedná se o případy, kdy jsou osobní údaje využívány pro vědecké účely, státní statistiky a pro účel archivace. Takto uchované osobní údaje nesmějí být znovu použity pro jiný účel, než je jmenováno výše. Pokud by správce chtěl tyto údaje opět použít za jiným svým účelem, musel by opětovně k nim získat legitimní práva. Zároveň toto uložení předpokládá, že bude zajištěno bezpečné uložení, bez možnosti ohrožení práv a soukromí subjektu údajů.

Nulíček a kol. (2017, s. 114) popisují ještě poslední způsob, jak je možné si ponechat osobní údaje po uplynutí doby účelu zpracování, a to je jejich anonymizace. V jedné z předchozích kapitol bylo popsáno, že anonymizované osobní údaje již nelze považovat za osobní údaje a nevztahuje se na ně ochrana z titulu nařízení EU 2016/679.

Zásada zabezpečení

Poslední zásadou, která bude zmíněna je zásada zabezpečení. Zabezpečení se blíže věnuje jedna z dalších kapitol. V rámci zásady jsou nastíněny pouze základní principy přístupu k nakládání s osobními údaji.

Mates a kol, (2012, s. 18-19) tvrdí, že zásada stanovuje povinnosti, aby správce a zpracovatel zabezpečili osobní údaje, kterými disponují proti zneužití, ztrátě, či poškození. Nároky na zabezpečení klade zásada tak, že požaduje, aby zabezpečení bylo odpovídající a technicky proveditelné s přihlédnutím na množství, účel a povahu osobních údajů a reálných možností správce a zpracovatele.

Z praxe Úřadu považuji výklad této zásady za poměrně volný. Předpokládá správné posouzení charakterů a objemu osobních údajů. Nechává volnou ruku ve zvolení technických opatření a jejich šíři, jak chránit svěřené osobní údaje. Názor na dostatečnost může být odlišný od názoru kontrolního orgánu. Proto bych doporučil využívat možnosti konzultací, které nabízí Úřad pro ochranu osobních údajů, aby při případných kontrolách nedocházelo k nechtěnému nedorozumění.

K tomu Mates a kol. (2012, s. 20) dodávají, že zásada zabezpečení se týká i zaměstnanců správce a zpracovatele. Předpokládá se, že dodrží diskrétnost ohledně osobních údajů, se kterými přijdou do styku při výkonu své profese. Počítá i s mlčenlivostí ohledně osobních údajů, se kterými přišli do styku, a to i po skončení pracovně-právního vztahu.

Proto Mates a kol. (2012, s. 20) tvrdí, že v zásadě zabezpečení není prostor pro žádné výjimky ani částečná plnění. Týká se jak soukromého, tak veřejného sektoru. U veřejného sektoru je potřeba zabezpečení ještě umocněna tím, že zpravidla oproti soukromému sektoru disponuje mnohem větším množstvím osobních údajů a také jejich povaha je mnohem více citlivého charakteru. Protože například právě veřejný sektor spravuje základní registry státu.

3.6 Práva subjektu údajů

Dle ÚOOÚ (2019e) je postavení subjektu údajů chráněno ve vztahu ke správci jejich údajů. Základem je zrovnoprávnit jejich vztah tak, aby subjekt údajů nebyl ve slabším postavení vůči správci ať už jsou jeho osobní údaje zpracovávány na základě

jakéhokoliv právního titulu. Základní práva poskytoval již náš národní zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Práva byla zapracována na různých místech v paragrafovém znění zákona. V případě GDPR je výčet práv uceleně na jednom místě, jako je tomu u zásad zpracování. Je jim vyčleněna celá rozsáhlá kapitola III a jsou vydatně popsány v jednotlivých člancích nařízení EU 2016/679. Tím je zdůrazněno jejich důležité postavení. Jádrem práv zůstává v obou těchto normách stejné. GDPR ovšem práva posiluje, zpřesňuje, aktualizuje a zavádí jedno nové právo a tím je právo na přenositelnost osobních údajů.

K tomu Nulíček a kol. (2017, s. 177) dodávají, že i když jádro práv zůstalo stejné, tak díky zpřesňujícím výkladům a aktualizacím došlo pro správce k určitým změnám, které musely vést ke změně jejich přístupu. Šíře informací, které musí správce poskytovat je mnohem větší. Je vyžadováno, aby informace byly předávány srozumitelnou a přívětivou formou pro subjekt údajů. Novinkou jsou i lhůty pro splnění informační povinnosti. Lze tedy obecně říci, že uplatňování práv podle GDPR je pro správce náročnější a u některých správců si bude žádat změny interních procesů v tomto ohledu.

Dle Žúrka (2017, s. 126) GDPR stanovuje v čl. 12 obecné postupy při naplňování práv subjektu údajů. Základní informační povinnost by měl splnit správce již při získání osobních údajů. Bez ohledu na to, zda je získal od subjektu údajů, nebo jinak. Za informační minimum je považován kontakt správce, účel zpracování, právní titul, příjemce osobních údajů a kategorie osobních údajů. Základní minimum může být rozšířeno a lehce se liší podle toho, zda správce získal údaje přímo od subjektu údajů, nebo zprostředkovaně.

Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 (2016, s. 39-40) popisuje, že správce by měl subjektu údajů vyhovět bez zbytečného otálení, pokud požádá o výkon svých práv. Nejzazší termín pro vyřízení žádosti je jeden měsíc. V opodstatněných případech lze tuto lhůtu prodloužit o další dva měsíce. V takovém případě musí správce vyznat subjektu údajů, že došlo k prodloužení, a z jakého důvodu. Všechny úkony spojené s výkonem práv musí být pro subjekt údajů zdarma. S výjimkou, kdy je prokázáno, že subjekt údajů podává evidentně nepřiměřené a neopodstatněné žádosti, které stále opakuje, je správce oprávněn požadovat přiměřený poplatek na administrativní náklady spojené s vypořádáním takových žádostí. Případně je správce oprávněn žádosti zamítnout.

Zde je odchylka, před GDPR bylo možné za úkony spojené s výkonem práv účtovat poplatek dle uvážení správce.

Právo na informace a přístup

Dle Žůrka (2017, s. 129) právo na informace a přístup k nim navazuje na zásadu korektnosti a transparentnosti. Nad rámec základní informační povinnosti, kterou stanovuje GDPR a je pasivním právem pro subjekt údajů, je správce povinen poskytovat přístup i k takovým osobním údajům subjektu údajů. Přístup k nim umožňuje na základě požádání. Proto je toto právo považováno za právo aktivní.

Nulíček a kol. (2017, s. 185 a 203) dodávají, že správce je povinen, pokud o to subjekt údajů požádá, mu sdělit, zda zpracovává jeho osobní údaje, případně mu předat přehledy osobních údajů, kterými disponuje ve vztahu k jeho osobě. Pokud má pochybnost o tom, zda se opravdu jedná o dotčený subjekt údajů, má právo vyžadovat dodatečné informace o tom, aby mohl opravdu prokázat, že se jedná o danou osobu a poskytuje jí správné a jí určené údaje. Informace na vyžádání subjektu je povinen správce dodat v souladu s obecnými pravidly pro výkon práv zmíněné na začátku této kapitoly.

Kučerová a kol. (2012, s. 224) tvrdí, že subjekt údajů má právo i na informace, zda je součástí automatizovaného zpracování osobních údajů, tzv. profilování. Pokud je osoba součástí takového zpracování má nárok na informace, jak toto zpracování probíhá, s jakým údaji při něm správce potažmo zpracovatel pracuje a jaká je metodika vyhodnocování výstupu automatizovaného zpracování.

Dle Kučerové a kol. (2012, s. 225) v případě, že existují nějakí příjemci osobních údajů daného subjektu údajů, je správce povinen subjektu údajů předat takový seznam. Ať už je jedná o aktuální příjemce, nebo o příjemce, kterým byly tyto údaje zpřístupněny v minulosti.

Právo na doplnění nebo opravu

Žůrek (2017, s. 131) říká, že právo na doplnění nebo opravu úzce souvisí se zásadou aktuality a správnosti údajů. Subjekt údajů má právo vůči správci uplatnit nárok na opravu nebo aktualizaci nepřesných, potažmo zastaralých údajů, které o něm správce eviduje. Zároveň může provést doplnění dalších osobních údajů. Při doplňování dalších údajů a jejich začleňování ze strany správce by mělo být vždy hleděno na účel zpracování,

zda jsou další údaje potřebné a zda stále po doplnění a revizi držených údajů naplňuje všechny zásady. Zejména zásadu proporcionality.

Právo na výmaz (tzv. právo být zapomenut)

ÚOOÚ (2019e) jasně říká, že subjekt údajů má právo požadovat od správce bezodkladnou likvidaci všech svých osobních údajů v těchto případech:

- a) osobní údaje již nejsou potřebné pro účely, pro které byly shromážděny nebo jinak zpracovány,*
- b) subjekt údajů odvolá souhlas a neexistuje žádný další právní důvod pro zpracování,*
- c) subjekt údajů vznesl námitky proti zpracování a neexistují žádné převažující oprávněné důvody pro zpracování,*
- d) osobní údaje byly zpracovány protiprávně,*
- e) osobní údaje musí být vymazány ke splnění právní povinnosti,*
- f) osobní údaje byly shromážděny v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti podle článku 8 odst. 1 obecného nařízení.*

Na druhou stranu Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 (2016, s. 44) vymezuje, kdy subjektu údajů nemůže správce vyhovět, pokud jeho osobní údaje nadále slouží:

- a) pro výkon práva na svobodu projevu a informace;*
- b) pro splnění právní povinnosti, jež vyžaduje zpracování podle práva Unie nebo členského státu, které se na správce vztahuje, nebo pro splnění úkolu provedeného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen;*
- c) z důvodů veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví v souladu s čl. 9 odst. 2 písm. h) a i) a čl. 9 odst. 3;*
- d) pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu či pro statistické účely v souladu s čl. 89 odst. 1, pokud je pravděpodobné, že by právo uvedené v odstavci 1 znemožnilo nebo vážně ohrozilo splnění cílů uvedeného zpracování;*
- e) pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků.*

Právo na omezení zpracování

Podle Žůrka (2017, s. 134-135) právo na omezení zpracování funguje jako dočasný mezistupeň, mezi dalším zpracováním osobních údajů, nebo jejich likvidací. Slouží jako právo pozastavující. V případech, kdy je právo uplatněno, další zpracování připadá v úvahu pouze se souhlasem dotčeného subjektu údajů. Pokud se nejedná pouze o jejich uložení nebo neslouží k obraně, potažmo výkonu ochrany práv třetích osob, ať už právnických nebo fyzických. Po pomnutí důvodu pro pozastavení zpracování je správce povinen vyrozumět subjekt údajů, že tento přechodný stav končí.

Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 (2016, s. 44) taxativně říká, že k pozastavení zpracování může dojít jen za naplnění těchto předpokladů:

- a) subjekt údajů popírá přesnost osobních údajů, a to na dobu potřebnou k tomu, aby správce mohl přesnost osobních údajů ověřit;*
- b) zpracování je protiprávní a subjekt údajů odmítá výmaz osobních údajů a žádá místo toho o omezení jejich použití; c) správce již osobní údaje nepotřebuje pro účely zpracování, ale subjekt údajů je požaduje pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků;*
- c) subjekt údajů vnesl námitku proti zpracování podle čl. 21 odst. 1, dokud nebude ověřeno, zda oprávněné důvody správce převažují nad oprávněnými důvody subjektu údajů.*

Právo přenositelnosti

Dle Žůrka (2017, s. 136) je jako jediné toto právo v GDPR zcela nové. Náš zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, s ním vůbec nepracoval. Dotýká se lehce práva na informace, ovšem myšlenka jeho využití je jiná. Má ulehčit přenos mezi správci údajů. Například při změně dvou bankovních domů.

Nulíček a kol. (2017, s. 221-222) píše o tom, že uplatňování práva na přenositelnost osobních údajů je svázáno s více podmínkami než právo na přístup k informacím. Právo umožňuje vyžádat si osobní údaje, které jste správci sami poskytly v běžně používaném formátu, který je strojově čitelný. Případně dává možnost přikázat správci, aby v tomto formátu předal osobní údaje dalšímu vybranému správci. K těmto krokům je možné přikročit pouze, pokud zpracování osobních údajů u současného správce je založeno na

právním titulu souhlas, nebo správce plní smluvní povinnosti. Z titulu jiných právních titulů ke zpracování není transfer osobních údajů možný na základě práva na portabilitu. Přenositelnost je možná pouze u těch osobních údajů, které jsou zpracovávány automatizovaně. Na všechny ostatní formy zpracování se toto právo nevztahuje.

K běžně používanému formátu Nulíček a kol. (2017, s. 223) tvrdí následující: Za běžně používaný a strojově čitelný formát se považují soubory, ve kterých mohou aplikace osobní údaje lehce rozpoznat a umožní to s nimi dále pracovat. Může se jednat například o databázový soubor s osobními údaji, který je možné otevřít v různých databázových programech.

Právo na námitku

Dle Nulíčka a kol. (2017, s. 228) právo na námitku má stejný výklad v původní směrnici i v GDPR. Zpracování tohoto práva do našeho zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, proběhlo však odlišným způsobem. Zákon č. 101/2000 Sb. umožňoval podat pouze obecnou námitku na zpracování osobních údajů podle § 21, pokud měl subjekt údajů podezření na nekalé zpracování.

ÚOOÚ (2019e) se vyjadřuje, že právo na námitku je mnohem konkrétnější v nařízení EU 2016/679. Dovoluje subjektu údajů podat námitku na zpracování pouze v případě, jsou-li jeho osobní údaje zpracovávány na základě těchto právních titulů:

- a. zpracování je nezbytné pro plnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen,*
- b. zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany.*

K tomu Nulíček a kol. (2017, s. 227) dodávají, že ze zmíněných právních titulů, kterých se právo na námitku týká vyplývá, že se jedná o právo, kdy subjekt údajů se nepříčinil svojí vůlí o zpracování svých osobních údajů.

Žůrek (2017, s. 141) doplňuje, že správce nemůže nadále zpracovávat osobní údaje subjektu údajů, pokud ten vznesl takovou námitku. Zahájit opětovné zpracování může správce až poté, co prokáže, že zpracování, které provádí, má oprávněné důvody, které jsou silnější než zájmy, práva a svobody dotčeného subjektu údajů. Na toto právo má být subjekt údajů upozorněn v rámci informační povinnosti stejně jako na ostatní práva.

Právo nebýt předmětem automatizovaného individuálního rozhodování

Kučerová a kol. (2012, s. 219-220) tvrdí, že všechna předešlá práva, která byla popsána, měla povahu práva aktivního. Subjekt údajů mohl svévolně žádat správce údajů, aby upravil přístup, ke zpracování. Případně z nich vyplývala nějaká pravidla pro nakládání a informování ohledně osobních údajů. Právo nebýt předmětem automatizovaného individuálního rozhodování má jiný charakter. Jedná se svojí povahou o zákaz. Vylučuje výhradně automatizované rozhodování ohledně subjektu údajů. V praxi si můžeme představit takovou situaci například, tak, že pachatel dopravního přestupku rychlé jízdy byl zachycen kamerovým systémem, který je schopen předat zprávu o přestupku na příslušný úřad. Dnešní technologie umožňuje na základě algoritmů, aby jiný systém tuto skutečnost vyhodnotil a ihned vyhotovil a odeslal řidiči pokutu, bez jediného zásahu člověka. To na základě tohoto práva není možné. Celá situace tak, jak je popsána, může proběhnout, ale před odesláním musí existovat kontrolní článek, kterým je reálná fyzická osoba. Taková osoba schválí rozhodnutí stroje, že je vše v pořádku a jménem příslušné organizace odešle oznámení o přestupku s žádostí o úhradu pokuty. Plně automatizované individuální rozhodování je možné pouze v případě, že subjekt údajů vyslovil plně informovaný a svobodný souhlas s takovým zpracováním a vyhodnocením. V praxi je tohoto zpracování používáno v bankovním sektoru při vyhodnocování a schvalování menších úvěrů pro klienta, kdy systém na základě vyhodnocení bonity klienta zváží, zda je možné a bezrizikové poskytnout úvěr takové osobě. A samotný systém vygeneruje parametry takového úvěru, který zašle klientovy jako nabídku.

3.7 Zabezpečení osobních údajů

Dle Žůrka (2017, s. 92) s osobními údaji přichází do styku značné množství lidí, a to jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru. Osobní údaje se týkají všech, státu, velkých, středních i malých firem a jejich zaměstnanců. Proto není možné ukládat na subjekty jednotná a jednoznačná pravidla, která by byla přímo uvedena v právních normách. Ostatně nebylo by to ani korektní, když se týkají takového širokého spektra od největších po nejmenší subjekty. Subjekty musí operovat pouze s obecnými nároky na zabezpečení osobních údajů, které umožňují rozdílné výklady. Jak již bylo zmíněno v zásadě zabezpečení, GDPR pracuje pouze s definicí, že zabezpečení musí být v dostatečném rozsahu a s přihlédnutím na reálné možnosti správce a zpracovatele, povahu a rozsah

osobních údajů, kterými disponují, i na míru rizika, kterou přináší případný unik pro subjekty údajů.

Zabezpečení se týká jak osobních údajů v papírové podobě, tak těch v podobě elektronické.

ÚOOÚ (2019k) popisuje, že fyzické dokumenty s osobními údaji by měly být uloženy ve skříních a stolech, které je možné uzamknout. Neměly by zůstat volně ležet na stolech, pokud s nimi povoláný pracovník nepracuje. Případně pokud pracovník odchází na pauzu, není nutné všechny dokumenty uklízet do uzamykatelných skříní, ale měla by existovat možnost takovou kancelář uzamknout. Když papírový dokument pozbyde svůj účel, je na místě ho skartovat místo prostého vyhození do koše.

Zároveň ÚOOÚ (2019k) dodává, že dokumenty v elektronické podobě by měly být uloženy v přístrojích, které umožňují a mají nastavené uživatelské profily s heslem. K těmto profilům mají přístup opět pouze oprávnění pracovníci. Všechny programy a aplikace v takovém zařízení by měly být aktualizovány na nejnovější možnou verzi. Na místě je i ochrana proti virům, malwarů, a jiným možnostem ovládnutí přístroje na dálku. I takto zabezpečená a zaheslovaná zařízení by neměla být ponechána bez dozoru nebo v neuzamykatelných kancelářích. Jedná-li se o velké systémy, případně servery, je na místě vést přehled logů, který umožňuje zpětně určit kdo, kdy, v jakém objemu a za jakým účelem využil data. Samozřejmostí je i udržovat zařízení v přiměřeném stádiu morálního opotřebení.

Jak již bylo zmíněno v přechozích kapitolách, zabezpečení se vztahuje jak na mlčenlivost zaměstnanců během pracovněprávního vztahu, tak i po jeho skončení.

Žůrek (2017, s. 94) k zabezpečení doplňuje, že v případech, kdy správce pověřuje zpracovatele osobních údajů, musí se tak dít na základě zpracovatelské smlouvy. Za akt zabezpečení je považována i anonymizace, pseudoanonymizace a šifrování údajů. U správců a zpracovatelů, kteří zpracovávají velký objem osobních údajů i údajů zařazených ve zvláštní kategorii, by měla být využívána interní směrnice, kterou se budou zaměstnanci řídit. Směrnice by měla popisovat vnitřní mechanismy ochrany a přístupu k nakládání s osobními údaji ve společnosti. Nehledě na to, že využitím směrnice naplňuje správce požadavek GDPR na to, aby fyzické osoby pověřené správcem k nakládání s osobními údaji, tak konaly podle příkazů správce

Ohlašování případů porušení zabezpečení dozorovému orgánu a subjektu údajů

Dle ÚOOÚ (2019g) je novinkou v GDPR povinnost ohlašovat případy porušení zabezpečení dozorovému orgánu a subjektu údajů. Tato povinnost se uplatňuje pouze, pokud se jedná o velké riziko ze zneužití osobních údajů, které by vedlo k omezení práv a svobod subjektů údajů. Ustanovení nezahrnuje drobné prohřešky vůči bezpečnosti. Porušením zabezpečení se rozumí ztráta, zničení a neoprávněný přístup k osobním údajům.

V těchto případech ÚOOÚ (2019g) dodává, že je nutné v nejkratší možné době oznámit tuto skutečnost dozorovému orgánu, nejpozději do 72 hodin od zjištění incidentu. V nařízení EU 2016/679 jsou popsány náležitosti, které musí obsahovat ohlášení incidentu. Subjekt údajů musí být také vyrozuměn v co nejkratší možné lhůtě. Pokud správce znehodnotil osobní údaje tak, že nemůže dojít k ohrožení práv fyzických osob, pak nemusí subjektu údajů hlásit tuto skutečnost, ovšem povinnost nahlásit ji dozorovému orgánu nadále zůstává. V hlášení subjektu údajů existuje ještě jedna výjimka. Tato výjimka se vztahuje na situace, kdy by oslovení každého jednoho subjektu přineslo správci osobních údajů nepřiměřené úsilí. V takovém případě má správce možnost využít veřejného prohlášení.

Pověřenec pro ochranu osobních údajů

Novinka v oblasti zabezpečení, která je v práci představena a nebyla vůbec v našem zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, je povinnost jmenovat pověřence pro ochranu osobních údajů, tzv. DPO (data protection officer).

Nulíček a kol. (2017, s. 332) definují pověřence jako prostředníka mezi správcem a subjektem údajů, nebo dozorovým orgánem. DPO slouží jako člověk, který implementuje opatření ochrany osobních údajů, aby byly v souladu s GDPR a dohlíží, aby se společnost podle ní řídila. Je svým způsobem nezávislý a jeho primárním cílem je zajistit, aby zpracování probíhalo v souladu s nařízením EU 2016/679. Ostatní zájmy správce, jako například obchodní jsou pro něj podružné. Pověřenec, byť má specifickou pozici při nastavování všech procesů ohledně ochrany osobních údajů, nepřijímá odpovědnost za správce, i nadále za všechny případné problémy plně ručí správce, potažmo zpracovatel.

Žůrek (2017, s. 106) dodává, že DPO nemají povinnost jmenovat všechny společnosti, ale mohou tuto funkci obsadit i dobrovolně. Pak se i na dobrovolného pověřence vztahují všechny povinnosti vyplývající z GDPR.

Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679 (2016, s. 55) popisuje, že pověřence musí společnosti jmenovat v těchto případech:

- a) *zpracování provádí orgán veřejné moci či veřejný subjekt, s výjimkou soudů jednajících v rámci svých soudních pravomocí;*
- b) *hlavní činnosti správce nebo zpracovatele spočívají v operacích zpracování, které kvůli své povaze, svému rozsahu nebo svým účelům vyžadují rozsáhlé pravidelné a systematické monitorování subjektů údajů; nebo*
- c) *hlavní činnosti správce nebo zpracovatele spočívají v rozsáhlém zpracování zvláštních kategorií údajů uvedených v článku 9 a osobních údajů týkajících se rozsudků v trestních věcech a trestných činů uvedených v článku 10.*

Podle Nulíčka a kol. (2017, s. 339) GDPR nestanovuje, žádnou podmínku, kdo může být jmenován do pozice DPO. Pouze předpokládá dostatečné profesní znalosti pro jmenování do takové pozice, ovšem nikde není stanoven jejich rozsah ani se nikterak neověřují. Jmenování DPO je odpovědnost daného správce a je jen na něm, jak erudovaného člověka vybere.

Zároveň IT Governance Privacy team (2019, s. 157-163) hovoří o tom, že pověřenec pro ochranu osobních údajů, může být jmenován interně, jako zaměstnanec správce, nebo se může jednat o externí subjekt. Velmi často tuto pozici nabízí právnické firmy. Ať už se jedná o interní, nebo externí DPO jeho činnost musí být naprosto totožná z titulu plnění náležitostí vyplívajících z nařízení EU 2016/679. Pověřenec může zaštitovat ochranu osobních údajů ve více společnostech. Existuje zde předpoklad, že pověřenec nesmí být ve střetu zájmů.

K tomu ÚOOÚ (2019h) dodává, že každý pověřenec je registrovaný u dozorového úřadu. Dozorový orgán komunikuje v případě kontroly přímo s DPO daného správce. DPO je i osoba na kterou se obrací subjekty údajů se svými žádostmi ohledně informační povinnosti a s vymáháním jiných práv.

Předávání osobních údajů do zahraničí

ÚOOÚ (2019f) tvrdí, že předávání osobních údajů do zahraničí se liší podle toho, zda se jedná o stát, který je členem EU, a tudíž i na něj spadá působnost nařízení EU 2016/679, nebo se jedná o třetí zemi. Předávání do zemí EU není omezeno. Panuje zásada

volného pohybu osobních údajů. Osobní údaje nelze předat pouze, pokud je to v rozporu s ochranou osobních údajů subjektu údajů vymezeného v GDPR. Předávání do třetích zemí je možné také. Ovšem takové předání je složitější. Předání je možné uskutečnit jen do zemí, které jsou deklaranty dostatečného zabezpečení osobních údajů, nebo se za ně zaručí správce, který údaje předává. Případně je možné uplatnit výjimky uvedené v nařízení EU 2016/679 o zvláštních předáních. Které země splňují náležitosti na zabezpečení, rozhoduje Evropská komise. Předávání do třetích zemí upravuje GDPR konkrétně v kapitole V.

3.8 Sankce za porušení ochrany osobních údajů

Při náhledu do obou právních norem, je možné v obou najít část věnující se sankcím za jejich porušení. V následujících tabulkách 1,2,3 se nalézá výčet maximální výše pokuty pro fyzické osoby i právnické osoby, které bylo možné uložit podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Osoby samostatně podnikající spadají do stejné kategorie, jako právnické osoby z pohledu sankcí.

Tabulka 1 Maximální možná výše sankce pro fyzické osoby dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Podle § 44
<i>Za přešupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do výše 100 000 Kč.</i>
<i>Za přešupek podle odstavce 2 lze uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč.</i>
<i>Za přešupek podle odstavce 3 lze uložit pokutu do výše 5 000 000 Kč.</i>
Podle § 44a
<i>Za přešupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.</i>
<i>Za přešupek podle odstavce 1 spáchaný tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem lze uložit pokutu do 5 000 000 Kč.</i>

Zdroj: vlastní zpracování, Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Tabulka 2 Maximální možná výše sankce pro právnické osoby dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Podle § 45
<i>Za přešůpek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 5 000 000 Kč.</i>
<i>Za přešůpek podle odstavce 2 lze uložit pokutu do 10 000 000 Kč.</i>
Podle § 45a
<i>Za přešůpek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.</i>
<i>Za přešůpek podle odstavce 1 spáchaný tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem lze uložit pokutu do 5 000 000 Kč.</i>

Zdroj: vlastní zpracování, Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Následující výčet zobrazuje, jak se maximální výše sankcí proměnila v GDPR.

Dle Žůrka (2017, s. 178) na první pohled jde o enormní růst, který způsobil nemalý rozruch v českém prostředí. Ovšem je třeba se na sankce podívat z širšího úhlu. Jedná se pouze o nejvýše možné částky pro uložení pokuty. Nařízení 2016/679 má celoevropský účinek a zahrnuje i ty největší firmy (např. Google, Amazon, Facebook a další), pro které byly naše původní sankce doslova bagatelní.

Tabulka 3 Maximální možná výše sankce dle GDPR

Za porušení ustanovení článku 83, odstavce 4 - a), b), c)
<i>Za porušení následujících ustanovení lze v souladu s odstavcem 2 uložit správní pokuty až do výše 10 000 000 EUR, nebo jedná-li se o podnik, až do výše 2 % celkového ročního obratu celosvětově za předchozí finanční rok, podle toho, která hodnota je vyšší:</i>
Za porušení ustanovení článku 83, odstavce 5 - a), b), c), d), e) a odstavce 6
<i>Za porušení následujících ustanovení lze v souladu s odstavcem 2 uložit správní pokuty až do výše 20 000 000 EUR, nebo jedná-li se o podnik, až do výše 4 % celkového ročního obratu celosvětově za předchozí finanční rok, podle toho, která hodnota je vyšší:</i>

Zdroj: vlastní zpracování, Nařízení EU 2016/679

ÚOOÚ (2019c) říká, že k obavám z výše pokut není vůbec žádný důvod. Kontrolní Úřad stejně jako tomu bylo u staré normy, zhodnotí závažnost, charakter a okolnosti porušení normy. Posléze vyměří přiměřenou pokutu odpovídající rozsahu porušení. Z praxe Úřadu mohu říct, že pokud se nejedná o fatální porušení nikdy nebylo a ani nemohlo být přikročeno k likvidační pokutě pro subjekt. Nařízení dává kontrolnímu

subjektu možnost i neuložit za porušení pokutu žádnou. Je možnost uložit jen tzv. nápravná opatření, která musí proviněný subjekt splnit.

Dle Judikátu (1AS 9/2008-133) Nejvyššího správního soudu platí zákaz ukládat likvidační pokuty, resp. Platí povinnost správního orgánu, který sankci ukládá, uložit sankci přiměřenou a nelikvidační. V judikátu je stanoveno, že správní orgán musí vzít v potaz i finanční možnosti trestané osoby, i když právní normy podle kterých je sankce ukládána, s takovým hlediskem nepracují.

ÚOOÚ (2019c) napsalo, že GDPR se vztahuje i na veřejný sektor. Stejně tomu tak bylo i u sankcí v době nabytí účinnosti nařízení. Ovšem, jak bylo dříve zmíněno, nařízení EU 2016/679 dává možnost upravit normu v určitých částech prováděcím zákonem, čehož Česká republika využila. Mimo jiných úprav v sankční části zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, zrušil možnost ukládat sankce orgánům veřejného moci. Je možné jim uložit pouze nápravná opatření.

3.9 Financování Úřadu pro ochranu osobních údajů

V praktické části je rozebrána činnost, příjmy a náklady Úřadu pro ochranu osobních údajů se zaměřením na období implementace GDPR. Proto si je třeba vymezit, ze kterých zdrojů Úřad, jakožto ústřední orgán státní správy, získává prostředky na své hospodaření.

MF (2018 s. 24) o státním rozpočtu České republiky praví, že se jedná o hospodářský plán České republiky, prostřednictvím kterého jsou hrazeny výdaje státních orgánů. Státní rozpočet má každoročně podobu zákona, který předkládá a sestavuje ministerstvo financí podle rozpočtových pravidel, které jsou ukotveny v zákoně č. 218/2000 Sb. Zákon ministerstvo financí sestavuje ve spolupráci se správci jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ostatními subjekty které požadují finanční prostředky od státu prostřednictvím rozpočtu.

Na základě zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, a zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech: Ústřední orgány státní správy, mezi něž patří i Úřad pro ochranu osobních údajů, jsou vyjmenovány v § 2 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a

jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (2/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů). Úřad pro ochranu osobních údajů byl zřízen na základě zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Po přijetí GDPR a zrušení původního zákona převzal ukotvující roli Úřadu v právním řádu ČR zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (č. 219/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů) definuje organizační složky státu a stanoví, že pravidla financování upravují zvláštní právní předpisy. Na základě zákona o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (218/2000 Sb. v aktuálním znění), vyplývá, že ústřední orgány státní správy mají v rozpočtu České republiky vyčleněny samostatné kapitoly. Tím je jejich financování přímo napojeno na státní rozpočet České republiky. S přidělenými prostředky posléze hospodaří každý ústřední orgán sám. Všechny neprohodopodárené peníze náleží zpět do státního rozpočtu stejně tak, jako všechny příjmy, které realizuje Úřad ze své činnosti. Samostatnou kapitolu tedy zajišťoval zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, po kterém tuto úlohu převzal zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů neboli tzv. prováděcí zákon k GDPR.

Se státním rozpočtem se dá hýbat i po schválení rozpočtu ve výjimečných případech, jako tomu bylo v roce 2000, kdy vznikl Úřad pro ochranu osobních údajů a neměl svoji vlastní rozpočtovou kapitolu. Ke změnám dochází pomocí tzv. rozpočtových opatření.

MF (2018 s. 32) definuje rozpočtové opatření takto:

- a) *přesun prostředků státního rozpočtu v rámci závazných ukazatelů a mezi závaznými ukazateli stanovenými zákonem o státním rozpočtu nebo v rámci závazných ukazatelů a mezi závaznými ukazateli stanovenými správcem kapitoly; závazné ukazatele stanovené správcem kapitoly jsou jim stanovené příjmy a výdaje podrobněji členěné v rámci závazných ukazatelů stanovených zákonem o státním rozpočtu;*
- b) *povolené překročení rozpočtu výdajů, kterým nedochází ke změně závazného ukazatele,*
- c) *vázání prostředků státního rozpočtu v rámci rozpočtu, kterým nedochází ke změně závazného ukazatele,*

- d) souvztažné zvýšení příjmů a výdajů státního rozpočtu podle § 24 odst. 1 písm. d) a § 24 odst. 4,*
- e) snížení nebo přesun příjmů za předpokladu, že se nezmění saldo rozpočtu příjmů a výdajů kapitoly,*
- f) snížení nebo zvýšení jednoho závazného ukazatele rozpočtu výdajů.*

Dle MMR (2019) finanční prostředky na některé projekty může získat Úřad i prostřednictvím EU. Finanční prostředky může Úřad čerpat prostřednictvím různých operačních programů, nebo ze specifických fondů založených Evropskou unií dle pravidel pro přiřazení takových prostředků.

ÚOOÚ (2020) Úřad pro ochranu osobních údajů ukládá pokuty podle rozličných právních norem, které říkají že výběr pokuty spadá do jejich gesce. Zároveň ukládá pokuty i ve správních řízeních.

Na základě zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, je Celní správa pověřena dělenou správou a vybírá fyzicky některé pokuty, poplatky a odvody uložené jinými orgány státní správy. Není tomu jinak i u Úřadu pro ochranu osobních údajů.

4 Vlastní práce

Vlastní práce se věnuje rozboru samotného hospodaření a činnosti Úřadu pro ochranu osobních údajů s důrazem na období okolo přijetí a nabytí účinnosti GDPR. Odpovídá na otázky, proč se v dotčených letech hospodaření a činnost vyvíjela daným směrem. Porovnává rozpočtované a skutečné příjmy a náklady. Přináší odpovědi na otázky, proč v některých letech došlo k odchylkám mezi plánem a skutečností. Sleduje vývoj v počtu zaměstnanců a jejich platů. Stejně tak mapuje vývoj počtu sankčních řízení a výši uložených pokut. Vývoj je demonstrován na grafech a ve stručných tabulkách. Úplné hodnoty lze nalézt v příloze této práce.

4.1 Příjmy Úřadu pro ochranu osobních údajů

Následující kapitola je věnována rozboru příjmů Úřadu pro ochranu osobních údajů, jakožto kapitoly státního rozpočtu 343. Všechny příjmy, které Úřad realizuje, jsou odvedeny do státního rozpočtu.

4.1.1 Rozpočtované příjmy Úřadu pro ochranu osobních údajů

Úřad pro ochranu osobních údajů z povahy své činnosti nemá běžně rozpočtované příjmy. Ovšem, jak lze vidět v grafu 1, v šesti letech z celkových devatenácti, co Úřad funguje, měl rozpočtované svoje příjmy. Ve všech případech se jednalo o rozpočtované příjmy z projektů, které byly buď plně nebo částečně hrazené z Evropské unie. Tedy se jednalo o projekty, které byly hrazeny ze státního rozpočtu a následně byly proplaceny z fondů Evropské unie.

V roce 2006 a 2007 se jednalo o projekt mezinárodní spolupráce, kdy Česká strana podporovala Komisi pro ochranu dat Bosny a Hercegoviny.

V roce 2010 byly příjmy rozpočtovány z důvodu plánovaného čerpání integrovaného operačního programu na informační systém ORG v systému základních registrů. Díky odvolání jednoho z uchazečů výběrového řízení na dodavatele k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže se rozpočtování tohoto projektu částečně protáhlo do let 2011 a 2012.

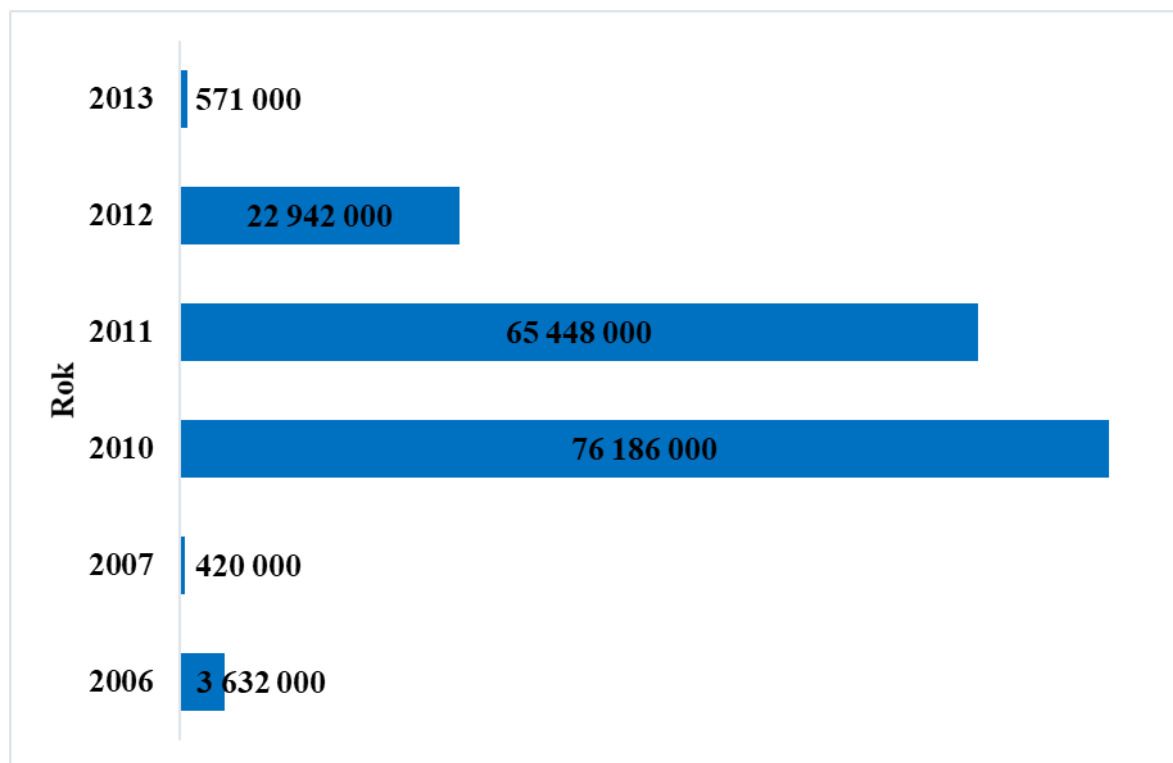
V roce 2011, kromě rozpočtování projektu IS ORG, došlo ještě k rozpočtování dvou menších projektů. Jeden z nich byl Optimalizace procesů ÚOOÚ a druhý komunitární projekt Leonardo Da Vinci, který měl za cíl zvedat povědomí o ochraně dat

v podnikatelské sféře EU. Oba tyto projekty byly dohromady rozpočtovány ve výši 313,58 tis. korun českých. Zbytek připadal na první zmíněný projekt.

V roce 2012 pokračovaly všechny zmíněné projekty z roku 2011.

V roce 2013 se počítalo už pouze s doběhnutím projektů Optimalizace procesů ÚOOÚ.

Graf 1 Rozpočtované příjmy ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

V ostatních letech nebyly příjmy v rámci kapitoly 343 státního rozpočtu nijak plánovány.

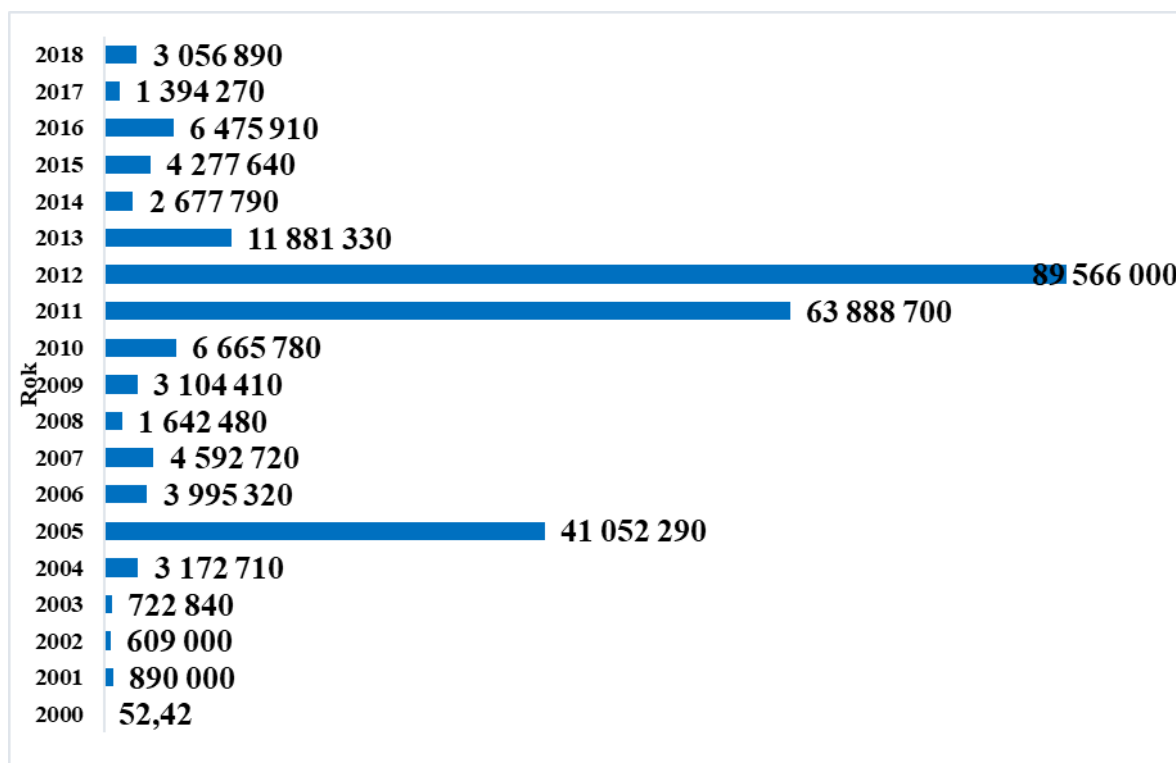
4.1.2 Skutečné příjmy Úřadu pro ochranu osobních údajů

Skutečné příjmy Úřadu se skládají převážně z refundací od Evropské unie za projekty. Refundace zahraniční cesty zaměstnanců Úřadu do institucí EU. Dále také ze sankčních pokut dle zákonů týkajících se činnosti Úřadu, které se podařilo Úřadu vybrat samostatně a nemusela jejich úhrada být předána k vymáhání celní správě. Případně jejich výběr nespadá dle zákona do gesce jiného státního orgánu. Zbytek připadá na menší částky

z provozní a finanční činnosti, jako například za úroky z bankovních účtů, náhrady škod, správní poplatky, převody fondů, vrácené přeplatky za energie, atd.

Vývoj skutečných příjmů Úřadu pro ochranu osobních údajů je vidět v grafu 2. Z něj je patrné, že došlo k několika výkyvům a velkým nesouladům s rozpočtovanými příjmy, které jsou vysvětleny výše. Při vynechání extrémních let 2000, 2005, 2011, 2012 a 2013 dostaneme průměrnou hodnotu ročních příjmů Úřadu 3 091 269 Kč.

Graf 2 Reálné příjmy ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

Podezřele malá částka 52,42 Kč v prvním roce (2000) fungování Úřadu má poměrně logické vysvětlení. V roce založení byla odložena účinnost sankčního ustanovení v zákoně č. 101/2000 Sb. o jeden rok. Tudíž Úřad vykonával svoji činnost, ale nemohl sankcionovat subjekty. Zároveň docházelo k uvádění Úřadu do chodu, tudíž v prvním roce nemohl vykonávat svoji činnost naplno. Zmíněná finanční částka je obnos, který naběhl na úroku z účtu vedeného u ČNB.

V roce 2005 došlo k razantnímu nárustu příjmů z důvodu rozpuštění rezervního fondu, který byl tvořen na opravu a modernizaci nově zakoupené budovy pro činnost

Úřadu. Do nového sídla se Úřad přestěhoval v lednu 2002. Ovšem budova vzešla z výběrového řízení v ulici Pplk. Sochora 27, Praha nevyžadovala rekonstrukci v plánované výši. Proto rezerva ve výši 42 600 tis. Kč byla čerpaná pouze z 6,96 %, tudíž se na straně příjmů projevila rozpuštěná částka ve výši 39 636 tis. Kč, která způsobila tento výkyv. Zbytek částky tvořilo použití rezervního fondu na nákup nového vybavení kanceláří a elektronické podatelny ve výši 1 073,3 tis. Kč, sankční pokuty vybrané Úřadem a refundace zahraničních cest od EU a jiné drobné provozní a finanční příjmy.

V letech 2011, 2012 a 2013 jsou příjmy razantně zvýšeny z důvodu proplácení projektů od EU, které byly rozpočtovány na roky 2010 a 2011. Ovšem z důvodu zpoždění realizací a rozložení do více let, byly proplaceny až v těchto letech, a proto vznikl časový nesoulad mezi plánovanými a skutečnými příjmy.

V ostatních letech nepozorujeme výraznější výkyvy v příjmové části hospodaření Úřadu pro ochranu osobních údajů. Rozdílné hodnoty jsou způsobeny převážně rozdílným podílem uložených, a především úspěšně vybraných sankčních pokut v letech a jiných příjmů z běžné činnosti.

V letech 2016 až 2018, kdy bylo přijato GDPR a nabylo účinnosti nejsou patrné v grafu žádné nestandardní výkyvy v příjmové části. Pouze v roce 2016 lehce zvýšena příjmová část z důvodu zvýšeného počtu úspěšně vybraných pokut přímo Úřadem uloženým soukromým subjektům.

4.2 Náklady Úřadu pro ochranu osobních údajů

V další části práce jsou rozebrány náklady Úřadu pro ochranu osobních údajů. Z povahy Úřadu náklady mnohem více prozrazují o činnosti Úřadu než příjmová složka. Při porovnání grafů skutečných příjmů a skutečných nákladů můžeme pozorovat, že Úřad vykazuje mnohem větší náklady, než jsou jeho příjmy, tudíž se může zdát, že není finančně rentabilní pro státní rozpočet a je plně závislý na finančních prostředcích ze státního rozpočtu. Což je plně v souladu s účelem, za jakým byl Úřad založen. Jeho hlavním úkolem není ziskovost, neboť funguje jako dozorová instituce v oblasti ochrany osobních údajů. Dále šíří osvětu v tomto odvětví a pomáhá při tvorbě legislativy v tomto oboru, a to jak na úrovni zákonů České republiky, tak na celoevropské úrovni. Pokud bude instituce držet krok s novými trendy v oblasti digitalizace činností, může se její nezastupitelná role neustále zvětšovat, díky digitalizaci všech oblastí lidského života. A s tím i souvisejícím

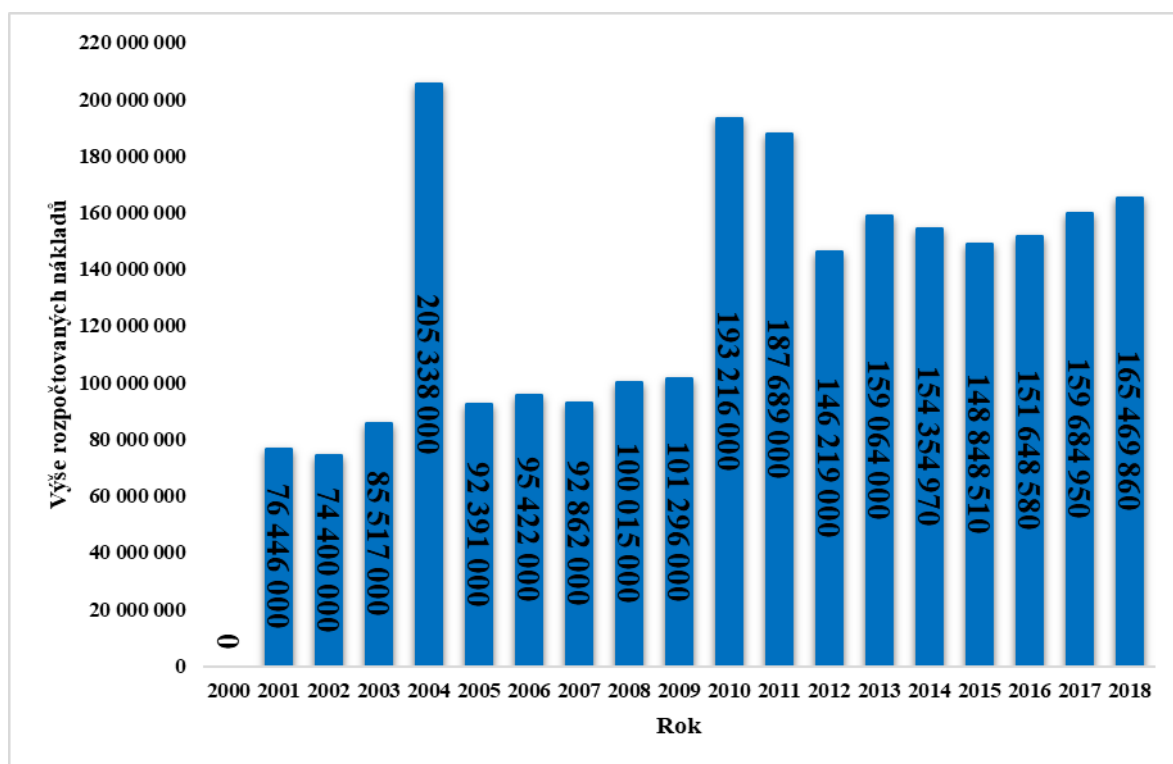
enormním nárůstem osobních údajů dostávajících se do elektronických systémů a na internet.

4.2.1 Rozpočtované náklady Úřadu pro ochranu osobních údajů

V této kapitole jsou rozebrány příčiny výkyvů v rozpočtování nákladů Úřadu.

V roce 2000, kdy byl Úřad založen, nemohly být náklady na činnost Úřadu rozpočtovány z důvodu, že Úřad vznikl až po schválení státního rozpočtu na rok 2000. Financování fungování Úřadu bylo realizováno v rámci rozpočtových opatření.

Graf 3 Rozpočtované náklady ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

V návaznosti na příjmy můžeme pozorovat výrazný odklon od trendu v letech 2004, 2010 a 2011 z důvodu výše jmenovaných projektů, kde musel Úřad hradit náklady na tyto projekty nejprve ze svých zdrojů a až následně byly tyto náklady plně propláceny z finančních prostředků Evropské unie. Všechny následující analýzy v nákladové části budou očištěny o tyto extrémní roky.

Při očištění od extrémních let rozpočtuje Úřad průměrně náklady ve výši 120 mil. Kč a průměrný nárůst rozpočtovaných nákladů ve výši 2,9 % ročně.

Na základě analýzy temp růstů oproti předcházejícímu období v rozpočtovaných nákladech, které se liší od průměru o více než jeden procentní bod, jsou okomentovány následující roky:

V roce 2003 byl nárůst v rozpočtovaných nákladech o 14,94 % oproti předchozímu období. Jednalo se zejména o náklady související s užíváním nové administrativní budovy, do které se Úřad přestěhoval. Na nárůstu se podílelo pořízení vybavení kanceláří pro nové zaměstnance v souladu s plánem na personální obsazení Úřadu v celkové výši 5 772 tis. Kč. Roku v ruce z většími prostory došlo k nárůstu i v oblasti plánovaných nákladů na ostatní služby spojené s úklidem, ostrahou, telekomunikacemi, správou informačních systémů atd. v celkové výši 20 315 tis. Kč.

V roce 2008 představoval nárůst rozpočtovaných nákladů o 7,7 % oproti předchozímu období. V rámci analýzy byl odhalen pouze výraznější nárůst oproti předchozímu období v položce ostatní nákupy. Na nárůstu se podílel odhad nákladů na opravu a udržování ve výši 1 705,24 tis. Kč. V ostatních položkách nebyl realizován citelný odklon oproti předchozímu roku. Ovšem u většiny nákladových položek došlo k plánovanému nárůstu oproti předchozímu období, ovšem v reálných nákladech rozeznáme, že nárůst mezi těmito lety nebyl tak citelný. Proto se v tomto případě jedná o nadhodnocení plánovaných nákladů oproti těm reálným.

V roce 2013 se konal nárůst rozpočtovaných nákladů o 8,78 % oproti předchozímu období. Tato odchylka je způsobena zejména nárůstem plánovaných výdajů na provoz a správu základních identifikátorů (IS ORG) v celkové výši 29 119,63 tis. Kč. V druhé polovině roku 2012 byl tento systém uveden do plného provozu.

V roce 2017 se konal nárůst rozpočtovaných nákladů o 5,3 % oproti předchozímu období. V tomto roce byl nárůst způsoben především dvěma faktory. Jedním z nich je nárůst nákladů spojených s platy zaměstnanců Úřadu, kdy došlo k navýšení průměrné mzdy na Úřadě o 5 380 Kč. Do částky jsou zahrnuti všichni zaměstnanci (zaměstnanci mimo služební poměr, ve služebním poměru, zaměstnanci jejichž plat je odvozen od platů ústavních činitelů). Platy jsou podrobně rozebrány v kapitole stav zaměstnanců a platy.

Druhým faktorem jsou plánované zvýšené náklady na aktualizaci a technickou podporu IS ÚOOÚ a IS ORG v celkové výši 46 266,41 tis. Kč.

V inklinovaném období 2016 až 2018, kdy docházelo k přípravě na GDPR a jeho následnou účinnost nerozeznáváme žádné výrazné navýšení plánovaných nákladů Úřadu pro ochranu osobních údajů oproti normálnímu stavu. Jedinou výjimku tvoří nárůst platů v roce 2017, který i Úřad deklaruje jako stěžejní rok, kdy se Úřad začal metodicky a provozně připravovat na účinnost GDPR. Ovšem k reálnému navyšování platů v tomto období docházelo z rozhodnutí vlády pro všechny statní zaměstnance, takže ani tento krok nemůžeme paušálně hodnotit, jako přímo související s GDPR. Z rozhovorů se zaměstnanci lze tvrdit, že někteří zaměstnanci za přípravu na GDPR byly odměněni v rámci odměn, ovšem nelze toto označit jako systémový krok, který bude dlouhodobě posouvat náklady Úřadu na vyšší úroveň. Aktualizaci informačních systémů můžeme jako náklad související s přijetím GDPR brát pouze částečně, protože k jejich aktualizaci by plánovaně došlo i bez přijetí a účinnosti GDPR. Struktura nákladů v tomto inkriminovaném období bude podrobně rozebrána v rámci kapitoly skutečné náklady.

4.2.2 Skutečné náklady Úřadu pro ochranu osobních údajů

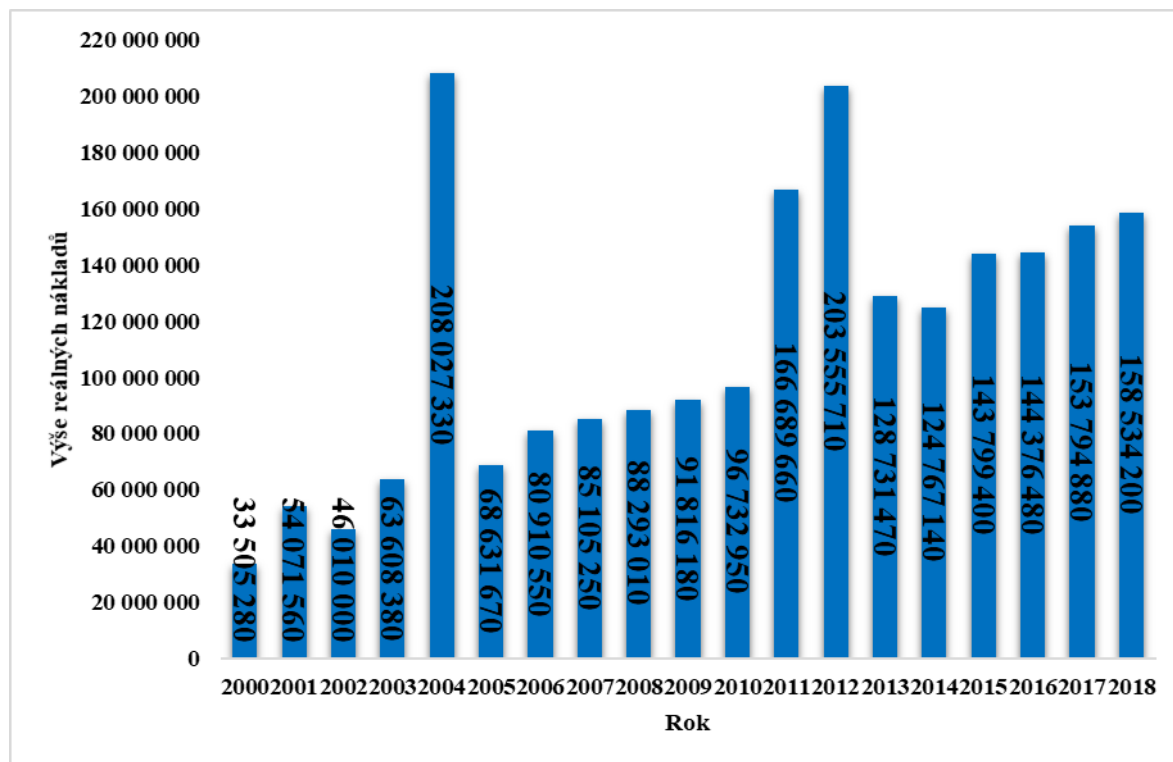
V této kapitole jsou rozebrány reálně vynaložené náklady Úřadu, které jsou v následujícím grafu.

V rámci rozboru bylo opět přihlédnuto k extrémům, které nastaly v prvním roce fungování Úřadu a z proplácení projektů, z nichž některé měly zpoždění oproti plánu. Konkrétně se jedná o roky 2004, 2010, 2011, 2012, 2013.

Podíl rozpočtovaných nákladů a reálně vynaložených nákladů bez extrémních let činí 84,78 %, tzn., že Úřad každý rok v průměru nadhodnotí v plánu své náklady o 15,22 %. V průměru Úřad ročně utratí 102 mil. Kč. K tomuto ukazateli je třeba konstatovat, že se v průběhu let vylepšuje a každým rokem je odhad nákladů přesnější a více se podobá následné skutečné výši nákladů. Pokud použijeme extrémní období, jako určité mantinely ohraničující jednotlivá období, můžeme tento ukazatel rozdělit na tři části. První v letech 2001 až 2003, kdy Úřad vykazoval soulad plánu a reality pouze z 68,98 % a v průměru reálně utratil 55 mil. Kč. V druhém období od roku 2005 do roku 2009 se pochyboval tento ukazatel na hodnotě 85,93 %, což v průměru ročně připadalo na 83 mil. Kč. které byly

prohospodařeny. V posledním období od roku 2013 do roku 2018 byla úspěšnost shody plánu s realitou již 90,95 % a na jeden rok připadalo v průměru 142 mil. Kč.

Graf 4 Reálné náklady ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

V prvním zmíněném období je tento nesoulad poměrně logický z důvodu započetí chodu Úřadu do našich podmínek a se zahájením výkonu jeho povinností, kdy bylo složité odhadnout nákladovost Úřadu, a to, jak budou naplněny plánované ukazatele. Ve druhém zmíněném období byly rozpočtované náklady naprosto zbytečně nadhodnocovány oproti těm reálným. V posledním období se zpřesnění odhadu stále vylepšuje, až se tato hodnota zastaví lehce pod 10 %, což již lze považovat za princip odpovědného hospodáře, kdy nejsou náklady ani zbytečně podhodnocovány ani příliš nadhodnocovány.

Průměrné tempo růstu reálných nákladů je 6,8 % ročně. Na základě rozboru temp růstu jsou okomentovány následující roky, které se liší o více než tři procentní body od průměru:

V roce 2002 poklesly reálné náklady o 14,9 % oproti předchozímu období. Pokles je způsoben zejména snížením nákladů v oblasti běžných nákupů spadajících do účtové skupiny 51 z očekávaného stěhování Úřadu do jiných prostor, které proběhlo až v roce 2003. Úřad počítal také v tomto roce s uhrazením závazku spojeného s vydáváním věstníku Úřadu, který byl také přesunutý na následující rok.

V roce 2003 rostly reálné náklady o 38,25 % oproti předchozímu období. V tomto období růst plně souvisí s náklady na stěhování a provozování nových prostor Úřadu. Dále také s úhradou závazků, se kterými bylo počítáno v předešlých letech. Do hospodaření se promítly i zvýšené provozní náklady Úřadu spojené s přípravou vstupu České republiky do Evropské unie.

V roce 2006 rostly reálné náklady o 17,89 % oproti předchozímu období. V tomto roce je nárůst způsoben zejména plánovanou velkou obměnou hardwaru a softwaru, aby vyhovovaly novým požadavkům vyplývajících z potřeb Úřadu a novel zákonů č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, a č. 500/2004 Sb., správní řád.

V roce 2014 klesly reálné náklady o 3,08 % oproti předchozímu období. Pokles je způsoben tím, že v předchozím roku bylo investováno do plánované modernizace a obnovy informačních a komunikačních technologií na Úřadě. Ovšem rok 2013 nesplnil kritéria kontrolovaného roku, díky předchozímu extrémnímu roku. Se zvýšeným rozpočtem na investice se počítalo již v plánovaných nákladech roku 2013, stejně tak jako s poklesem pro rok 2014.

V roce 2015 rostly reálné náklady o 15,25 % oproti předchozímu období. Změna je způsobena především plánovou investicí do modernizace informačního systému Úřadu, který navazoval na modernizaci informačních a komunikačních technologií na Úřadě. Zároveň do tohoto roku spadá období nabytí účinnosti zákona o státní službě, podle kterých jsou odměňováni někteří zaměstnanci a dochází k růstu platů, což je detailněji popsáno v části platy zaměstnanců.

Období, ve kterém bylo přijato GDPR až po jeho účinnost je rozebráno samostatně ve snaze určit, zda tato norma měla přímý dopad na hospodaření Úřadu:

V letech 2016 až 2018 pozorujeme průměrný nárůst oproti předešlému roku na úrovni 3,34 %, což je lehce pod stanoveným testem průměrného růstu. Tudíž nic

nenasvědčuje tomu, že by přijetí a účinnost GDPR nějakým výrazným způsobem navýšovalo náklady Úřadu na svoji činnost oproti běžným zvýšením rozpočtu.

V roce 2016 není viditelná žádná příprava na účinnost nového nařízení.

V roce 2017 již Úřad započal s přípravami na GDPR, kdy začal systematicky analyzovat nařízení a připravovat úpravy vnitřních struktur na účinnost GDPR. Zejména přípravami reorganizace organizačního řádu, aby lépe vyhovoval potřebám nařízení. Úřad již v roce 2016 a 2017 začal evidovat zájem lidí o nařízení v rámci dotazů. Na druhou stranu počet dotazů nerostl v roce 2017, ale naopak klesl oproti roku 2016, kdy zájem opadl po přijetí GDPR. Tento stav je podrobně rozebrán v kapitole věnující se kontrolní činnosti.

V roce 2018, kdy nařízení nabylo své účinnosti dne 25. května 2018 pozorujeme velký nárůst dotazů a stížností na GDPR, což je rozebráno v pozdější kapitole kontrolní činnosti a pokuty. Pro Úřad změna právní normy přinesla také větší nároky na mezinárodní spolupráci s ostatními kontrolními orgány v Evropské unii. S touto změnou se vypořádal Úřad v rámci realizované reorganizace. Všechny pozměněné nároky na fungování realizoval Úřad interními změnami bez výrazné potřeby navýšování nákladů na svoji činnost. Hlavní těžiště práce Úřadu pro ochranu osobních údajů je kontrola a v této oblasti nedošlo k výrazným změnám, krom potřeby hlubší spolupráce s ostatními členskými státy EU. Úřad usiloval o navýšení tabulkových míst pro zaměstnance již dlouhodobě před GDPR, proto částečné splnění tohoto nároku také nemůže být dáváno do souvislosti s GDPR, i když k schválenému navýšení pravděpodobně značně pomohlo.

4.3 Stav zaměstnanců a platy

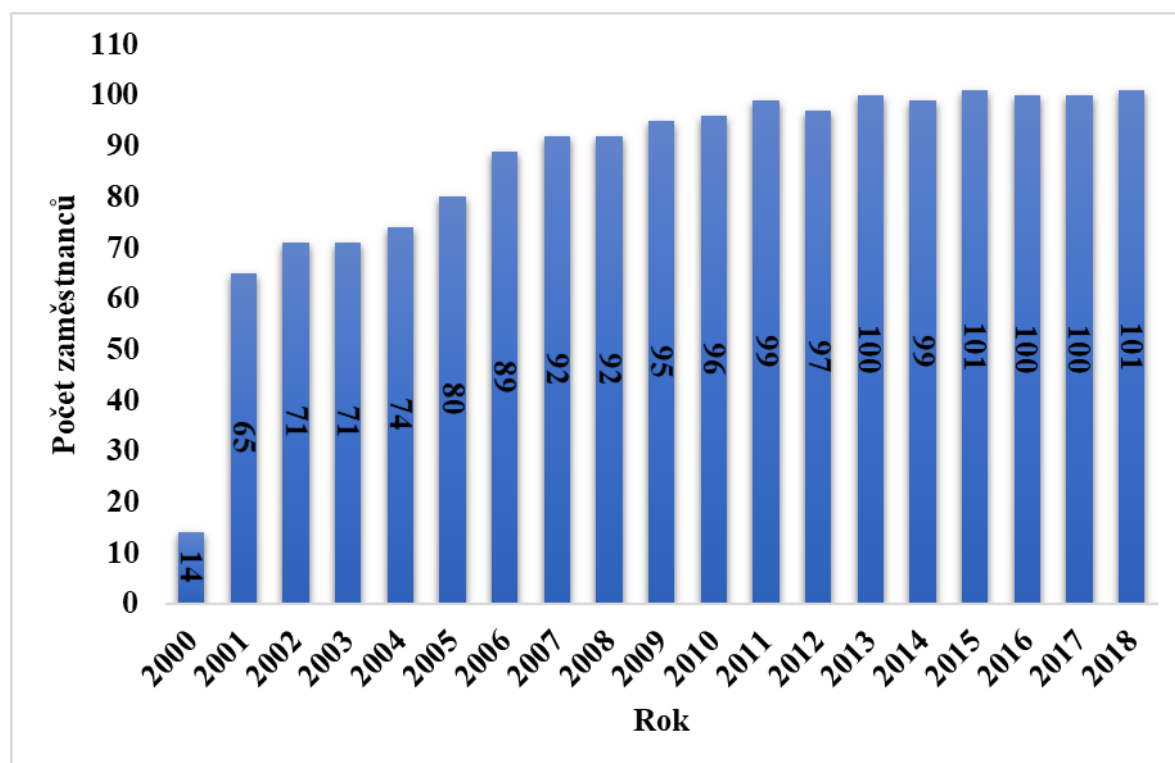
K zajištění bezproblémového chodu Úřadu jsou zaměstnávány tři hlavní kategorie zaměstnanců. Jedná se o běžné provozní zaměstnance stojící mimo služební zákon (provozní zaměstnanci, IT pracovníci, řidič předsedkyně atd.), a dále zaměstnanci pod služebním zákonem, kterých je nejvíce a provádí hlavní těžiště prací Úřadu (kontroly, konzultace atd.). Poslední kategorii jsou zaměstnanci, jejichž plat je odvozen od platů ústavních činitelů. Jedná se o předsedkyni, místopředsedu a inspektory, kteří byli vedoucí kontrolních týmů na základě starého zákona č. 101/2000 Sb. Tito inspektoři jsou stále přítomni na Úřadě i po zrušení zákona do konce svých funkčních období a slouží stejně

jako běžní zaměstnanci pod služebním zákonem k výkonu kontrolní činnosti (ale jejich plat se stále odvíjí od platů ústavních činitelů).

Úřad nikdy neměl v průběhu let plně obsazený stav. Vždy bylo Úřadu přiděleno více tabulkových míst, než bylo reálně obsazeno. I na tyto místa čerpal Úřad finanční prostředky, které posléze rozdělával mezi stávající stav zaměstnanců.

Z grafu 5 jasně vyplývá, že v prvních deseti letech fungování Úřadu docházelo k neustálému zvyšování počtu zaměstnanců. Největší nárůst samozřejmě pozorujeme v prvních letech zřízení Úřadu, kdy bylo třeba personálně zabezpečit agendu Úřadu. Do roku 2003 brzdil nábor nových zaměstnanců především nedostatek prostor pro tyto zaměstnance. Tento problém byl vyřešen stěhováním do nové budovy Úřadu v roce 2003. V současné budově sídlí Úřad pro ochranu osobních údajů dosud a je svou velikostí i zázemím naprosto dostačující.

Graf 5 Vývoj počtu zaměstnanců ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 k 31.12 daného roku

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

V roce 2004 se přidala do kompetence Úřadu nová velká agenda dozoru nad nevyžádaným obchodním sdělením podle zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách

informační společnosti. Zároveň došlo k úpravě organizačního řádu. Sekce kontrolní byla více rozdělena na základě svých činností a přibyl útvar pro správní činnosti. Zároveň tento rok byl i rokem vstupu České republiky do Evropské unie, což se v činnosti Úřadu projevilo zvýšenou potřebou nových zaměstnanců. Tento nedostatek se prakticky řešil až do roku 2007, protože agenda na Úřadě klade velké nároky na vzdělání a profesní kvality. Do roku 2007 se nedostávalo Úřadu dostatečného počtu kvalitních uchazečů, proto můžeme hovořit o tom, že Úřad poměrně dlouhou dobu pracoval v poddimenzovaném stavu. Poddimenzovaný stav trvá dosud, i když není tak akutní, jako do roku 2007.

V roce 2006 se k potřebě nových zaměstnanců ještě přidal fakt, že Česká republika v roce 2007 měla plně vstoupit do Schengenského prostoru, který souvisí se svobodným pohybem v rámci Evropské unie. Z tohoto titulu vyplývalo plně se zapojit do přeshraniční spolupráce s ostatními evropskými institucemi v oblasti ochrany osobních údajů.

Od roku 2008 už pozorujeme pouze drobné změny v počtu zaměstnanců. Úřad se snažil dostat na průměrný počet 100 zaměstnanců. Od roku 2008 už prakticky nedocházelo k nějakým revolučním změnám ve fungování Úřadu. Pouze probíhaly dílčí úpravy organizačního řádu, které zahrnovaly dělení některých útvarů, ale fakticky neměly velký vliv na počty zaměstnanců. Pouze z rostoucí náročnosti současné agendy docházelo k nabírání nových zaměstnanců, a tím i k plnému obsazení Úřadu podle počtu tabulkových míst.

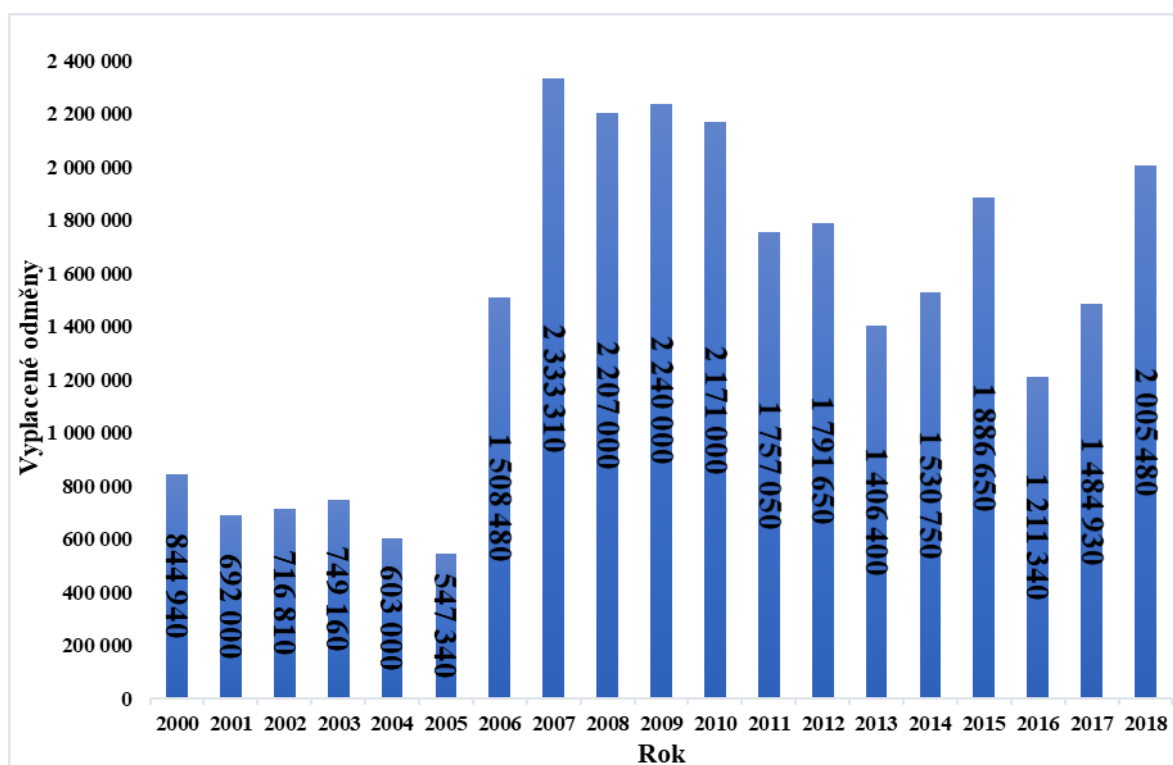
Zároveň můžeme z grafu 5 vyčíst, že v inkriminovaných letech 2016 až 2018, kdy bylo přijato GDPR a přicházela jeho účinnost, nepozorujeme prakticky žádný pohyb v počtech zaměstnanců. Jak vyplývá z literární rešerše nová norma se příliš neliší od našeho původního zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Proto výkon činnosti Úřadu v souvislosti s GDPR je prakticky stejný. I pozice pověřence pro ochranu osobních údajů převzal do své agendy jeden ze stávajících zaměstnanců Úřadu.

V roce 2019 proběhla velká změna organizačního řádu. Vzhledem k počtu vypsaných výběrových řízení je možné usuzovat na potřebu nových zaměstnanců. Ovšem na základě rozhovoru se zaměstnanci se jedná pouze o nahrazení odchozích zaměstnanců. Tudíž Úřad stále pracuje s podobným počtem tabulkových míst, který byl pro rok 2018 109 míst. Toto tvrzení bylo potvrzeno i zveřejněnou informací z 3. ledna 2020 na stránce

Úřadu s povinně zveřejňovanými informacemi podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

V následujícím grafu 6 je zachycen vývoj odměn za práci konaných mimo pracovní poměr. Bohužel Úřad uvádí tento údaj ve všech veřejně dostupných zdrojích pouze v konsolidované podobě, proto nebude blíže analyzován. V rámci odměn za práci mimo pracovní poměr jsou zahrnuty veškeré platy brigádníků, analytické, konzultační a poradní činnosti vyplácené pomocí dohod, nikoliv na fakturu jako služba. Některé kontroly vyžadují krátkodobé najmutí odborníka z praxe na danou problematiku, například specifických IT systémů, kdy je úředníkům osvětlený princip fungování daného systému, na základě, kterého mohou zhodnotit případná rizika a dostatečnost zabezpečení osobních údajů v takových systémech.

Graf 6 Vývoj odměn za práci mimo pracovní poměr v letech 2000 až 2018 (v Kč)

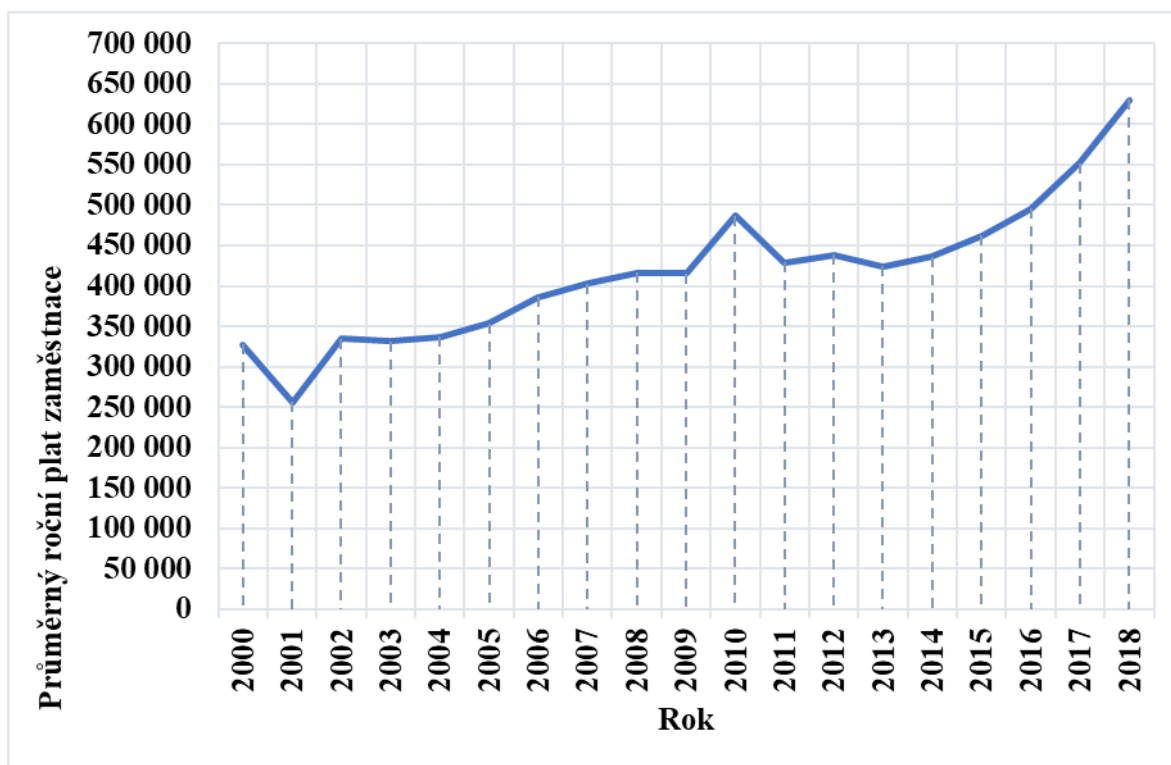

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

V následujícím grafu 7 je zobrazen vývoj průměrného ročního platu zaměstnance Úřadu. Jeho výše je v souladu se zvýšenými nároky na kvalifikaci zaměstnanců. V průměru pracuje na Úřadě 70 % vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, zbytek připadá

na méně kvalifikované zaměstnance, kteří zastávající pozice asistentů/ek a provozních zaměstnanců Úřadu. V průměrných platech jsou započteny i zvýšené platy na inspektory jmenované na základě zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a předsedy a místopředsedy Úřadu, kteří mají platy nastavené na základě platů ústavních činitelů. Odchod inspektorů po skončení jejich funkčních období povede ke snížení zátěže na mzdové náklady z důvodu, že po jejich odchodu budou nahrazeni řadovými referenty s mnohem menším platem než současní inspektori. Protože plat referentů se řídí platovými tabulkami pro zaměstnance pod státní službou, kdežto inspektori byli odměňováni na základě platů ústavních činitelů.

Graf 7 Vývoj průměrné výše ročního platu zaměstnanců ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

Z grafu 7 lze rozeznat, že průměrné platy státních zaměstnanců na Úřadě neustále rostou. Při vynechání roků, ve kterých došlo k extrémním výkyvům, (nárůst, nebo pokles větší než 10 % oproti předchozímu období), rozeznáváme průměrný meziroční nárůst platů ve výši 3,11 % ročně. Důvody extrémních výkyvů v platech jsou okomentovány

v následujících odstavcích. Při zahrnutí všech let roste plat v průměru o 4,28 % ročně, kdežto podle ČSU je růst mzdy v cele ekonomice za toto období v průměru 5 %.

Hned ve druhém roce fungování Úřadu můžeme pozorovat propad průměrných platů o 21,78 % oproti předchozímu období. K propadu došlo z důvodu, že při zřízení Úřadu pracovalo na Úřadě pouze 14 zaměstnanců, z nichž velký podíl připadal na zaměstnance odměňované podle platů ústavních činitelů, a zbytek byli vedoucí pracovníci. Jen malé procento připadalo na běžné zaměstnance. V roce 2001 došlo k rozsáhlému náboru zaměstnanců, kdy se počet ze 14 navýšil na 65. Jednalo se převážně o zaměstnance pro provozní činnost a běžné zaměstnance zabezpečující činnosti vyplývající ze zákonů, které se dotýkají činnosti Úřadu pro ochranu osobních údajů. Díky tomu poměr odměňovaných zaměstnanců podle nižších tabulkových platů několikanásobně převýšil zaměstnance odměňované na základě vyšší tabulky a došlo k reálnému poklesu průměrného platu na jednoho zaměstnance. Tento pokles je zaznamenán v grafu 7.

Druhý větší nárůst pozorujeme mezi lety 2004 až 2006, kdy je zvýšený nárůst platů způsoben zvýšením objemu činnosti Úřadu, zejména dozorem nad novým zákonem č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, a vstupem do Evropské unie, kdy prakticky začal Úřad plně plnit svůj účel a včlenil se do soustavy kontrolních organizací EU v oblasti ochrany osobních údajů. Zároveň se Úřad musel vypořádat s přípravami na vstup do Schengenského prostoru, který se dotýkal i svobodného pohybu informací potažmo údajů na území Evropské unie. Tyto faktory vedly jak ke zvýšení platů některých zaměstnanců, tak ke zvýšení odměn. Zároveň i nárůstu tabulkových míst, které nebyli obsazeni, přesto na ně Úřad čerpal finanční prostředky.

Téměř největší odchylku od průměru pozorujeme v roce 2010. Tato odchylka je plně způsobena nárůstem objemu práce Úřadu. Od roku 2008 začal výrazně narůstat počet stížností od veřejnosti na porušování zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a zejména zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, kdy Úřad začal personálně nezvládat nápor nových podmětů k prošetření. Z tohoto důvodu byl pro rok 2010 navýšen počet tabulkových míst z 96 na 102. Ovšem z grafu 5 vyplývá, že reálný nárůst zaměstnanců byl pouze o jednoho zaměstnance. Tudíž objem práce byl rozdělen mezi stávající zaměstnance, stejně tak jako prostředky na nové zaměstnance, se kterými bylo počítáno v rozpočtu. Bohužel se je nepodařilo fyzicky nabrat. Tento fakt vedl k tomu,

že rozdělené peníze z neobsazených míst zvýšily průměrné roční platy formou odměn, tehdejších zaměstnanců Úřadu o v průměru 71 000 Kč na jednoho zaměstnance. Dále z grafu 5 vyplývá, že nedostatek zaměstnanců a přiblížení se k plánovanému obsazení, se podařilo v letech 2011 až 2013. Podle ČSU rostla mzda v ekonomice o 2,2 % oproti předchozímu období, kdežto plat na Úřadě o 17,13 %.

Poslední citelný nárůst průměrných platů pozorujeme od roku 2015 do současnosti. Tento nárůst souvisí se změnou, kdy většina zaměstnanců Úřadu se přestala řídit zákoníkem práce a přešli pod zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2015. Díky této transformaci došlo u těchto zaměstnanců ke změně základny pro výpočet platu. Růst v dalších letech je plně způsoben štedrou politikou vlád v tomto období, kdy každý rok bylo státním zaměstnancům přidáváno. Jak je patrné z grafu 7 nárůst v letech 2015 až 2018 byl poměrně skokový. Stejný skok by měl být pozorovatelný u všech státních zaměstnanců řídicích se stejným zákonem. V případě ÚOOÚ změna průměrného ročního platu mezi rokem 2014 a 2018 je zaokrouhleně 194 000 Kč, což znamená zvýšení za čtyři roky o téměř 44,37 %. Proto růst platů rovněž nemůžeme přisoudit GDPR, protože k tomuto navýšení došlo u všech státních zaměstnanců pod zákonem o státní službě nezávisle na tom, kde pracují. V ekonomice za toto období rostla mzda v průměru 4,9 % ročně, kdežto na Úřadě v průměru rostl plat o 9,66 % ročně.

4.4 Kontrolní činnost a pokuty

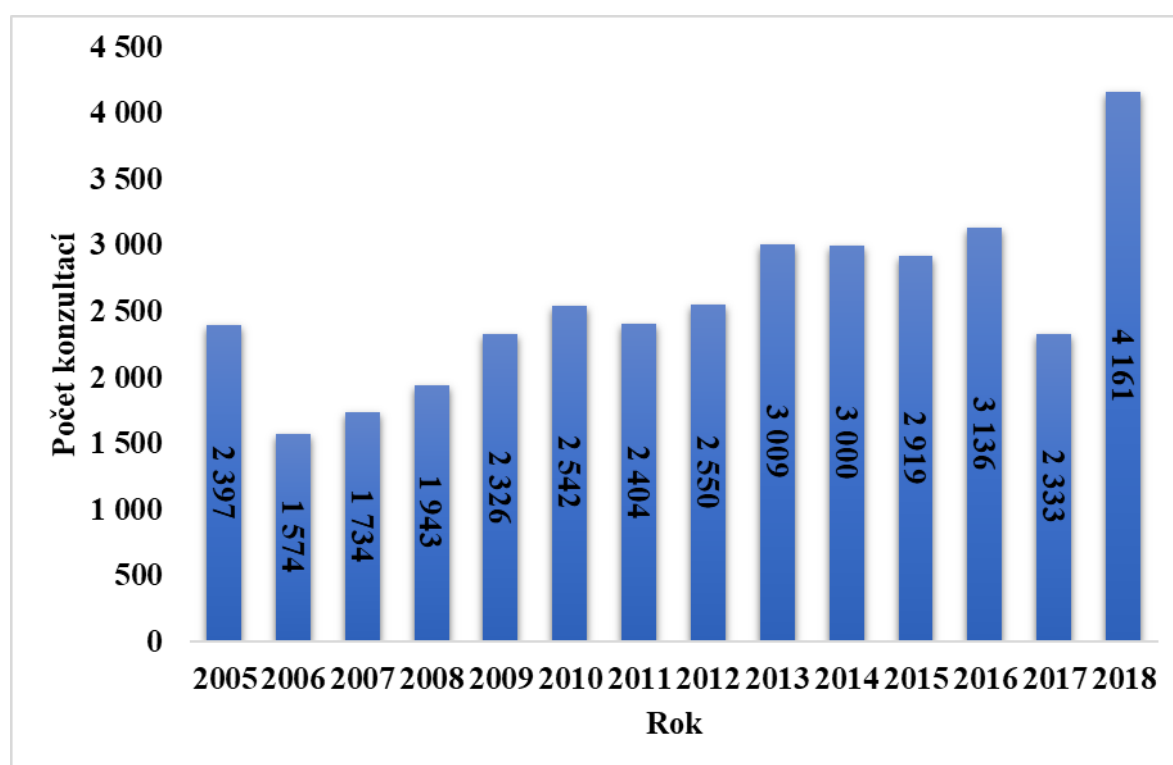
V rámci grafu 8 můžeme pozorovat poměrně stálý vývoj počtu poskytnutých konzultací v rámci let 2005 až 2018. Až na výjimky každý rok přibylo oproti předchozímu roku 200-500 konzultací. Zásadní výjimku představuje rok 2018, kdy růst stížností oproti předchozímu období byl o 78,35 %.

V období po roce 2005 pozorujeme pokles počtu konzultací a návrat k postupnému růstu počtu konzultací. Česká republika vstoupila do Evropské unie 1. května 2004. Zvýšený objem konzultací souvisel právě s touto změnou, kdy se lidé ptali, jaké změny je čekají v oblasti ochrany osobních údajů, při příchodu a aplikaci unijního práva na území České republiky.

Silný nárůst konzultací pozorujeme až v roce 2018. Nárůst je způsoben přípravami na nabytí účinnosti GDPR a všeobecnou panikou široké veřejnosti ve vztahu k GDPR. Je zajímavé, že nepozorujeme tento boom již od doby platnosti GDPR. Z tohoto lze usuzovat,

že GDPR do nabytí účinnosti dne 25. května 2018 nevzbuzovalo velký zájem široké veřejnosti. Subjekty, kterých se nařízení týká, byly ve většině netečné k přípravám na něj. Až v roce 2018 odstartovala lavina neoprávněných obav z něj, přestože jeho znění z většiny vychází z předcházející směrnice, kterou zapracoval do českých podmínek zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Efekt GDPR můžeme pozorovat i v následujícím grafu 9.

Graf 8 Počet konzultací poskytnutých ÚOOÚ v letech 2005 až 2018

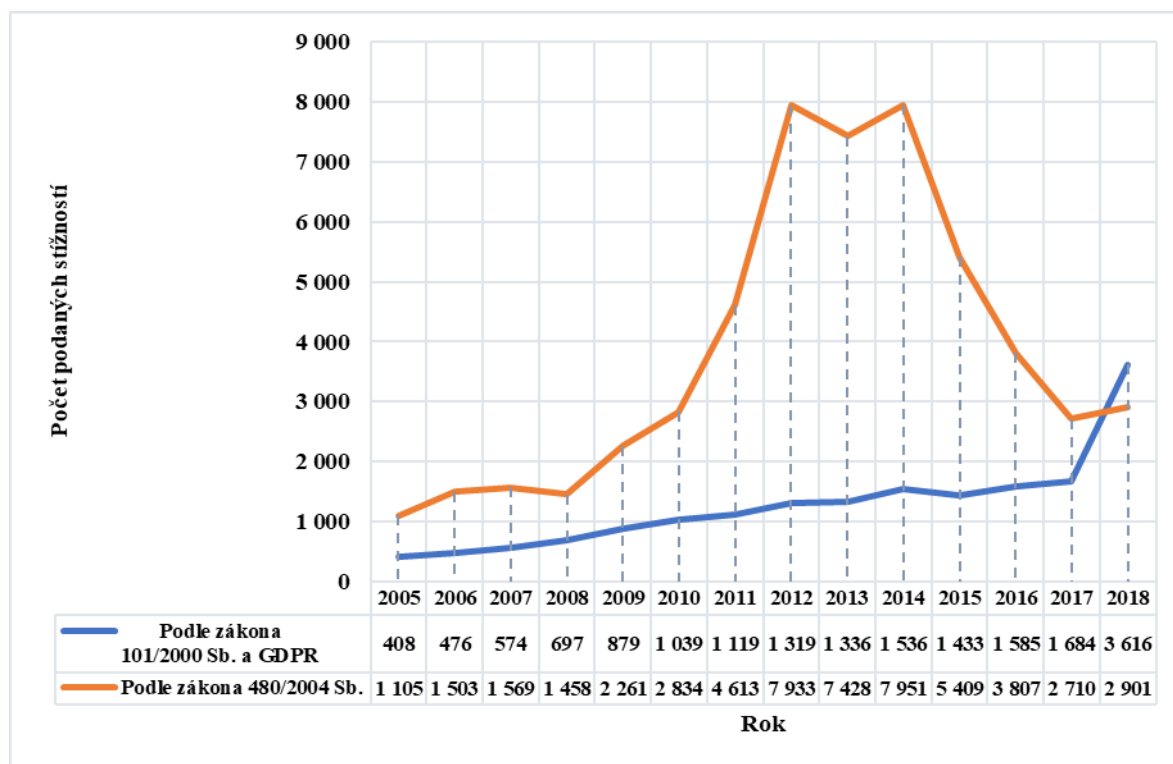
Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2006a), ÚOOÚ (2007a), ÚOOÚ (2008a), ÚOOÚ (2009a), ÚOOÚ (2010a), ÚOOÚ (2011a), ÚOOÚ (2012a), ÚOOÚ (2013a), ÚOOÚ (2014a), ÚOOÚ (2015a), ÚOOÚ (2016a), ÚOOÚ (2017a), ÚOOÚ (2018a), ÚOOÚ (2019a)

Z grafu 9 můžeme vyčíst, že stížnosti na porušení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, se vyvíjejí poměrně stabilně a každý rok naroste počet stížností cca o 100 podání oproti přechodnému roku. Tento dlouhodobě nastolený trend opět zvrátilo až nabytí účinnosti GDPR, které nastalo 25. května 2018, kdy se rapidně zvýšil počet stížností na porušení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, potažmo nového GDPR, a to téměř o 2 000 podaných stížností. Oproti předchozímu roku se jedná o nárůst o 114,73 %. Z grafů, které pokračují v další části této kapitoly ovšem vyplývá, že zvýšený

objem stížností nemohl být plně oprávněný, neboť počty zahájených kontrolních a sankčních řízení výše uvedený rapidní nárůst stížností nekopírují.

Stížností na porušení zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, doráželo na Úřad tradičně mnohem více než na zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a to v řádu tisíců. Jedná se o neoprávněné šíření obchodních sdělení prostřednictvím SMS a e-mailových schránek. Z povahy této činnosti a formy jakou je koncipován formulář na podání stížnosti, je logické, že se bude jednat o takto velké objemy stížností. Každá nevyžádaná zpráva musí být prostřednictvím elektronického formuláře zaevidována jako jedna stížnost.

Graf 9 Počet podaných stížností na porušení zákona č. 101/2000 Sb. a zákona č. 480/2004 Sb. v letech 2005 až 2018

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2006a), ÚOOÚ (2007a), ÚOOÚ (2008a), ÚOOÚ (2009a), ÚOOÚ (2010a), ÚOOÚ (2011a), ÚOOÚ (2012a), ÚOOÚ (2013a), ÚOOÚ (2014a), ÚOOÚ (2015a), ÚOOÚ (2016a), ÚOOÚ (2017a), ÚOOÚ (2018a), ÚOOÚ (2019a)

Skokový nárůst v počtu tohoto typu stížností pozorujeme v grafu od roku 2008. Je to zapříčeno velkou oblibou a relativně levnou možností jak šířit reklamu k velkému počtu lidí pomocí internetu, ovšem mnohdy bez potřebných právních titulů. Tento nárůst částečně souvisí i s nárůstem průměrných ročních platů v roce 2010, o kterých je psáno

v kapitole stav zaměstnanců a platy. Tento trend pozorujeme až do roku 2014, od kterého každý rok ubývá počet podaných stížností na porušování zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti. V období 2008 až 2014 byl průměrný růst 35,97 %, kdežto průměr za celou dobu fungování činí 12,76 %. Tento pokles je zaviněn jednak zlepšením informovanosti odesílatelů, jak tuto formu reklamy provádět v souladu se zákonem a také přesunem reklamy na jiné platformy než je e-mailing a sms komunikace.

Neustálý pokles stížností v roce 2018 přerušilo nabytí účinnosti GDPR. Ovšem v tomto případě se jednalo plně o špatnou informovanost stěžovatelů, kdy většina z nich se odvolávala ve svých stížnostech na porušení GDPR, i když tuto oblast upravuje odlišná právní norma. I když v některých aspektech se tato forma reklamy dotýká obou zákonů. GDPR pouze v ohledu zpracování a uchovávání osobních údajů příjemců těchto sdělení. Samotné neoprávněné odesílání je i nadále plně v gestci zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti.

Obecně můžeme tvrdit, že na základě rozvoje technologií bude tento způsob reklamy nadále na ústupu. Nahradí ho ovšem jiné formy, které budou také zpracovávat osobní údaje. Například prostřednictvím aplikací ve smartphonech. A na tyto nové formy se bude muset Úřad pro ochranu osobních údajů postupně také adaptovat.

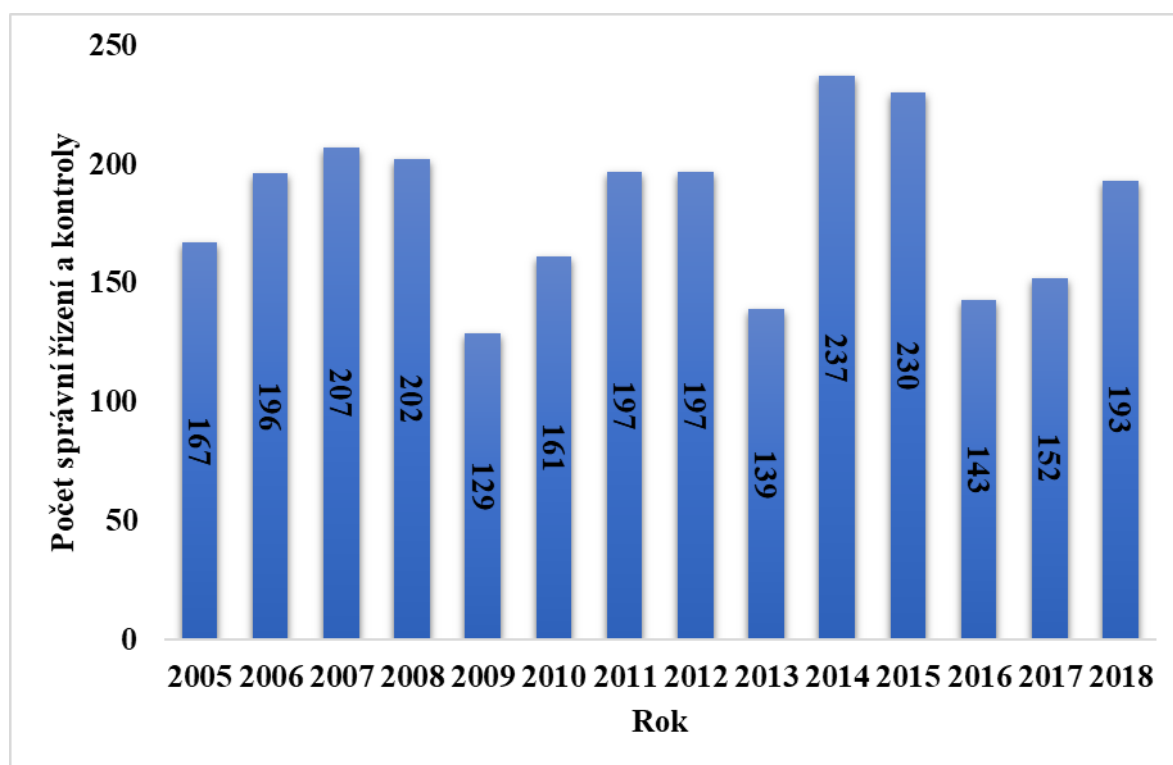
V následujícím grafu 10 je uveden počet zahájených kontrol a správních řízení na základě podezření na porušení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a GDPR. V grafu 10 jsou zahrnuty podněty, které vzešly ze stížností od veřejnosti i z kontrolního plánu Úřadu. Kontrolní plán představuje jen zlomek všech zahájených kontrol. Každý rok se mění oblast na kterou se zaměřuje.

Při porovnání počtu stížností na porušení podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a GDPR s počtem kontrol a správních řízení dojdeme k závěru, že není patrný vztah mezi počtem stížností a počtem zahájených kontrol a správních řízení.

Z grafu 10 je patrné, že se počet kontrol a správních řízení ve zkoumaných letech pohybuje v rozmezí 129 až 237. V letech, které připadají na přijetí a nabytí účinnosti GDPR, nepozorujeme žádné výrazné změny oproti průměru, který je v pozorovaných letech 182 kontrol a správních řízení. Naopak v letech 2016 a 2017 se dokonce pohybuje pod touto hranicí a k mírnému nadprůměru se dostáváme až v roce 2018. Z tohoto lze usuzovat, že změna normy neměla dopad na počet kontrolních a správních

řízení. Respektive zvýšený počet stížností byl neoprávněný, případně byly stížnosti vyřízeny v rámci jiného úkonu, nebo se více stížností vztahovalo k jednomu kontrolovanému subjektu. O tom se však nevedou podrobné statistiky. Z praxe lze tvrdit, že stížnosti narostly v rámci větší medializace GDPR ve sdělovacích prostředcích, i když stížnosti byly mnohdy neoprávněné.

Graf 10 Počet správních řízení a kontrol týkajících se zákona č. 101/2000 Sb. a GDPR v letech 2005 až 2018

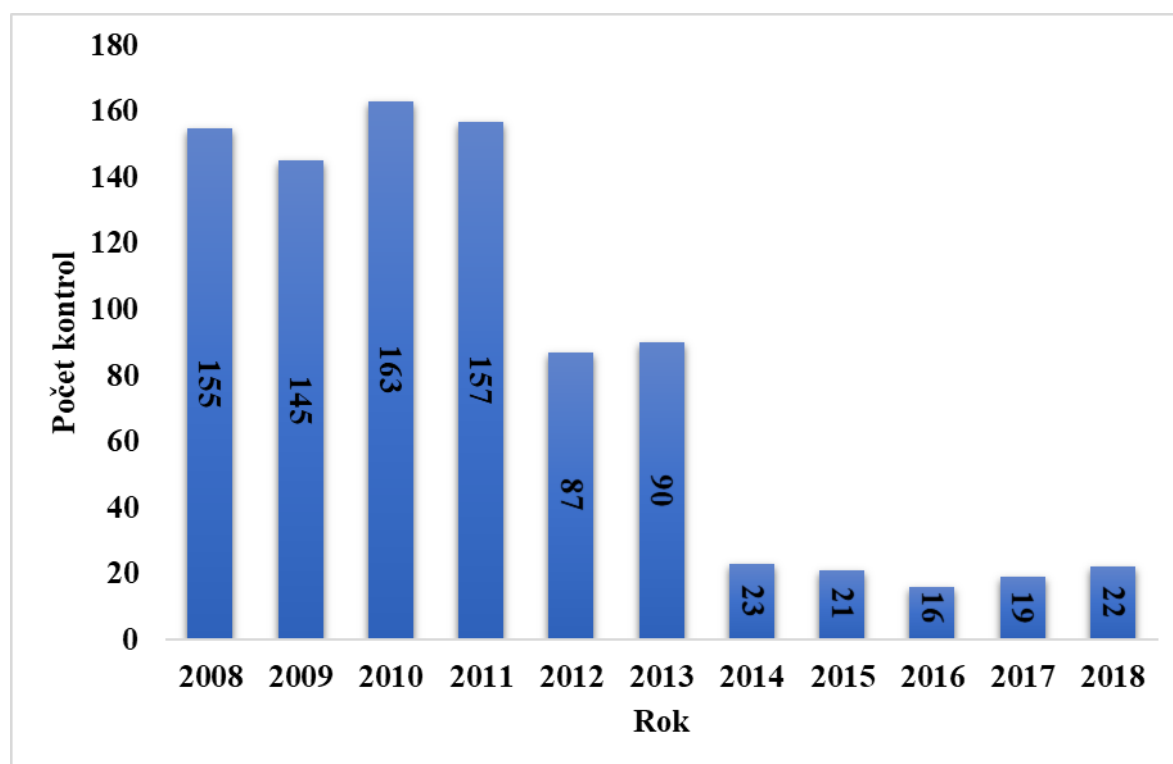
Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2006a), ÚOOÚ (2007a), ÚOOÚ (2008a), ÚOOÚ (2009a), ÚOOÚ (2010a), ÚOOÚ (2011a), ÚOOÚ (2012a), ÚOOÚ (2013a), ÚOOÚ (2014a), ÚOOÚ (2015a), ÚOOÚ (2016a), ÚOOÚ (2017a), ÚOOÚ (2018a), ÚOOÚ (2019a)

Samotná kontrola a případné porušení nemusí vést vždy k uložení sankce. Lze využít i tzv. institutu nápravných opatření, kdy je subjektu nařízeno zjednat nápravu chybného stavu bez uložení finanční sankce. V případě uložení finanční sankce za porušení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a GDPR je vždy požadováno i zjednání nápravy vadného stavu.

Z grafu 11 je patrné, že počet kontrol na základě podezření z porušení zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, je výrazný v letech 2008 až 2013, a to v souladu se zvýšeným počtem stížností v tomto období. Od roku 2014 i po

očistění počtu kontrol od správního řízení podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, je mnohonásobně méně kontrol podle prvního zmíněného zákona. A to i navzdory tomu, že stížností na porušení zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, je několikanásobně více než na porušení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Až v roce 2018 se počet stížností na GDPR vyhoupl nad počet stížností na nevyžádaná obchodní sdělení. Je to způsobeno poklesem počtu stížností na porušení zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, a velkým nárůstem stížností na GDPR.

Graf 11 Zahájené kontroly na základě podnětů na porušení zákona č. 480/2004 Sb. v letech 2008 až 2018

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2006a), ÚOOÚ (2007a), ÚOOÚ (2008a), ÚOOÚ (2009a), ÚOOÚ (2010a), ÚOOÚ (2011a), ÚOOÚ (2012a), ÚOOÚ (2013a), ÚOOÚ (2014a), ÚOOÚ (2015a), ÚOOÚ (2016a), ÚOOÚ (2017a), ÚOOÚ (2018a), ÚOOÚ (2019a)

Ke stížnostem na porušení zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, je přistupováno jiným stylem z důvodu titulu jejich obsahu a formy práce s nimi. Některé stížnosti jsou řešeny kontrolou, nebo před-kontrolním šetřením. V rámci práce se stížnostmi na nevyžádaná obchodní sdělení je využíváno i tzv. souladu. Protože je neefektivní, časově a personálně naprosto nereálné každou stížnost prověřit

kontrolním šetřením je po ověření subjektu zasílán upozornující dopis na porušení zákona a žádost na uvedení stavu do souladu se zákonem. Neoprávněné stížnosti jsou rovnou odkládány. Jak už bylo popsáno výše, jedna stížnost je ekvivalentní jednomu e-mailu, nebo SMS se zaslaným nevyžádaným obchodním textem. Takových stížností dorazí na Úřad několik tisíc ročně a jsou podávány proti rozličným subjektům. Z tohoto důvodu je naprosto nereálné všechny postihnout kontrolním systémem. Do případných kontrol jsou zahrnuty až subjekty na základě kontrolního plánu nebo je proti nim podáno blíže nespecifikovaný, avšak vyšší počet stížností.

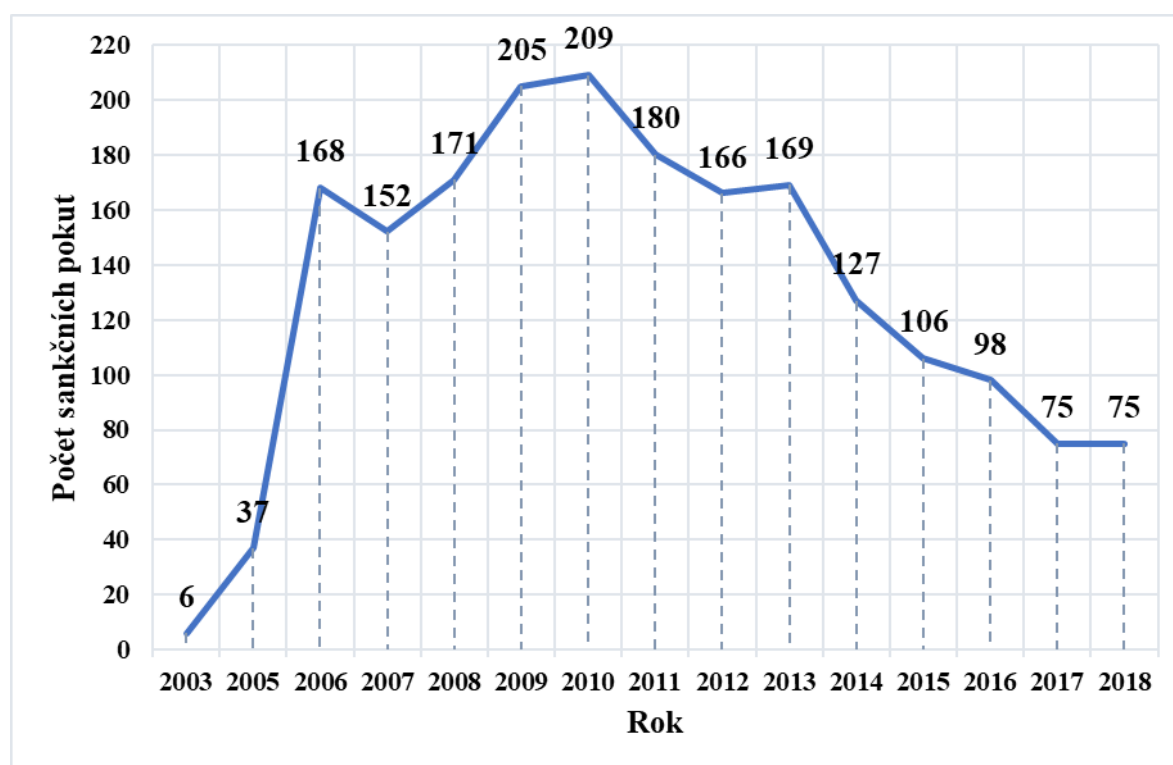
Tato agenda, jak bylo zmíněno výše, se každým rokem zmenšuje, i když stále má svoji nezastupitelnou roli ve fungování a činnosti Úřadu na ochranu osobních údajů.

Z grafu stížností na porušení zákonů v gesci Úřadu pro ochranu osobních údajů a grafů počtu kontrol a správních řízení jasně vyplývá, že v rámci nabytí účinnosti GDPR došlo k nárůstu objemu práce Úřadu v oblasti vyřizování podnětů. Ovšem tento navýšený počet stížností neměl přílišný vliv na počty kontrol a správních řízení. Z toho vyplývá, že většina stížností musela být podána neoprávněně, nebo byla vyřešena v rámci jiných úkonů Úřadu. ÚOOÚ se zvládlo vypořádat s tímto náporům v rámci stejného počtu kmenových zaměstnanců a bez signifikantního navyšování nákladů. Bohužel čísla za rok 2019 nebyla v průběhu zpracování veřejně dostupná. Z toho důvodu nemůžeme tvrdit, zda byl zájem veřejnosti o porušování GDPR v roce 2019 nadále takto velký, případně zda bude trvat tento zvýšený zájem po další roky. Ovšem grafy činnosti naznačují, že se bude jednat o krátkodobou anomálii, která postupně opadne, protože na straně kontrolních výstupů není patrné skokové navýšení kontrol a správních řízení. Následující dva grafy toto tvrzení podporují.

Na následujícím grafu 12 můžeme vidět vývoj v počtu uložených sankcí za roky 2003 až 2018. V prvním roce po přijetí zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, nebylo možné díky přechodnému období udělovat žádné pokuty. Toto období připadá na první dva roky fungování Úřadu. V rámci budování Úřadu a zahajování činností začíná Úřad prakticky pokutovat až od roku 2003. Tato skutečnost je z grafu 12 jasně patrná. Je nutné zmínit, že ne všechny kontroly musí nutně skončit uložením sankce, proto je počet sankčních pokut navázán na počet kontrol jen částečně.

V grafu 12 je dále vidět prudký nárůst počtu pokut v rokce 2006, který je způsobený z části zvýšením počtu kontrol a správních řízení v rámci stávající agendy a z části plnou aplikací agendy v oblasti nevyžádaných obchodních sděleních podle zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, který je účinný od září 2004.

Graf 12 Počet uložených sankcí v letech 2003 až 2018

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

K růstu počtu pokut docházelo až do roku 2010, kdy počet kulminoval, a do roku 2014 se držel na poměrně vysokých číslech. Počty pokut rostly společně s počtem stížností na porušování zákonů v gestci Úřadu a s počtem kontrol a správních řízení. Tento objem nárůstu činnosti deklarovaly již předchozí grafy a byl popsán i v části platy zaměstnanců.

Od roku 2013 pozorujeme neustálý pokles počtu pokut. Tento pokles je způsoben dlouhodobým osvětovým působením Úřadu a především postupným poklesem v počtu stížností na porušování zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, který nesl i rapidní pokles kontrol v oblasti nevyžádaných obchodních sděleních.

V období od roku 2014 do roku 2017 pozorujeme pokles kontrol a správních řízení, který ovlivňuje i pokles počtu uložených pokut. Tento počet neustále klesal až do konce roku 2017. V roce 2018 je vykázán stejný počet uložených pokut, jako v roce předchozím. Tudíž ani v tomto ukazateli nespatřujeme vliv GDPR, který by způsobyl jeho růst i přes enormní nárůst počtu stížností v daném roce na porušení právě tohoto nařízení a bývalého zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Bohužel údaje za rok 2019 budou veřejně dostupné až v průběhu roku 2020 a mohly by podpořit předchozí tvrzení, nebo ho korigovat, protože některé kontroly mohly být zahájeny v roce 2018, kdy vstoupilo v platnost GDPR, ale byly, nebo budou, ukončeny v roce 2020, a proto budou v tomto ukazateli spadat až do statistiky uveřejněné v roce 2020.

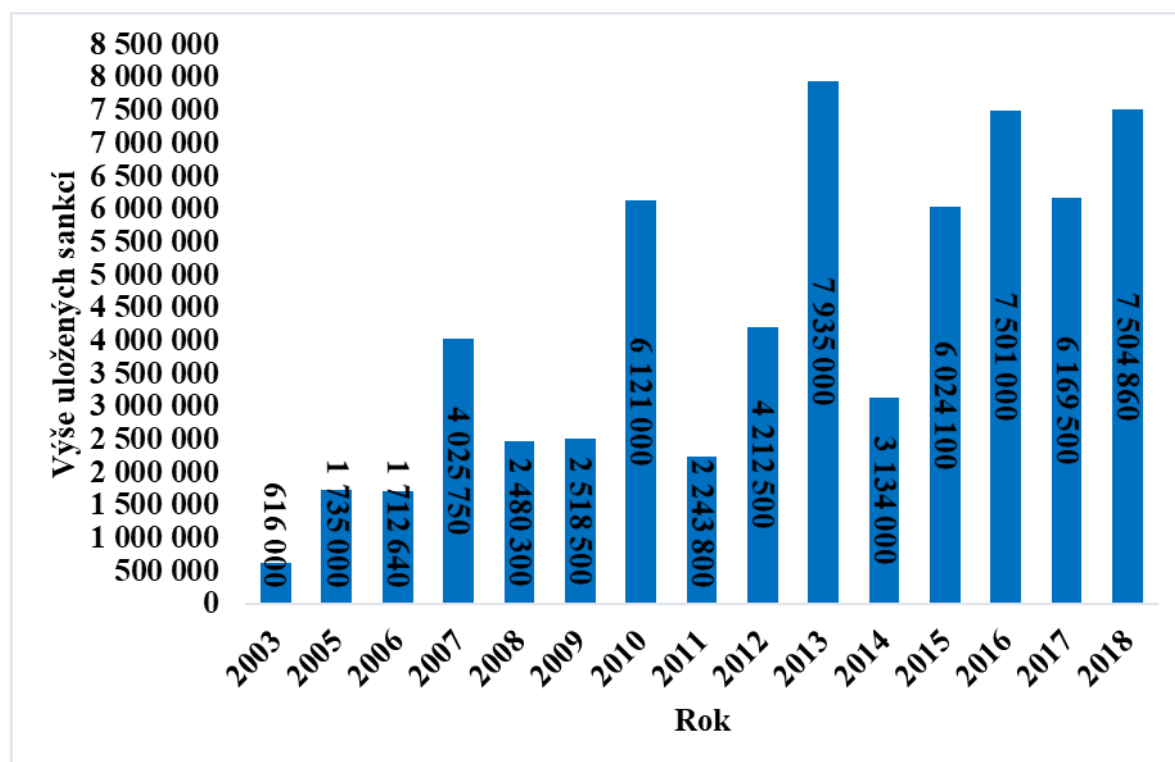
Zde je třeba poznamenat, že GDPR bylo schváleno již v roce 2016 a všechny subjekty měly dostatek času se s ním seznámit a připravit se na jeho účinnost v roce 2018. Tudíž neexistuje validní důvod k většímu počtu pokut za jeho porušení. Navíc norma vychází z předcházející směrnice, která byla poměrně kvalitně zapracována do právního řádu České republiky v podobě zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů, jak je nastíněno v literární části práce. Lze tedy tvrdit, že ty subjekty, které důsledně olnily své povinnosti plynoucí ze zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, nemohly být novým právním rámcem v oblasti ochrany osobních údajů výrazněji zaskočeny. A z činnosti Úřadu nic nenasvědčuje tomu, že by se tento trend měl v budoucnosti výrazně měnit. Z mediálního prostoru víme, že díky panice z výše možných uložených sankcí podle GDPR, nastal chaos a obavy v soukromé a částečné i veřejné sféře. Zaroveň, jak bylo naznačeno v literární části, ani český stát nebyl plně připraven na příchod GDPR, což se projevilo pozdním přijetím adaptační normy – zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Tím došlo k prohloubení právní nejistoty u všech dotčených subjektů.

Graf 13 zobrazuje vývoj výše sankčních pokut od roku 2003 do roku 2018. Sankce byly v době nabytí účinnosti GDPR v mediálním prostoru velkým tématem. V této části bude nastíněno, že panika byla neoprávněná. Jak již bylo zmíněno, každá kontrola nemusí nutně skončit uloženou sankcí, neboť může dojít pouze k uložení nápravných opatření. Případně může být konstatováno neporušení právních předpisů. Od schválení adaptačního zákona ke GDPR, které proběhlo 24. dubna 2019, není možné pokutovat orgány veřejné moci. Těmto orgánům lze pouze uložit nápravná opatření, případně správní pokuty podle

jiných předpisů (například pokutu za neposkytnutí součinnosti dle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole).

V grafu 13 jsou zobrazeny pokuty konsolidovaně za všechny zákony, nad kterými vykonává Úřad dozor a je možné za jejich porušení uložit sankci. Jedná se tedy o zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, GDPR a zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti. Za celé sledované období připadá průměr na jednu sankci na 44 499 Kč.

Graf 13 Výše uložených sankčních pokut v letech 2003 až 2018 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

Z počtu kontrol a počtu uložených sankcí a celkové výše uložených pokut lze dovozovat, že Úřad se držel vždy v nižší hranici možnosti uložení sankce. K větším pokutám přikročil pouze, pokud se jednalo o zásadní porušení zákona. V návaznosti na celkové náklady na hospodaření Úřadu můžeme říct, že Úřad přináší do státního rozpočtu mnohem méně, než kolik je na jeho činnost ze státního rozpočtu vydáváno. Na druhou stranu je třeba zdůraznit, že Úřad nefunguje jako represivní orgán, jehož jediným úkolem

je trestat. Jeho úloha je mnohem širší a spočívá v edukaci široké veřejnosti, poskytování konzultací, vedení registrů podílí se rovněž na legislativní činnosti.

Výše sankcí se v jednotlivých letech výrazně liší, a to z důvodů, že ne každý rok probíhá stejné množství kontrol, které skončí uložením sankce, případně některé roky byly uloženy vyšší pokuty za bezprecedentní porušení právních norem.

Z grafu 13 vidíme, že v roce 2018, kdy GDPR nabylo účinnost, se jedná o zvýšenou hladinu uložených sankcí, ale není to nijak výjimečné a podobná zvýšená hladina byla i v některých předchozích letech. I když účinnost GDPR defacto nastala až v půlce roku 2018, tudíž nebylo tolik času zahájit a ukončit kontroly a správní řízení, ve kterých by byla ukládána sankce podle nařízení. Všechny zahájené kontroly a správní řízení před účinností nařízení musely být dokončeny podle staré normy, tudíž se na ně také vztahovalo sankční ustanovení z normy staré.

Ani v roce 2019 se neočekává zvýšený nárůst pokut v souvislosti s GDPR. Tato skutečnost vyplývá z mediálního výstupu Úřadu. V literární části jsou výše sankcí dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a GDPR porovnány. V nařízení vidíme, že možnosti výše pokuty jsou mnohem větší. Z odstavců výše víme, že Úřad se ve většině případů držel při dolní hranici možné sankce. Z tvrzení ÚOOÚ je známo, že by chtěl pokračovat v kontinuitě práce. Do budoucna tak lze v otázce trestání předpokládat stejný přístup, jaký Úřad využívá v době psaní této práce. Tudíž nejde očekávat enormní navýšení pokut za stejné, nebo podobné provinění, které bylo již šetřeno v minulosti, a byla za něj uložena sankce. Stejně tak na základě judikátu nejvyššího správního soudu 1AS 9/288-133, který byl též zmíněn v literární části, nemůže být uložena sankce likvidační. Z tohoto důvodu byla panika z výše sankcí podle GDPR neoprávněná. V nařízení spíše figuruje jako možnost k uložení pro velké subjekty, které by provedly bezprecedentní porušení textu normy. Předpis zároveň musí postihovat celé spektrum subjektů do malých po největší giganty na celém území Evropské unie. To i v případě společností sídlících mimo Evropskou unii, které zpracovávají osobní údaje subjektů údajů sídlících v Evropské unii.

Protože žijeme v právním státě, existuje i možnost odvolávat se proti rozhodnutí státních orgánů. Není tomu jinak ani v případě Úřadu pro ochranu osobních údajů. Proto rozhodnutí o uložení sankce je možné se odvolat. Ovšem pokud člověk vyčerpá všechny

opravné prostředky v rámci řízení, kdy odvolacím orgánem jsou vždy nadřazené stupně v rámci Úřadu, může se obrátit na soud.

V tabulce 7 je výčet roků a celková výše vrácených sankcí na základě soudního rozhodnutí proti rozhodnutí Úřadu na ochranu osobních údajů.

Tabulka 4 Vrácené sankční platby na základě soudního rozhodnutí (v Kč)

Rok	Výše vrácených sankcí
2011	2 375 000
2012	100 000
2013	102 000
2014	181 000
2015	836 000
2016	16 000

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

Až na roky 2011 a 2015 je vidět, že Úřad vracel jenom minimum z uložených sankcí. Tudíž rozhodování Úřadu potvrdila i většina soudních rozhodnutí. Rozhodnutí Úřadu byla podrobena od roku 2001 soudnímu přezkumu ve 155 případech, což činí 7,97 % z počtu všech uložených sankcí.

5 Výsledky práce a diskuse

Z práce vyplynulo, že ochrana osobních údajů v určité podobě tady byla již od roku 1948, kdy základní ochranu poskytovala Všeobecná deklarace lidských práv. Ovšem první komplexní právní normou na našem území, která poskytovala ochranu osobních údajů, byl až náš zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Jednalo se o transpozici unijního předpisu, kterým byla směrnice 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů. Tato norma ustanovila i českou kontrolní instituci Úřad pro ochranu osobních údajů. Tato národní norma byla nahrazena v roce 2018 Nařízením EU 2016/679 (GDPR), které bylo přijato již roku 2016. Z rozboru obou norem vyplynulo, že až na drobné odchylky se příliš neslyší povinnosti pro správce a zpracovatele, kterých se dotýká, protože obě vycházejí ze stejné směrnice. Dodatečné povinnosti klade prakticky jen na největší subjekty, které nakládají s velkým objemem osobních údajů. Z rozboru zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a GDPR je patrné, že změna právní normy na fungování a činnost Úřadu pro ochranu osobních údajů neměla mít revoluční dopad, který by byl doprovázený výrazným nárůstem nákladů. Úřad musel pouze upravit některé vnitřní mechanismy. Tento předpoklad byl ověřován ve vlastní práci. Práce zahrnovala hodnocení činnosti a hospodaření Úřadu pro ochranu osobních údajů za celou jeho historii se speciálním zaměřením na období přijetí a nabytí účinnosti GDPR.

Financování Úřadu pro ochranu osobních údajů je zajišťováno samostatnou kapitolou státního rozpočtu 343, všechny náklady jsou hrazeny ze státního rozpočtu prostřednictvím této kapitoly a zároveň všechny příjmy z činnosti Úřadu jsou odváděny do státního rozpočtu.

Úřad pro ochranu osobních údajů běžně nerozpočtuje svoje příjmy, protože není určen primárně k vykazování příjmů. Přesto v letech 2006, 2007, 2010, 2011, 2012, 2013 své příjmy rozpočtoval. Vždy se jednalo o příjmy z dotací od Evropské unie na realizaci projektů, které musel Úřad nejprve hradit ze svého rozpočtu.

V reálných příjmech se projevují plánované příjmy z proplácení projektů i když u některých projektů došlo ke zpoždění, tudíž se v příjmové části objevuje v jiném roce, než v jakém bylo plánováno. Zbytek příjmů připadá na běžnou činnost Úřadu jako úroky, drobné prodeje atd. Zároveň jsou v příjmech zaneseny pokuty a správní poplatky, které si Úřad vybírá sám a nepředává je k výběru Celní správě. Výrazným nesouladem v příjmové

části je rozpuštění rezervy tvořené na nové sídlo v roce 2005 v celkové výši 42 600 tis. Kč, které byla čerpána pouze z 6,96 %.

Z rozboru nákladů vyplynuly zvýšené náklady na roky, kdy docházelo k financování projektů, u kterých následně došlo k jejich proplacení z Evropské unie. Při porovnání rozpočtovaných nákladů a reálných nákladů bylo zjištěno, že rozpočtované náklady jsou nadhodnocovány oproti následným skutečným nákladům v průměru o 15,22 % ročně a Úřad v průměru utratí 102 mil Kč. Při rozdělení této analýzy na 3 období, které ohraničovaly období s projekty, bylo zjištěno, že se plánované a reálně vynaložené náklady více přibližují. V období 2001 až 2003 se shodovaly jen 68,98 % a Úřad průměrně utratil ročně 55 mil. Kč. V období 2005 až 2009 se shodovaly na 85,93 % a ročně se utratilo průměrně 83 mil. Kč. V období 2013 až 2018 dosahovala shoda 90,95 % a v průměru se prohospodařilo 142 mil. Kč. Průměrné tempo růstu nákladů je 2,9 % ročně a průměrné tempo růstu reálných nákladů je 6,8 % ročně. Z toho vyplývá, že Úřad na jednu stranu v průběhu let méně nadhodnocuje své požadavky na reálnou potřebu peněz, ovšem tento fakt je spíše způsoben rychlejším růstem reálných nákladů, než je růst plánovaných.

Průměrné tempo růstu rozpočtovaných nákladů je 2,9 % ročně. Do rozboru byla zahrnuta období, která se liší o více než 1 %. Z rozboru vyplynuly roky 2003, 2008, 2013, 2017. V roce 2003 byl růst rozpočtovaných nákladů 14,94 % oproti předchozímu období a růst souvisel s plánovaným stěhováním do nové budovy. V roce 2008 se rozpočtované náklady zvýšily o 7,7 % oproti předchozímu období a souvisely s všeobecným zvýšením všech nákladových položek, ovšem reálně se toto zvýšení neprojevalo. Došlo tak k nadhodnocení plánu nad realitou. V roce 2013 rozpočtované náklady rostly o 5,3 % oproti předchozímu období a na vině bylo plánované zvýšení platů a plánované zvýšené výdaje na údržbu IT systémů. V letech 2016 až 2018, kdy bylo schváleno a nabylo účinnosti GDPR nebyl pozorován odklon od průměrného růstu rozpočtovaných nákladů.

Průměrné tempo růstu reálných nákladů je 6,8 % ročně a do rozboru byly zahrnuty období, která se liší od průměru o více než 3 %. Z rozboru vyplynuly roky 2002, 2003, 2006, 2014, 2015. V roce 2002 došlo k poklesu reálných nákladů o 14,9 % oproti předchozímu roku v důsledku poklesu nákladů spadajících do skupiny 51 v návaznosti na očekávané stěhování Úřadu. V roce 2003 došlo k růstu nákladů o 38,25 % oproti předchozímu roku. Tento růst souvisel s náklady na stěhování do nové budovy a

přípravami na vstup ČR do Evropské unie. V roce 2006 došlo k růstu o 17,89 % oproti předchozímu období. Tento růst byl způsoben obměnou hardwaru a softwaru na Úřadě. V roce 2014 klesly reálné náklady o 3,08 % oproti předchozímu roku z důvodu investice do obnovy informačních a komunikačních technologií, na Úřadě v roce 2013. V roce 2015 rostly náklady o 15,25 % oproti předchozímu roku. Růst je způsobem dalšími investicemi do informační a komunikačních technologií a zároveň změnou zákona, který upravoval odměňování zaměstnanců na Úřadě a vedl k růstu platů. V období 2016 až 2018, které připadá na přijetí a účinnost GDPR, nepozorujeme odklon od průměrných nákladů.

V zaměstnanecké části byl pozorován nárůst od založení a stavu 14 zaměstnanců až ke stavu 101 zaměstnanců. Úřad byl od roku 2004 díky nové agendě a vstupu České republiky do Evropské unie personálně poddimenzovaný. Tuto situaci se povedlo stabilizovat až v roce 2007. Úřad i nadále nepracuje v plném tabulkovém obsazení. V letech 2016 až 2018 nepozorujeme žádné větší výkyvy v personální části. GDPR kromě reorganizace nemělo vliv na počet zaměstnanců.

Platy zaměstnanců rostly v průměru o 3,11 % ročně. V roce 2001 došlo k poklesu průměrného ročního platu o 21,78 % z důvodu náborem nových zaměstnanců a započetí běžného fungování Úřadu. Mezi lety 2004 a 2006 byl nárůst v průměru 5,28 % z důvodu zvýšení platů zaměstnanců s přibývajícím novou agendou, která nastala po vstupu ČR do EU a dozorem nad zákonem č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti. Rok 2010 byl specifický tím, že si zaměstnanci v platové části polepšili v průměru o 71 000 Kč. Růst byl způsoben čerpáním prostředků na neobsazená místa v souvislosti s vzrůstající agendou a jejich rozdělení mezi stávající stav zaměstnanců. Nárůst v průměrném platu mezi rokem 2014 a 2018 činí 44,37 % nárůst. K takto výraznému růstu došlo z důvodu štedré politiky státu v oblasti odměňování státních zaměstnanců a ke změně zákona podle kterého se mění výpočet platů pro zaměstnance na Úřadě osobních údajů a v některých dalších státních institucích. Tudíž ani v tomto období nárůst nelze přisoudit nákladům na zaměstnance spojené s příchodem GDPR. V posledních čtyřech letech rostou platy na Úřadě rychleji než v ekonomice.

V kontrolní části v počtu dotazů a poskytnutých konzultací veřejnosti pozorujeme poměrně stálý vývoj, ze kterého vyčnívá pouze rok 2018, kdy došlo k nárůstu o 78,35 % v oblasti konzultací oproti předchozímu roku. Nárůst je způsoben dotazy spojenými

s účinností GDPR. V sekci stížností na porušení zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, je průměrný nárůst stížností 12,91 %. Odchylku opět tvoří rok 2018, kdy nárůst stížností byl na porušení zákona byl 114,73 % oproti předchozímu roku. Nárůst tvoří stížnosti spojené s nabytím účinnosti GDPR. V sekci stížností na porušení zákona č. 408/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, byl pozorován nárůst v období 2008 až 2014, který se promítl i v sekci zaměstnanci a platy a souvisel s enormním nárůstem agendy v daném období v průměru o 35,97 % stížností ročně navíc. Od roku 2014 nastal strmý pokles způsobený opouštěním zaslání reklamy elektronickou cestou. V roce 2018 zvýšení způsobila účinnost GDPR, kdy si lidé stěžovali na GDPR i prostřednictvím stížností určených pro zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti. Ze sekce kontroly vychází, že zvýšené počty stížností v období účinnosti GDPR neměly za následek zvýšený počet kontrol a správních řízení. Dále je patrný úpadek kontrol na porušení zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, v souladu s snižováním objemu této agendy.

V sekci sankcí je výsledkem, že od roku 2009, kdy počty pokut kulminovaly dochází k neustálému poklesu počtu uložených sankcí. Tento nastolený trend nezvrátilo ani přijetí a účinnost GDPR. Z části věnující se výši uložených sankcí vyplývá, že Úřad se drží v nižších úrovních možnosti uložení sankce. V průměru připadá na jednu sankci 44 499 Kč. Ani s nabytím účinnosti GDPR nebyl pozorován skokový nárůst výše a počtu uložených pokut. Soudnímu přezkumu čelilo 155 uložených pokut což činilo 7,97 % všech uložených pokut.

Cílem práce je zhodnotit činnost a financování Úřadu pro ochranu osobních údajů v kontextu se zavedením a účinností GDPR. Otázkou bylo, zda příchod této nové normy nějakým způsobem ovlivnil náklady a činnost Úřadu. Z práce vyplynulo, že Úřad nadhodnocoval své rozpočtované náklady oproti těm, které pak skutečně vynaložil a v průběhu času se tento ukazatel vylepšuje. Dále Úřad prakticky celou svoji historii pracuje v menším počtu zaměstnanců, než je počet tabulkových míst. Úřad se drží při ukládání sankcí ve spodní hranici možné výše uložení sankce. Agenda podle zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, se po překotném růstu postupně stále zmenšuje. Přijetí a nabytí účinnosti GDPR nemělo na Úřad žádný vliv po stránce hospodaření. V oblasti kontrolní a sankční rovněž nedošlo k výrazným změnám oproti předchozí normě, což naznačovala již literární rešerše. Jediným znatelným nárůstem pro

činnost Úřadu byl krátkodobý nárůst dotazů a stížností na porušování zákonů. Jak ale bylo uvedeno výše, některé stížnosti byly neoprávněné. Předpoklad je takový, že i dotazy a konzultace budou postupně klesat, jak bude opadat zájem o GDPR, protože kontrolní a sankční činnost Úřadu nijak nereagovala na změnu normy. Úřad pouze reagoval změnou organizační struktury, aby se lépe vyrovnal s postupným odchodem inspektorů a transformoval inspektoráty na oddělení podle povahy činnosti oddělení.

6 Závěr

Úřad pro ochranu osobních údajů hraje nezastupitelnou roli v oblasti ochrany osobních údajů v České republice a funguje i jako jeden ze střípků v soustavě organizací zabývajících se ochranou osobních údajů v Evropské unii. Tento poměrně mladý právní obor nabývá na své důležitosti zejména v posledních letech. S rozvojem informačních technologií a rostoucí digitalizací bude jeho důležitost i nadále růst. V tomto ohledu není ani norma GDPR konečná a s dalším rozvojem technologie bude potřeba na tento rozvoj reagovat dalšími právními normami, ať již jejich novelizací, nebo tvorbou nových.

Závěrem lze konstatovat, že příchod GDPR nijak výrazně neovlivnil náklady a fungování Úřadu pro ochranu osobních údajů. Protože směrnice, z které většinou vycházel i náš zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, který normu poměrně kvalitně transponoval do našeho právního řádu, vychází i GDPR. Hlavním důvodem, proč EU přistoupila k transformaci směrnice v nařízení, je harmonizace práva v EU a z důvodu, že některé členské státy původní směrnici netransponovali tak kvalitně jako Česká republika do svých právních řádů. Příchod nařízení pouze donutil Úřad reformovat svoji organizační strukturu a lehce upravit systém svojí práce. Stejně tak je tomu i pro ostatní subjekty v České republice, kterých se dotýká nařízení GDPR. Obecně lze z práce konstatovat, že přijetí a nabytí účinnosti GDPR na našem území bylo poměrně chaotické a podceněné. Důkazem je přijetí adaptačního zákona až dlouho po nabytí účinnosti nařízení a minimální informování široké veřejnosti ze strany Úřadu. Hmatatelné důkazy o přípravě na zavedení GDPR v rámci úřadu byly až v roce 2017.

Kolem GDPR panovala a panuje stále řada mýtů. Tyto mýty měly a mají za následek zbytečné utrácení finančních prostředků v soukromé i státní sféře. Částečně je na vinně český stát i Úřad na ochranu osobních údajů, ale hlavně nepoučený uživatel, který podlehl mediálním tlakům a různým společnostem, které se snažily na GDPR přiživit. Stejně tak, že zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, byl poměrně širokou veřejností ignorován. Táto práce se pokusila aspoň částečně uvést do problematiky GDPR v rámci fungování Úřadu pro ochranu osobních údajů.

7 Seznam použitých zdrojů

Seznam literárních zdrojů

BUDÍKOVÁ M., KRÁLOVÁ M., MAROŠ B., Průvodce základními statistickými metodami, první vydání Praha: GRADA Publishing, 2010, 272 s. ISBN 978-80-247-7511-1

IT GOVERNANCE PRIVACY TEAM, EU General Data Protection Regulation (GDPR). třetí vydání. Ely, Cambridgeshire. United Kingdom. IT Governance Publishing Ltd. 2019. 385 s. ISBN 978-1-78778-192-4.

KUČEROVÁ A., NONNEMANN F., Ochrana osobních údajů v otázkách a odpovědích. první vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2010. 152 s. ISBN 978-80-7273-163-3.

KUČEROVÁ A., NONNEMANN F., Ochrana osobních údajů v praktických příkladech. první vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2013. 168 s. ISBN 978-80-7273-173-2.

KUČEROVÁ A., NOVÁKOVÁ L., FOLDOVÁ V., NONNEMANN F., POSPÍŠIL D., Zákon o ochraně osobních údaj. Komentář. první vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 536 s. ISBN 978-80-7179-226-0.

MATES P., JANEČKOVÁ E., BARTÍK V., Ochrana osobních údajů. první vydání. Praha: Leges, 2012. 208 s. ISBN 978-80-87576-12-0.

NEUBAER J., SEDLÁČEK M., KŘÍŽ O., Základy statistiky Aplikace v technických a ekonomických oborech, druhé vydání Praha: GRADA Publishing, 2016, 280 s. ISBN 978-80-247-5786-5

NULÍČEK M., DONÁT J., NONNEMANN F., LICHNOVSKÝ B., TOMÍŠEK J., GDPR / Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Pratecký komentář. první vydání. Praha: Wolters Kluwer, ČR, 2017. 544 s. ISBN 978-80-7552-765-3.

Růžičková P., Finanční analýza, třetí vydání Praha: GRADA Publishing, 2010, 144 s. ISBN 978-80-247-3308-1

SYNEK M., KOPKÁNĚ H., KUBÁLKOVÁ M., Manažerské výpočty a ekonomická analýza. První vydání Praha: C. H. Beck, 2009, 301 s. ISBN 978-80-7400-154-3

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2018. vydání Brno: MuniPress Brno, 2019a. 83 s. ISBN 978-80-210-9225-9.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2009. vydání Brno: MU Brno, 2010a. 77 s. ISBN 978-80-210-5130-0.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2010. vydání Brno: Masarykova univerzita, 2011a. 73 s. ISBN 978-80-210-5428-8.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2011. vydání Brno: MU Brno, 2012a. 81 s. ISBN 978-80-210-5787-6.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2012. vydání Brno: MU Brno, 2013a. 101 s. ISBN 978-80-210-6179-8.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2013. vydání Brno: MU Brno, 2014a. 85 s. ISBN 978-80-210-6700-4.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2014. vydání Brno: MU Brno, 2015a. 109 s. ISBN 978-80-210-7758-4.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2015. vydání Brno: MU Brno, 2016a. 97 s. ISBN 978-80-210-8144-4.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2016. vydání Brno: MU Brno, 2017a. 119 s. ISBN 978-80-210-8507-7.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2017. vydání Brno: MuniPress Brno, 2018a. 78 s. ISBN 978-80-210-8914-3.

ÚŘAD PRO PUBLIKACE EVROPSKÉ UNIE. Úřední věstník Evropské unie L 119. (Nařízení Evropského parlamentu a rady EU 2016/679, GDPR). Právní předpisy. Svazek 59. České vydání Lucembursko: Úřad pro publikace Evropské unie, 2016. 149 s. ISSN 1977-0626.

ŽUREK J., Praktický průvodce GDPR. první vydání Olomouc: ANAG, 2017. 223 s. ISBN 978-80-7554-097-3.

Seznam použitých zákonů (ve znění pozdějších předpisů)

Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky č. 2/1969 Sb.

Zákon daňový řád č. 280/2009 Sb.

Zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích č. 219/2000 Sb.

Zákon o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů č. 480/2004 Sb.

Zákon o ochraně osobních údajů v informačních systémech č. 256/1992 Sb.

Zákon o ochraně osobních údajů, a i změně některých zákonů č. 101/2000 Sb.

Zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) č. 218/2000 Sb.

Zákon o státní službě č. 234/2014 Sb.

Zákon o svobodném přístupu k informacím č. 106/1999 Sb.

Zákon o zpracování osobních údajů č. 110/2019 Sb.

Seznam webových zdrojů

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Počet zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy, 2020, [online], Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=MZD01-A&z=T&f=TABULKA&skupId=855&katalog=30852&pvo=MZD01-B&evo=v208 ! MZD-LEG4_1

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=MZD01-B&z=T&f=TABULKA&skupId=855&katalog=30852&pvo=MZD01-B&evo=v689 ! MZD-LEG4-RINDEX_1

JUDIKÁT 1AS 9/288-133 [online], [cit. 2019-06-07], Dostupné z:

http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2008/0009_1As_0800_cf0a7db0_b982_4060_9c40_5f618a98cf62_prevedeno.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, Studijní text ke zvláštní části úřednické zkoušky pro obor státní služby Finance, 2018, 82 s. [online], [cit. 2020-03-04], Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/zkusebni-otazky-a-odborna-literatura.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, Informace o fondech, 2019, [online],

[cit. 2019-05-10], Dostupné z: <https://dotaceu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/informace-o-fondech>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Zpřesnění a zjednodušení nakládání s osobními údaji. Sněmovna schválila adaptační legislativu k GDPR, [online],

[cit. 2019-03-16], Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zpresneni-a-zjednoduseni-nakladani-s-osobnimi-udaji-snemovna-schvalila-adaptacni-legislativu-k-gdpr.aspx>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY, Sněmovní tisk 139, Vl.n.z. zpracování osobních údajů – související – EU [online], [cit. 2017-03-17],

Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=139>

SENÁTNÍ ČASOPIS 1/2019, Nepřipravenost a nejistota podruhé, rozhovor s Milošem Vystrčillem [online], [cit. 2019-06-07],

Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/90654/75947>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, 1. Obecné nařízení, 2017c, [online],

[cit. 2019-03-13], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/1-obecne-na-izeni/d-27266>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, 11. Sankce, pokuty, 2019c, [online],

[cit. 2019-05-25], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/11-sankce-pokuty/d-27287>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, 3. Nejdůležitější pojmy, 2019d, [online],

[cit. 2019-04-03], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/3-nejd-lezit-jsi-pojmy/d-27293>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, 5. Zvláštní kategorie osobních údajů

(citlivé údaje), 2018c, [online], [cit. 2019-04-20], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/5-zvlastni-kategorie-osobnich-udaj-citlive-udaje/d-27274>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, 6. Práva subjektu údajů, 2019e, [online],

[cit. 2019-04-27], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/6-prava-subjektu-udaj/d-27276>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, 8. Předávání osobních údajů do třetích zemí, 2019f, [online], [cit. 2019-05-22], Dostupné z:

<https://www.uouu.cz/predavani%2Dosobnich%2Dudaju%2Ddo%2Dtretich%2Dzemi/ds-5064/p1=5064>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, 8. Zabezpečení osobních údajů, 2019g, [online], [cit. 2019-05-16], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/8-zabezpe-eni-osobnich-udaj/d-27282>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, 9. Pověřenec pro ochranu osobních údajů, [online], 2019h, [cit. 2019-05-26], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/9-pov-enec-pro-ochranu-osobnich-udaj/d-27280>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, GDPR stručně, 2019i, [online], [cit. 2019-03-16], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/gdpr%2Dstrucne/ds-4843/p1=4843>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Historie Úřadu pro ochranu osobních údajů, 2019j, [online], [cit. 2019-03-20], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/historie%2Duradu%2Dpro%2Dochranu%2Dosobnich%2Dudaju/ds-1061/archiv=0&p1=1059>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Jak musím osobní údaje zabezpečit?, 2019k, [online], [cit. 2019-05-16], Dostupné z: <https://gdpr.uouu.cz/jak-musim-osobni-udaje-zabezpecit/>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Poskytnutá informace dne 3. ledna 2020, 2020, [online], [cit. 2020-02-04], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/poskytnuta-informace-dne-3-ledna-2020/ds-5908/archiv=0&p1=2567>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Působnost Úřadu, 2020, [online], [cit. 2020-03-04], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/pusobnost%2Duradu/ds-1269/archiv=0&p1=1059>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Rozbor vztahu GDPR a národní úpravy zákona o ochraně osobních údajů, 2018d, [online], [cit. 2019-03-20], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/rozbor%2Dvztahu%2Dgdpr%2Da%2Dnnbsp%2Dnarodni%2Dupravy%2Dzakona%2Do%2Dnnbsp%2Dochrane%2Dosobnich%2Dudaju/d-30109/p1=1099>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Tisková zpráva: Nařízení o ePrivacy jako doplněk k GDPR, 2017d, [online], [cit. 2019-03-13], Dostupné z:

<https://www.uouu.cz/tiskova-zprava/d-27454/p1=1017>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Úřad, 2019l, [online], [cit. 2019-03-17], Dostupné z: <https://www.uouu.cz/urad/ds-1059/p1=1059>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2000, vydáno 2001a, [online], Dostupné z:

<https://www.uouu.cz/vyrocní%2Dzprava%2Dza%2Drok%2D2000/ds-2093/archiv=0&p1=2087>

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2001, vydáno 2002a, [online], Dostupné z:

https://www.uouu.cz/files/vz_2001.pdf

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2002, vydáno 2003a, [online], Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3029

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2003, vydáno 2004a, [online], Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3031

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2004, vydáno 2005a, [online], Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3033

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2005, vydáno 2006a, [online], Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3037

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2006, vydáno 2007a, [online], Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3039

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2007, vydáno 2008a, [online], Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3041

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2008, vydáno 2009a, [online], Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3043

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ, Základní příručka k GDPR, 2019o, [online], [cit. 2019-03-13], Dostupné z:

<https://www.uouu.cz/zakladni%2Dprirucka%2Dk%2Dgdpr/ds-4744/p1=4744>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, Vláda, která pravidelně zvyšovala platy zaměstnanců, 2017, [online], [cit. 2020-01-20], Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada--ktera-pravidelne-zvysovala-platy-zamestnancu-160325/>

Seznam použitých závěrečných účtů kapitoly 343 státního rozpočtu

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2018, [online], vydáno 2019b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=33707

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2017, [online], vydáno 2018b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=29824

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2016, [online], vydáno 2017b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=23823

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2015, [online], vydáno 2016b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=20189

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2014, [online], vydáno 2015b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=14943

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2013, [online], vydáno 2014b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=10832

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2012, [online], vydáno 2013b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=5107

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2011, [online], vydáno 2012b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3627

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2010, [online], vydáno 2011b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3625

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2009, [online], vydáno 2010b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3623

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2008, [online], vydáno 2009b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3621

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2007, [online], vydáno 2008b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3619

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2006, [online], vydáno 2007b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3617

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2005, [online], vydáno 2006b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3615

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2003, [online], vydáno 2004b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=35227

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2002, [online], vydáno 2003b, Dostupné z:

https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=35223

Návrh závěrečného účtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2000,
[online], vydáno 2001b, Dostupné z:

https://www.uoou.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=35219

8 Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1 Žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb.	96
Příloha 2 Vyhovění žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb.	97
Příloha 3 Rozpočtované příjmy ÚOOÚ za roky 2000 až 2018 (v Kč).....	97
Příloha 4 Reálné příjmy ÚOOÚ za roky 2000 až 2018 (v Kč).....	99
Příloha 5 Rozpočtované náklady ÚOOÚ za roky 2000 až 2018 (v Kč).....	100
Příloha 6 Reálné náklady ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč)	101
Příloha 7 Stav zaměstnanců a platy (v Kč) v ÚOOÚ v letech 2000 až 2018	102
Příloha 8 Činnost ÚOOÚ v číslech za roky 2005 až 2018	103
Příloha 9 Vývoj sankčních pokut uložených ÚOOÚ v letech 2003 až 2018.....	104
Příloha 10 Průměrná hrubá měsíční mzda v České republice v letech 2000 až 2018	105

Příloha 1 Žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb.

Dobrý den,

rád bych požádal Úřad pro ochranu osobních údajů o informace v souladu se zákonem 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Informace poskytnuté Úřadem poslouží jako podklady pro zpracování diplomové práce na České zemědělské univerzitě.

Na webu v rubrice Úřad -> Závěrečný účet, odkaz zde: <https://www.uoou.cz/zaverecny-ucet/ds-1083/archiv=0&p1=1059> jsou k dispozici v PDF formátu návrhy závěrečných účtů kapitoly 343 státního rozpočtu v letech 2005-2018. Úřad funguje již od 1. června 2000. Chtěl bych požádat Úřad o návrhy závěrečných účtů kapitoly 343 státního rozpočtu, které chybí na webu ÚOOÚ, konkrétně tedy za roky 2000, 2001, 2002, 2003 a 2004, pokud jimi Úřad stále disponuje. Ve formátu PDF nebo jiném běžně čitelném formátu v PC, zasláním na moji e-mailovou adresu.

Dále bych se rád zeptal, do jaké platové třídy je zařazena pozice DPO Úřadu.

Zde udávám náležitosti potřebné dle webu ÚOOÚ k přijetí žádosti o informace podle zákona 106/1999 Sb.

Jméno: Jan

Příjmení: Chuděj

Datum narození: [REDACTED]

Adresa trvalého pobytu: [REDACTED]

Adresa pro doručování: [REDACTED]

Děkuji předem za kladné vyřízení mé žádosti. V případě potřeby doplnění se neváhejte na mě obrátit.

S pozdravem

Jan Chuděj

Příloha 2 Vyhovění žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Plk. Sochora 27, 170 00 Praha 7
tel.: 234 665 111, fax: 234 665 444
posta@uouu.cz, www.uouu.cz

Čj. UOOU-03218/19-2

Vážený pan
Jan Chuděj

Praha 22. července 2019

Vážený pane Chuději,

na základě Vaší žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, obdržené dne 17. července 2019, v rámci které jste žádal o poskytnutí návrhů závěrečných účtů kapitoly 343 státního rozpočtu za roky 2000 – 2004 a informaci, do jaké platové třídy je zařazena pozice pověřence pro ochranu osobních údajů Úřadu pro ochranu osobních údajů, Vám poskytují tyto informace:

Závěrečný účet za rok 2000, 2002 a 2003. Zbylé dva bohužel nebyly dohledány.

Pozice pověřence je obecně jako jedna z činností vykonávaných v Úřadu pro ochranu osobních údajů zařazena do 13. platové třídy dle bodu 2.69.13.5. nařízení vlády č. 302/2014 Sb., o katalogu správních činností. Jelikož se však nejedná o nejnáročnější správní činnost vykonávanou na služebním místě, je v současné době předmětné služební místo klasifikováno 14. platovou třídou odpovídající nejnáročnější správní činnosti.

S pozdravem

Jiří Žůrek
ředitel odboru konzultačních agend
(podepsáno elektronicky)

Příloha: dle textu

Příloha 3 Rozpočtované příjmy ÚOOÚ za roky 2000 až 2018 (v Kč)

Rok	Příjem
2000	0
2001	0
2002	0
2003	0
2004	0
2005	0
2006	3 632 000
2007	420 000
2008	0
2009	0
2010	76 186 000
2011	65 448 000
2012	22 942 000
2013	571 000
2014	0
2015	0
2016	0
2017	0
2018	0

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

Příloha 4 Reálné příjmy ÚOOÚ za roky 2000 až 2018 (v Kč)

Rok	Příjem
2000	52,42
2001	890 000
2002	609 000
2003	722 840
2004	3 172 710
2005	41 052 290
2006	3 995 320
2007	4 592 720
2008	1 642 480
2009	3 104 410
2010	6 665 780
2011	63 888 700
2012	89 566 000
2013	11 881 330
2014	2 677 790
2015	4 277 640
2016	6 475 910
2017	1 394 270
2018	3 056 890

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

Příloha 5 Rozpočtované náklady ÚOOÚ za roky 2000 až 2018 (v Kč)

Rok	Náklady
2000	0
2001	76 446 000
2002	74 400 000
2003	85 517 000
2004	205 338 000
2005	92 391 000
2006	95 422 000
2007	92 862 000
2008	100 015 000
2009	101 296 000
2010	193 216 000
2011	187 689 000
2012	146 219 000
2013	159 064 000
2014	154 354 970
2015	148 848 510
2016	151 648 580
2017	159 684 950
2018	165 469 860

Zdroj: vlastní zpracování ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

Příloha 6 Reálné náklady ÚOOÚ v letech 2000 až 2018 (v Kč)

Rok	Náklady
2000	33 505 280
2001	54 071 560
2002	46 010 000
2003	63 608 380
2004	208 027 330
2005	68 631 670
2006	80 910 550
2007	85 105 250
2008	88 293 010
2009	91 816 180
2010	96 732 950
2011	166 689 660
2012	203 555 710
2013	128 731 470
2014	124 767 140
2015	143 799 400
2016	144 376 480
2017	153 794 880
2018	158 534 200

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

Příloha 7 Stav zaměstnanců a platy (v Kč) v ÚOOÚ v letech 2000 až 2018

Rok	Počet zaměstnanců	Odměny za práci mimo pracovní poměr	Platy zaměstnanců v (Kč)	Průměrný plat v (Kč)
2000	14	844 940	4 580 060	327 147,14
2001	65	692 000	16 633 000	255 892,31
2002	71	716 810	23 758 360	334 624,79
2003	71	749 160	23 527 030	331 366,62
2004	74	603 000	24 937 000	336 986,49
2005	80	547 340	28 294 450	353 680,63
2006	89	1 508 480	34 374 340	386 228,54
2007	92	2 333 310	37 069 050	402 924,46
2008	92	2 207 000	38 320 820	416 530,65
2009	95	2 240 000	39 465 000	415 421,05
2010	96	2 171 000	46 712 000	486 583,33
2011	99	1 757 050	42 454 540	428 833,74
2012	97	1 791 650	42 500 360	438 148,04
2013	100	1 406 400	42 381 500	423 815,00
2014	99	1 530 750	43 212 730	436 492,22
2015	101	1 886 650	46 648 460	461 865,94
2016	100	1 211 340	49 532 270	495 322,70
2017	100	1 484 930	55 182 050	551 820,50
2018	101	2 005 480	63 645 440	630 152,87

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

Poznámka: Stav zaměstnanců k 31.12. daného roku.

Příloha 8 Činnost ÚOOÚ v číslech za roky 2005 až 2018

Rok	Dotazy a konzultace	Podle zákona 101/2000 Sb. a GDPR		Podle zákona 480/2004 Sb.	
		Stížnosti	Správní řízení a kontroly	Stížnosti	Zahájeno kontrol
2005	2 397	408	167	1 105	88
2006	1 574	476	196	1 503	x
2007	1 734	574	207	1 569	x
2008	1 943	697	202	1 458	155
2009	2 326	879	129	2 261	145
2010	2 542	1 039	161	2 834	163
2011	2 404	1 119	197	4 613	157
2012	2 550	1 319	197	7 933	87
2013	3 009	1 336	139	7 428	90
2014	3 000	1 536	237	7 951	23
2015	2 919	1 433	230	5 409	21
2016	3 136	1 585	143	3 807	16
2017	2 333	1 684	152	2 710	19
2018	4 161	3 616	193	2 901	22

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2006a), ÚOOÚ (2007a), ÚOOÚ (2008a), ÚOOÚ (2009a), ÚOOÚ (2010a), ÚOOÚ (2011a), ÚOOÚ (2012a), ÚOOÚ (2013a), ÚOOÚ (2014a), ÚOOÚ (2015a), ÚOOÚ (2016a), ÚOOÚ (2017a), ÚOOÚ (2018a), ÚOOÚ (2019a)

Příloha 9 Vývoj sankčních pokut uložených ÚOOÚ v letech 2003 až 2018

Rok	Počet sankčních pokut	Celková výše sankcí v (Kč)	Výše sankcí vrácená na soudní příkaz v (Kč)
2003	6	616 000	0
2004	x	x	x
2005	37	1 735 000	0
2006	168	1 712 640	0
2007	152	4 025 750	0
2008	171	2 480 300	0
2009	205	2 518 500	0
2010	209	6 121 000	0
2011	180	2 243 800	2 375 000
2012	166	4 212 500	100 000
2013	169	7 935 000	102 000
2014	127	3 134 000	181 000
2015	106	6 024 100	836 000
2016	98	7 501 000	16 000
2017	75	6 169 500	0
2018	75	7 504 860	0

Zdroj: vlastní zpracování, ÚOOÚ (2001b), ÚOOÚ (2003b), ÚOOÚ (2004b), ÚOOÚ (2006b), ÚOOÚ (2007b), ÚOOÚ (2008b), ÚOOÚ (2009b), ÚOOÚ (2010b), ÚOOÚ (2011b), ÚOOÚ (2012b), ÚOOÚ (2013b), ÚOOÚ (2014b), ÚOOÚ (2015b), ÚOOÚ (2016b), ÚOOÚ (2017b), ÚOOÚ (2018b), ÚOOÚ (2019b)

Příloha 10 Průměrná hrubá měsíční mzda v České republice v letech 2000 až 2018

Rok	Průměrná měsíční mzda v (Kč)	Meziroční změna v (%)
2000	12 831	x
2001	13 914	8,44
2002	15 000	7,81
2003	15 906	6,04
2004	16 930	6,44
2005	17 760	4,90
2006	18 912	6,49
2007	20 280	7,23
2008	21 887	7,92
2009	22 609	3,30
2010	23 105	2,19
2011	23 627	2,26
2012	24 252	2,65
2013	24 221	-0,13
2014	24 906	2,83
2015	25 697	3,18
2016	26 837	4,44
2017	28 704	6,96
2018	30 802	7,31

Zdroj: vlastní zpracování, Český statistický úřad (2020)